

Hæstaréttardómar 1963 - Registur

Útgáfa 1.0 af rafræna skjalinu

Þetta PDF skjal er hluti afraksturs skönnunar á prentuðum eintökum af dómasafni Hæstaréttar. Markmið þessarar útgáfu er að veita almenningi færi á að eignast sitt eigið eintak af dómum Hæstaréttar án endurgjalds. Hæstiréttur Íslands stendur ekki fyrir útgáfu þessa skjals né komið að henni með öðrum hætti en lýst er hér að neðan.

Sérstakar þakkir fær Bókasafn Hafnarfjarðar fyrir að gefa flest bindanna til skönnunar og Óli Gneisti Sóleyjarson fyrir sín framlög til verkefnisins. Fjárhagslegir styrktaraðilar fá einnig þakkir fyrir fjárframlög sín.

Skjalið er upprunalega birt á vefnum <https://urlausnir.is>. Þar má finna rafrænar útgáfur hinna bindanna og verða nýrri útgáfur af skjölunum í boði þar.

Takmörkun ábyrgðar

Höfundur skjals þessa afsalar sér allri ábyrgð, að því marki sem lög heimila, vegna beinnar og/eða óbeinnar notkunar skjalsins sjálfs eða afurða sem af því leiðir. Þó stefnt hafi verið að því markmiði að skjalið endurspegli sem best innihald upprunalegu bindanna er hvorki hægt að tryggja né ábyrgjast að það hafi tekist. Framangreint á einnig við um efnislegt innihald prentuðu eintakanna sem skönnuð voru.

Höfundaréttur

Samkvæmt 9. gr. núverandi höfundalaga, nr. 73/1972, njóta dómar ekki verndar höfundalaga. Skrifstofa Hæstaréttar hefur tjáð höfundi skjalsins að Hæstiréttur hyggst ekki gera neinar athugasemdir vegna birtingar þessara rafrænu eintakanna í heilu lagi, en hefur hins vegar ekki útilokað að annað efni en dómar gæti notið verndar höfundalaga. Ef ætlunin er að nýta aðra hluta skjalsins en dómana sjálfa er mælt með því að viðkomandi hafi samband við Hæstarétt eftir því sem við á.

Hvers kyns höfundarréttur sem höfundur skjalsins gæti hafa skapað sér til handa með skönnuninni sjálfri eða öðru framlagi sínu til sköpunar þess, skal vera meðhöndlaður í samræmi við Creative Commons Zero höfundaleyfið (CC0 1.0 Universal eða síðari útgáfa þess).

Ábendingar

Séu ábendingar um mögulegar úrbætur á skjalinu er hægt að koma þeim á framfæri við höfund þess.

Athugasemdir um þessa útgáfu

Skrifað inn á bls. LV og LVIII.

Höfundur skjalsins: Svavar Kjarrval (svavar@kjarrval.is)

HÆSTARÉTTARDÓMAR

ÚTGEFANDI
HÆSTIRÉTTUR

XXXIV. BINDI
1963

REYKJAVÍK
FÉLAGSPRENTSMÍÐJAN H/F
MCMLXVI

Reglulegir dómarar Hæstaréttar 1963:

Árni Tryggvason, Forseti dómsins frá 1. janúar til 31. ágúst.

Lárus Jóhannesson, Forseti dómsins frá 1. september til 31.
desember.

Gizur Bergsteinsson.

Jónatan Hallvarðsson.

Þórður Eyjólfsson.

Registur

I. MÁLASKRÁ.

	Dómur	Bls.
1. Baldur Guðmundsson gegn Sildarverksmiðjunni í Krossanesi. Útivistardómur	9 $\frac{1}{1}$	1
2. Ákærvaldið gegn Agnari Bogasyni og Theódór Lárusi Ólafssyni. Áfengislagabrot. Ábyrgð samkvæmt lögum um prentrétt	16 $\frac{1}{1}$	1
3. Hjálmar Sveinbjörnsson gegn Guðmundi Magnússyni. Vixilmál. Fjárnámsgerð staðfest	16 $\frac{1}{1}$	5
4. Skiptaráðandinn í Reykjavík f. h. dánarbús H gegn J f. h. ólöggráða sonar hennar, E. Mál til vefengingar faðernis. Frávísun frá héraðsdómi	21 $\frac{1}{1}$	7
5. Vilhjálmur Þórðarson gegn Halldóri Ólafssyni. Um greiðslu fjárnáms- og uppboðskostnaðar	23 $\frac{1}{1}$	12
6. Ákærvaldið gegn Sveinbirni Anton Jónssyni. Sýkna af ákæru um ólöglega áfengissölu	28 $\frac{1}{1}$	16
7. Henning Elísbergsson f. h. Arnar Elísbergs Henningssonar gegn Haraldi Þórðarsyni. Deila um eignarrétt að sumarbústað	1 $\frac{1}{2}$	23
8. Guðmundur Magnússon gegn Hjálmari Sveinbjörnssyni. Útivistardómur	1 $\frac{1}{2}$	30
9. Ákærvaldið gegn Baldri Hólmgeirssyni. Meinyrði um opinberan starfsmann. Miskabætur	8 $\frac{1}{2}$	30
10. Reynir Guðmannsson gegn Ingu Kristínu Guðmundsdóttur og gagnsök. Ágreiningur um eignarrétt að fasteign. Kaupkrafa	11 $\frac{1}{2}$	41
11. Bergsteinn Árnason gegn fjármálaráðherra f. h. rikissjóðs. Skaðabótamál	13 $\frac{1}{2}$	47
12. Jón Albert Jónsson gegn Kristjáni Jónssyni og gagnsök. Synjað riftunar á fasteignarkaupum	19 $\frac{1}{2}$	55
13. Gísli Ólafsson gegn Guðmundi Þórarinssyni, Ingibergi Helgasyni og bæjarstjórn Sauðárkróks f. h. kaupstaðarins. Lóðamerkjамál	22 $\frac{1}{2}$	63
14. Freysteinn Þorbergsson gegn fjármálaráðherra f. h. rikissjóðs vegna Vélasjóðs og Ræktunarsambandi Breiðdæla og Beruneshrepps og fjármálaráðherra f. h. rikissjóðs vegna Vélasjóðs gegn Freystei Þorbergssyni og Ræktunarsambandi Breiðdæla og Beruneshrepps. Skaðabótamál	22 $\frac{1}{2}$	71
15. Stálumbúðir h/f gegn Gísla Þórðarsyni og gagnsök. Skaðabótamál	25 $\frac{1}{2}$	103

	Dómur	Bls.
16. Fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs gegn Steinari Þorfinnssyni og gagnsök. Frávísun frá héraðsdómi ..	25½	115
17. Sigurður Sigfússon gegn Sigurði J. Guðmundssyni. Ómerking	27½	122
18. Þorbergur P. Sigurjónsson f. h. Bilabúðarinnar gegn Birni H. Guðmundssyni. Mál fellt niður	1⅓	127
19. Edda Aðalsteinsdóttir gegn Kjartani Friðbjarnarsyni & Co., umboðs- og heildverzlun. Útivistardómur	1⅓	128
20. Fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs gegn Landsbanka Íslands, Ísafirði, Skýring á ákvæðum tryggingarbréfa um mynt	9⅓	128
21. Árni Guðmundsson gegn Valdimar K. Jónssyni og gagnsök. Skaðabótamál	11⅓	137
22. Flóra h/f gegn Ísafoldarprentsmiðju h/f. Húsaleiga. Útbuðarmál	11⅓	141
23. Fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs gegn Olíufélaginu Skeljungi h/f f. h. Deutsche Shell Aktiengesellschaft og protabúi Ásfjalls h/f. Deila um sjóveðrétt	13⅓	155
24. Fiskverkun h/f gegn bæjarstjóranum í Kópavogi f. h. kaupstaðarins. Útbuðarmál	15⅓	161
25. Árni Jónsson gegn Ungmennafélagi Íslands. Ágreiningur um vatns- og veiðirétt	20⅓	173
26. Véla- og plötusmiðjan Atli h/f, Vélsmiðja Steindórs h/f, Stefán Stefánsson, Valmundur Guðmundsson og Stefán H. Steindórsson gegn Bifreiðastöðinni Stefni s/f. Um gildi umboðs vegna félagsskapar. Fjárnámssgerð felld úr gildi	25⅓	179
27. Jóhann Þorsteinsson og Hulda Aradóttir gegn Kristjáni Eiríkssyni og gagnsök. Ómerking fjárnámssgerðar	25⅓	196
28. Rósa Einarsdóttir persónulega og f. h. dánarbús Skarphéðins Jósefssonar gegn Vélsmiðjunni Héðni h/f og gagnsök. Skaðabótamál	25⅓	199
29. H/f Eimskipafélag Íslands gegn Ingvari Brynjólfsyni og gagnsök. Skaðabótamál	25⅓	210
30. Jón Pétursson gegn Þóru Ólafsdóttur. Innsetningargerð	29⅓	216
31. Kaupfélag Reykjavíkur og nágrennis gegn Guðna Bjarnasyni, Kristjáni Fr. Guðmundssyni, Halldóri Indriðasyni, Ágúst Bjarnasyni, dánarbúi Sigurðar Berndsen og Skúla Árnasyni og Guðni Bjarnason, Kristján Fr. Guðmundsson, Ágúst Bjarnason, Skúli Árnason og dánarbúi Sigurðar Berndsen gegn Kaupfélagi Reykjavíkur og nágrennis. Krafa um niðurrif húss	1¼	222
32. Georg Þorkelsson og Þvottahúsið Ægir h/f gegn		

Málaskrá		VII	
		Dómur	Bls.
	Inga Úlfars Magnússyni og Jóhönnu Stefánsdóttur. Útivistardómur, Ómaksbætur	$\frac{1}{4}$	231
33.	Kristján Þorkelsson gegn Trausta Jónssyni og Vélbátaábyrgðarfélaginu Gróttu. Útivistardómur	$\frac{1}{4}$	232
34.	Karl Jóhannsson gegn Sigrúnu Sigtryggisdóttur og gagnsök. Laun fyrir heimilisstörf sambýliskonu ..	$\frac{5}{4}$	232
35.	Ragnar Halldórsson gegn Marteini Björgvinssyni. Umferðarréttur	$2\frac{6}{4}$	238
36.	Ákærvaldið gegn Sigurði Erni Hjálmtýssyni. Fjárdráttur	$2\frac{6}{4}$	245
37.	Pétur Snæland h/f gegn Magnúsi Björnssyni og Sturlaugi Björnssyni. Skaðabótamál	$2\frac{9}{4}$	259
38.	Árnason, Pálsson & Co. h/f gegn Pétri Péturssyni f. h. Heildverzlunar Péturs Péturssonar. Útivistardómur	$\frac{1}{5}$	269
39.	Árnason, Pálsson & Co. h/f gegn Pétri Péturssyni. Útivistardómur	$\frac{1}{5}$	270
40.	Kristín Þórðardóttir gegn eigendum og váttryggjendum m/s Deneb og Togaraafgreiðslunni h/f. Útivistardómur.	$\frac{1}{5}$	270
41.	Togaraafgreiðslan h/f gegn Kristínu Þórðardóttur persónulega og f. h. Gísla Sigurðssonar, Maríu og Margrétar Sigurðardætra og Sigurðar K. Sigurbjörnssonar svo og gegn eigendum og váttryggjendum m/s Deneb. Útivistardómur	$\frac{1}{5}$	271
42.	Þórarinn Þórarinnsson, Jóhannes Sigurðsson og Þorgrímur Guðjónsson gegn Hafsteini Sigurjónssyni og til réttargæzlu Davíð Ólafssyni og Jóni Bergsteinssyni. Útivistardómur	$\frac{1}{5}$	271
43.	Rafgeislahitun h/f gegn dánarbúi Jóngeirs D. Eyrbekks. Ómerking máls og heimvísun	$\frac{6}{5}$	272
44.	Guðmundur Ingimundarson gegn Edvald B. Malmquist. Mál til heimtu leigugjalds	$\frac{6}{5}$	276
45.	Ingi Úlfars Magnússon og Jóhanna Stefánsdóttir gegn Þvottahúsinu Ægi h/f og Georg Þorkelssyni. Dómi og fjárnámssgerðum áfrýjað til staðfestingar	$\frac{6}{5}$	281
46.	Kaupfélag Skagfirðinga gegn bæjarstjóranum á Sauðárkróki f. h. bæjarsjóðs. Ómerking dóms	$\frac{8}{5}$	286
47.	Jón Skúlason gegn þrotabúi Kaupfélags Ólafsvíkur. Ómerking og frávísun frá héraðsdómi	$\frac{8}{5}$	292
48.	Snjólaug Guðmundsdóttir gegn Ingvari Ingvarsyni. Kærumál. Frávísun frá Hæstarétti	$10\frac{0}{5}$	295
49.	Ákærvaldið gegn Ólafi Friðgeiri Ólafssyni. Áfengis- og umferðarlagabrot	$10\frac{0}{5}$	299
50.	Hafsteinn Ólafsson gegn Sigurvini Sveinssyni. Ómerking héraðsdóms og málsmeðferðar	$10\frac{0}{5}$	304

	Dómur	Bls.
51. Dánarbú Sigurðar Berndsens gegn Loga E. Sveins- syni og Guðmundi Ámundasyni og gagnsök. Skulda- mál	10 $\frac{1}{5}$	307
52. Kristinn Á. Kristjánsson gegn Bilaverinu h/f. Skaðabótamál, Ábyrgð geymslumanns	13 $\frac{1}{5}$	310
53. Þorsteinn Sigurðsson og Haraldur Eyjólfsson gegn hrepptjóra Skarðshrepps, Ólafi Lárussyni. Fógeta- gerð. Framkvæmd synjað	15 $\frac{1}{5}$	315
54. Haraldur Eyjólfsson gegn hrepptjóra Staðar- hrepps, Jóni Sigurðssyni. Ágreiningur um fram- kvæmd uppboðs á stóðhesti	15 $\frac{1}{5}$	319
55. Helgi Benediktsson gegn bæjarstjóranum í Vest- mannaeyjum f. h. bæjarsjóðs. Kærumál. Ómerk- ing héraðsdóms. Heimvísun. Sératkvæði	15 $\frac{1}{5}$	324
56. Héraðsrafmagnsveitur ríkisins gegn Páli Jónssyni og gagnsök. Skaðabótamál	20 $\frac{1}{5}$	333
57. Franz Andersen og Jóhann Anton Bjarnason gegn Blikksmiðjunni Gretti. Ómerking og heimvísun ..	22 $\frac{1}{5}$	347
58. Olíusalan h/f gegn Ísól h/f. Um réttarvernd sím- nefnis gagnvart firma	22 $\frac{1}{5}$	349
59. Ágúst Sigurðsson gegn Agli Skúla Ingibergssyni og Hlíf Sigurjónsdóttur og til réttargæzlu Guðbjörgu Guðmundsdóttur. Skaðabótakrafa vegna sölu húss	27 $\frac{1}{5}$	355
60. Sigurður Eiríksson gegn bæjarstjóranum á Akur- eyri f. h. bæjarsjóðs og bæjarfógetanum á Akureyri. Um starfskjör lögreglumanna. Sératkvæði	27 $\frac{1}{5}$	366
61. Atli Þorbergsson gegn Bjarna Pálssyni. Skaðabæt- ur vegna galla á húsi	29 $\frac{1}{5}$	378
62. Bjarni Bjarnason gegn Gjaldheimtunni í Reykjavík. Útivistardómur	$\frac{4}{6}$	388
63. Gísli Fr. Johnsen gegn Vélsmiðjunni Völundi h/f. Útivistardómur	$\frac{4}{6}$	388
64. Sigrún Á. Magnúsdóttir gegn Anton Högnasyni. Útivistardómur	$\frac{4}{6}$	389
65. Jóhannes Sigurðsson og Þorgrímur Guðjónsson gegn Hafsteini Sigurjónssyni. Útivistardómur	$\frac{4}{6}$	389
66. Ákærvaldið gegn Sigurði Arnbjörnssyni. Fjársvik	$\frac{5}{6}$	390
67. Ákærvaldið gegn Sturlu Eiríkssyni. Brot gegn áfengislögum og umferðarlögum	$\frac{5}{6}$	401
68. Ákærvaldið gegn Guðmundi Geirssyni. Brot gegn áfengislögum og umferðarlögum	$\frac{7}{6}$	405
69. Ákærvaldið gegn Gunnari Karli Þorgeirssyni. Brot gegn áfengislögum og umferðarlögum	$\frac{7}{6}$	409
70. Sjóvátryggingarfélag Íslands h/f gegn Gunnari M. Steinsen. Kærumál. Frávísun frá héraðsdómi ..	$\frac{7}{6}$	414
71. Magnús Gíslason, Kristján Egilsson og Þorsteinn		

Málaskrá		IX	
	Dómur	Bls.	
Sigurðsson gegn Sjóvátryggingarfélagi Íslands h/f. Vátrygging. Endurheimtukrafa	19/6	417	
72. A gegn B. Barnsfaðernismál	19/6	427	
73. Steinunn Sveinsdóttir gegn Skúla Sveinssyni, Ágústu Ágústsdóttur, Guðmundi Ágústssyni og Péttri Snæland og Skúli Sveinsson gegn Steinunni Sveinsdóttur, Ágústu Ágústsdóttur, Guðmundi Ágústssyni og Péttri Snæland. Erfðamál. Ættleiðing. Sératkvæði	19/6	437	
74. Gunnar Ásgeirsson gegn Áka Jakobssyni. Frávísun máls frá Hæstarétti	24/6	455	
75. Kristinn Guðnason gegn Kjartani Sigurðssyni. Þóknun fyrir arkitektastörf	24/6	456	
76. Gísli G. Ísleifsson f. h. Burwood Fishing Co. Ltd., eiganda togarans Milwood, A 472, gegn valdstjórninni. Um hald á togara. Sératkvæði	25/6	461	
77. Skipaúterð ríkisins gegn Ólafi Þorgrímssyni. Málflutningslaun. Fyrning. Sératkvæði	28/6	480	
78. Snæbjörn Sigurðsson gegn Margréti Sigurðardóttur, Ragnari Daviðssyni, Aðalsteinu Magnúsdóttur, Gísla Björnssyni, Agli Halldórssyni og Ingólfi Gunnarssyni og gagnsök. Landamerksamál	1/10	499	
79. Matthías Einarsson gegn Sigmari Péturssyni. Útivistardómur	2/10	532	
80. Stefán A. Guðjónsson gegn Gjaldheimtunni í Reykjavík. Útivistardómur	2/10	532	
81. Björn Björnsson gegn Hraðfrystihúsinu Ís h/f. Útivistardómur	2/10	533	
82. Geir Stefánsson gegn Hraðfrystihúsinu Ís h/f. Útivistardómur	2/10	533	
83. Gunnar Ásgeirsson gegn Áka Jakobssyni. Útivistardómur	2/10	534	
84. Ewald Ellert Berndsen gegn valdstjórninni. Kærumál. Um skipun verjanda	4/10	534	
85. Ákærvaldið gegn Arthur Wood Bruce. Úrskurður um framhaldsrannsókn	8/10	535	
86. Ákærvaldið gegn Roy Belcher. Úrskurður um framhaldsrannsókn	8/10	536	
87. Áki Jakobsson gegn Gunnari Ásgeirssyni. Vixilmál. Staðfesting löghaldsgerðar	9/10	537	
88. Ákærvaldið gegn Sveini Sveinssyni. Brot á ákvæðum lögreglusamþykktar um lokun veitingastofu ..	14/10	539	
89. Ákærvaldið gegn Kristjáni Gústafssyni. Fiskveiðabrot	16/10	544	
90. Hreppsnefnd Hjaltastaðahrepps f. h. hreppsins gegn Elli- og hjúkrunarheimilinu Grund og gagn-			

	Dómur	Bls.
sök, Framfærslumál	18 $\frac{1}{10}$	549
91. Birgir Hákon Valdimarsson gegn Rafmagnsstjóranum í Reykjavík f. h. Rafmagnsveitu Reykjavíkur. Mál til endurheimtu tryggingarfjár. Skaðabótakrafa	23 $\frac{1}{10}$	553
92. Fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs gegn Aðalheiði Friðriksdóttur og gagnsök. Skaðabótamál	25 $\frac{1}{10}$	561
93. Þóra Sigfúsdóttir f. h. dánarbús Jóns Haraldssonar gegn Glúmi Hólmgeirssyni og gagnsök. Landamerkjámál	28 $\frac{1}{10}$	568
94. Ákærvaldið gegn Birni Gústafssyni og Kristjáni Gústafssyni. Fiskveiðabrot	28 $\frac{1}{10}$	592
95. Eiríkur Gíslason gegn Júpíter h/f og gagnsök Skaðabótamál	28 $\frac{1}{10}$	603
96. Jóhanna Bjarnadóttir og Jónas Jónsson gegn Guðrúnu Kristjánsdóttur, Ómerking fógetagerðar	28 $\frac{1}{10}$	613
97. Helga Þorsteinsdóttir f. h. Árna Björnssonar gegn Jóni Sigurðssyni og fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs, Skaðabótamál	1 $\frac{1}{11}$	618
98. Sveinbjörn Jónsson f. h. Penning Leendert vegna Neerlandia, eiganda v/s Nisse frá Rotterdam, gegn Jónasi Rafnar f. h. eiganda v/s Asks, KE 11, og Benedikt Sigurjónssyni f. h. eigenda v/s Þorsteins, ÞH 285, og gagnsakir. Björgunarlaunakrafa	1 $\frac{1}{11}$	646
99. Ingvar S. Ingvarsson gegn Guðmundi Péturssyni f. h. Poul Rousseau. Skuldamál. Sératkvæði	6 $\frac{1}{11}$	655
100. Sigurður Ingimundarson gegn Oddfríði Ingólfssdóttur. Útburðarmál	8 $\frac{1}{11}$	659
101. Núi s/f og Hálogaland h/f gegn Magnúsi Pálsyni. Ómerking héraðsdóms	9 $\frac{1}{11}$	664
102. Haraldarbúð h/f gegn E. Th. Mathiesen h/f. Kærumál. Frávísunardómur staðfestur	27 $\frac{1}{11}$	669
103. Áki Jakobsson gegn Krananum h/f. Útivistardómur	2 $\frac{1}{12}$	672
104. Geir Stefánsson gegn Hraðfrystihúsinu Ís h/f. Útivistardómur	2 $\frac{1}{12}$	673
105. Ákærvaldið gegn Hauki Hvannberg, Jóhanni Gunnari Stefánssyni, Helga Þorsteinssyni, Ástþóri Matthíassyni, Jakob Frímannssyni, Karvel Ögmundssyni, Vilhjálmi Þór, Hinu íslenska steinolíuhlutafélagi og Olíufélaginu h/f. Fjárdráttur. Röng skýrslugerð. Brot gegn ákvæðum laga um tollheimtu og tolleftirlit, innflutnings- og gjaldeyrismál og um bókhald. Fyrning sakar	14 $\frac{1}{12}$	674

II. NAFNASKRÁ.

A. Einkamál.

	Bls.
A, varnaraðili í barnsfaðernismáli	427
Aðalheiður Friðriksdóttir	561
Aðalsteina Magnúsdóttir	499
Akureyrarkaupstaður	366
Andersen, Franz	347
Anton Högnason	389
Askur v/s, eigendur	646
Atli Þorbergsson	378
Ágúst Bjarnason	222
Ágúst Sigurðsson	355
Ágústa Ágústsdóttir	437
Áki Jakobsson	455, 534, 537, 672
Árnason, Pálsson & Co h/f	269, 270
Árni Björnsson	618
Árni Guðmundsson	137
Árni Jónsson	173
Ásfjall h/f, þrotabú	155
B, sóknaraðili í barnsfaðernismáli	427
Baldur Guðmundsson	1
Benedikt Sigurjónsson f. h. eigenda v/s Þorsteins	646
Bergsteinn Árnason	47
Bífreiðastöðin Stefnir s/f	179
Bílabúðin	127
Bílaver h/f	310
Birgir Hákon Valdimarsson	553
Ejarni Bjarnason	388
Ejarni Pálsson	378
Ejörn Björnsson	533
Björn H. Guðmundsson	127
Blikksmiðjan Grettir	347
Bæjarfógetinn á Akureyri	366
Davíð Ólafsson	271
Deneb m/s, eigendur og váttryggjendur	270, 271
Deutsche Shell Aktiengesellschaft	155
E. Th. Mathiesen h/f	669
Edda Aðalsteinsdóttir	128
Egill Halldórsson	499
Egill Skúli Ingibergsson	355
Eimskipafélag Íslands h/f	210

	Bls.
Eiríkur Gíslason	603
Ellí- og hjúkrunarheimilið Grund	549
Eyrbekk, Jóngeir D., dánarbú	272
Fiskverkun h/f	161
Fjármálaráðherra f. h. ríkissjóðs ...	47, 71, 115, 128, 155, 561, 618
Flóra h/f	141
Freysteinn Þorbergsson	71
Geir Stefánsson	533, 673
Georg Þorkelsson	231, 281
Gísli Björnsson	499
Gísli Ólafsson	63
Gísli Þórðarson	103
Gjaldheimtan í Reykjavík	388, 532
Glúmur Hólmgeirsson	568
Guðbjörg Guðmundsdóttir	355
Guðmundur Ágústsson	437
Guðmundur Ámundason	307
Guðmundur Ingimundarson	276
Guðmundur Magnússon	5, 30
Guðmundur Pétursson f. h. Poul Rousseau	655
Guðmundur Þórarinnsson	63
Guðni Bjarnason	222
Guðrún Kristjánsdóttir	613
Gunnar Ásgeirsson	455, 534, 537
Hafsteinn Ólafsson	304
Hafsteinn Sigurjónsson	271, 389
Halldór Indriðason	222
Halldór Ólafsson	12
Haraldarbúð h/f	669
Haraldur Eyjólfsson	315, 319
Haraldur Þórðarson	23.
Hálogaland h/f	664
Helga Þorsteinsdóttir f. h. Árna Björnssonar	618
Helgi Benediktsson	324
Henning Elísbergsson f. h. Arnar E. Henningssonar	23
Héraðsrafmagnsveitur ríkisins	333
Hjaltastaðahreppur	549
Hjálmar Sveinbjörnsson	5, 30
Hlíf Sigurjónsdóttir	355
Hraðfrystihúsið Ís h/f	533, 673
Hulda Aradóttir	196
Inga Kristín Guðmundsdóttir	41
Ingi Úlfars Magnússon	231, 281
Ingibergur Helgason	63
Ingólfur Gunnarsson	499
Ingvar Brynjólfsson	210

Ingvar Ingvarsson	295
Ingvar S. Ingvarsson	655
Ísafoldarprentsmiðja h/f	141
Ísól h/f	349
J, sóknaraðili f. h. ólögráða barns til vefengingar faðernis þess	7
Jóhann Anton Bjarnason	347
Jóhann Þorsteinsson	196
Jóhanna Bjarnadóttir	613
Jóhanna Stefánsdóttir	231, 281
Jóhannes Sigurðsson	271, 389
Johnsen, Gísli Fr.	388
Jón Bergsteinsson	271
Jón Haraldsson, dánarbú	568
Jón Albert Jónsson	55
Jón Pétursson	216
Jón Sigurðsson, Raufarhöfn	618
Jón Sigurðsson, hreppstjóri Staðarhrepps	319
Jón Skúlason	292
Jónas Jónsson	613
Jónas Rafnar f. h. eiganda v/s Asks, KE 11	646
Jóngeir D. Eyrbekk, dánarbú	272
Júpíter h/f	603
Karl Jóhannsson	232
Kaupfélag Ólafsvíkur, þrotabú	292
Kaupfélag Reykjavíkur og nágrennis	222
Kaupfélag Skagfirðinga	286
Kjartan Friðbjarnarson & Co.	128
Kjartan Sigurðsson	456
Kópavogskaupstaður	161
Kraninn h/f	672
Kristinn Guðnasoon	456
Kristinn Á. Kristjánsson	310
Kristín Þórðardóttir	270, 271
Kristján Egilsson	417
Kristján Eiríksson	196
Kristján Fr. Guðmundsson	222
Kristján Jónsson	55
Kristján Þorkelsson	232
Landsbanki Íslands, Ísafirði	128
Logi E. Sveinsson	307
Magnús Björnsson	259
Magnús Gíslason	417
Magnús Pálsson	664
Malmquist, Edvald B.	276
Margrét Sigurðardóttir	499
Marteinn Björgvinsson	238

	Bls.
Matthías Einarsson	532
Nisse v/s, eigendur	646
Númi s/f	664
Oddfríður Ingólfssdóttir	659
Oliufélagið Skeljungur h/f f. h. Deutsche Shell Aktiengesellschaft	155
Oliusalán h/f	349
Ólafur Lárusson, hreppstjóri Skarðshrepps	315
Ólafur Þorgrímsson	480
Páll Jónsson	333
Pétur Pétursson	269, 270
Pétur Snæland h/f	259
Rafgeislahitun h/f	272
Rafmagnsveita Reykjavíkur	553
Ragnar Davíðsson	499
Ragnar Halldórsson	238
Reynir Guðmannsson	41
Ríkissjóður Íslands	47, 71, 115, 128, 155, 561, 618
Rousseau, Poul	655
Rósa Einarssdóttir fyrir sína hönd og db. Skarphéðins Jósefssonar	199
Ræktunarsamband Breiðdæla og Beruneshrepps	71
Sauðárkrókskaupstaður	63, 286
Sigmar Pétursson	532
Sigrún Á. Magnúsdóttir	389
Sigrún Sigtryggssdóttir	232
Sigurður Berndsen, dánarbú	222, 307
Sigurður Eiríksson	366
Sigurður J. Guðmundsson	122
Sigurður Ingimundarson	659
Sigurður Sigfússon	122
Sigurvin Sveinsson	304
Síldarverksmiðjan í Krossanesi	1
Sjóvátryggingarfélag Íslands h/f	414, 417
Skarðshreppur	315
Skarphéðinn Jósefsson, dánarbú	199
Skipaútgerð ríkisins	480
Skiptaráðandinn í Reykjavík f. h. dánarbús H	7
Skúli Árnason	222
Skúli Sveinsson	437
Snjólaug Guðmundsdóttir	295
Snæbjörn Sigurðsson	499
Snæland, Pétur	437
Staðarhreppur	319
Stálumbúðir h/f	103
Stefán A. Guðjónsson	532

Stefán Stefánsson	179
Stefán H. Steindórsson	179
Steinar Þorfinnsson	115
Steinsen, Gunnar	414
Steinunn Sveinsdóttir	437
Sturlaugur Björnsson	259
Sveinbjörn Jónsson f. h. Penning Leendert vegna Neerlandia ..	646
Togaraafgreiðslan h/f	270, 271
Trausti Jónsson	232
Ungmennafélag Íslands	173
Valdimar K. Jónsson	137
Valmundur Guðmundsson	179
Vestmannaeyjakaupstaður	324
Véla- og plötusmiðjan Atli h/f	179
Vélasjóður	71
Vélbátaábyrgðarfélagið Gróttta	232
Vélsmiðja Steindórs h/f	179
Vélsmiðjan Héðinn h/f	199
Vélsmiðjan Völundur h/f	388
Vilhjálmur Þórðarson	12
Þorbergur P. Sigurjónsson f. h. Bilabúðarinnar	127
Þorgrímur Guðjónsson	271, 389
Þorsteinn v/s, eigendur	646
Þorsteinn Sigurðsson, Enni í Húnavatnssýslu	315
Þorsteinn Sigurðsson, Vestmannaeyjum	417
Þóra Ólafsdóttir	216
Þóra Sigfúsdóttir f. h. db. Jóns Haraldssonar	568
Þórarinn Þórarinsson	271
Þvottahúsið Ægir h/f	231, 281
Örn Elísberg Henningsson	23

B. *Opinber mál.*

Agnar Bogason	1
Ástþór Matthíasson	674
Baldur Hólmgeirsson	30
Belcher, Roy	536
Berndsen, Ewald Ellert	534
Björn Gústafsson	592
Bruce, Arthur Wood	535
Burwood Fishing Co. Ltd	461
Guðmundur Geirsson	405
Gunnar Karl Þorgrímsson	409
Helgi Þorsteinsson	674
Hið íslenzka steinolíuhlutafélag	674
Hvannberg, Haukur	674
Jakob Frimannsson	674

	Bls.
Jóhann Gunnar Stefánssoon	674
Karel Ögmundsson	674
Kristján Gústafsson	544, 992
Olúfélagið h/f	674
Ólafur Friðgeir Ólafsson	299
Sigurður Arnbjörnsson	390
Sigurður Örn Hjálmtýsson	245
Sturla Eiríksson	401
Sveinbjörn Anton Jónsson	16
Sveinn Sveinsson	539
Theódór Lárus Ólafsson	1
Þór, Vilhjálmur	674

III. SKRÁ

um lög, reglugerðir, samþykktir o. fl., sem til er vitnað
í XXXIV. bindi hæstaréttardóma.

1281, *Jónsbók.*

Landsleigubálkur, 56. kap. — 178.

1687, 15. apríl. *Norsku Lög Kristjáns V.*

1—22—56. — 154.

1815, 13. desember. *Konungsúrskurður um ættleiðingu.*

— 439.

1850, 25. september. *Tilskipun um nokkrar breytingar á erfðalögnum á Íslandi.*

— 452, 453.

1864, 23. desember. *Konungsúrskurður um, að dómsmálastjórnin skuli hafa vald til að útkljá nokkur mál.*

— 439.

1872, 20. apríl. *Tilskipun um bæjarstjórn í kaupstaðnum Reykjavík.*

17. gr. — 375.

31. gr. — 375.

1878, nr. 3, 12. apríl. *Lög um skipti á dánarbúum og félagsbúum o. fl.*

52. gr. — 280.

1883, nr. 22, 8. október. *Lög um bæjarstjórn á Akureyri.*

17. gr. — 372, 375.

1887, nr. 19, 4. nóvember. *Lög um aðför.*

III. kafli — 198.

2. gr. — 198.

9. gr. — 198.

1901, nr. 23, 13. september. *Lög um forgangsrétt veðhafa fyrir vöxtum.*

— 134.

1903, nr. 42, 13. nóvember. *Lög um verzlunarskrár, firmu og prókúruumboð.*

10. gr. — 351, 354.

1905, nr. 14, 20. október. *Lög um fyrning skulda og annarra kröfuréttinda.*

1. gr. — 482.

3. gr. — 233, 485.

11. gr. — 482, 486.

13. gr. — 486.

1905, nr. 46, 10. nóvember. *Lög um hefð.*

- 2. gr. — 65.
- 7. gr. — 65.
- 8. gr. — 178.
- 1914, nr. 35, 2. nóvember. *Lög um mælingu og skrásetningu lóða og landa í lögsagnarumdæmi Reykjavíkur.*
— 614.
- 1914, nr. 56, 30. nóvember. *Siglingalög.*
 - 32. gr. — 595.
 - 53. gr. — 159.
 - 236. gr. — 158, 159.
 - 239. gr. — 160.
 - 251. gr. — 484.
 - 254. gr. — 595.
 - 255. gr. — 595.
 - 261. gr. — 471.
- 1917, nr. 72, 23. maí. *Byggingarsamþykkt fyrir Sauðárkrók.*
— 64.
- 1919, nr. 41, 28. nóvember. *Lög um landamerki o. fl.*
 - III. kafli — 240, 614.
 - 9. gr. — 240.
 - 16. gr. — 240.
- 1920, nr. 5, 18. maí. *Lög um bann gegn botnvörpuveiðum.*
— 473.
 - 1. gr. — 470, 545, 594.
 - 3. gr. — 471, 474, 546, 594
 - 4. gr. — 593, 594, 598.
 - 5. gr. — 474, 546, 594.
- 1921, nr. 46, 27. júní. *Lög um afstöðu foreldra til óskilgetinna barna.*
— 454.
- 1921, nr. 57, 27. júní. *Lög um afstöðu foreldra til skilgetinna barna.*
 - 1. gr. — 8, 11.
 - 3. gr. — 8.
- 1921, nr. 77, 27. júní. *Lög um hlutafélög.*
 - 32. gr. — 757.
- 1922, nr. 33, 19. júní. *Lög um rétt til fiskiveiða í landhelgi.*
— 470.
- 1922, nr. 39, 19. júní. *Lög um lausafjárkaup.*
 - 5. gr. — 277.
- 1923, nr. 15, 20. júní. *Vatnalög.*
— 178.
 - 16. gr. — 176.
- 1923, nr. 20, 20. júní. *Lög um réttindi og skyldur hjóna.*
 - 69. gr. — 444.
- 1929, nr. 88, 25. október. *Reglugerð um bifreiðatryggingar.*
— 424.
- 1930, nr. 40, 19. maí. *Lög um breyting á siglingalögum nr. 56, 30.*

nóv. 1914.

— 595.

1932, nr. 83, 23. júní. Lög um raforkuvirki.

— 554.

11. gr. — 560.

1933, nr. 61, 14. júní. Reglugerð um raforkuvirki.

— 554.

143. gr. — 554.

144. gr. — 554, 560.

1933, nr. 84, 19. júní. Lög um varnir gegn óréttmætum verzlunar-
háttum.

— 354.

9. gr. — 350, 351.

1935, nr. 107, 8. maí. Lög um lögreglusamþykktir utan kaupstaðanna.

— 541, 543.

1936, nr. 7, 1. febrúar. Lög um samningsgerð, umboð og ógilda
löggerninga.

32. gr. — 133.

1936, nr. 30, 1. febrúar. Lög um breyting á og viðauka við siglinga-
lög nr. 56, 30. nóv. 1914.

— 158.

2. gr. — 158, 159.

4. gr. — 158.

1936, nr. 85, 23. júní. Lög um meðferð einkamála í héraði.

— 488.

IX. kafli — 657.

XII. kafli — 657.

XVI. kafli — 671.

30. gr. — 122.

46. gr. — 509.

71. gr. — 325.

88. gr. — 297, 298.

105. gr. — 298, 656, 657.

108. gr. — 324, 325.

110. gr. — 308.

111. gr. — 308.

114. gr. — 305, 316, 656, 657.

115. gr. — 657.

116. gr. — 656, 657.

117. gr. — 325.

118. gr. — 6, 124, 274, 284, 306.

119. gr. — 14.

120. gr. — 325, 657.

175. gr. — 126.

177. gr. — 15.

180. gr. — 672.

- 192. gr. — 657.
- 193. gr. — 287.
- 196. gr. — 641.
- 200. gr. — 158, 347, 671, 672.
- 208. gr. — 455.
- 1938, nr. 62, 11. júní. *Lög um bókhald.*
 - 6. gr. — 701, 785.
 - 7. gr. — 696, 697, 699, 700, 701, 780, 781, 782, 783, 784, 785.
 - 19. gr. — 696, 607, 699, 700, 701, 780, 781, 782, 783, 784, 785, 786.
 - 20. gr. — 696, 697, 699, 700, 701.
- 1940, nr. 19, 12. febrúar. *Almenn hegningarlög.*
 - 22. gr. — 638.
 - 68. gr. — 595, 602.
 - 69. gr. — 20, 22, 473.
 - 72. gr. — 400.
 - 76. gr. — 400.
 - 77. gr. — 22, 40, 400, 785, 786.
 - 81. gr. — 680, 778.
 - 108. gr. — 31, 32, 36, 39, 40.
 - 146. gr. — 677, 678, 680, 692, 695, 769, 777, 779, 785.
 - 147. gr. — 678, 680.
 - 155. gr. — 392, 400.
 - 158. gr. — 681, 697, 700, 701, 783, 784, 785.
 - 218. gr. — 638.
 - 219. gr. — 51, 52.
 - 220. gr. — 471.
 - 241. gr. — 40.
 - 244. gr. — 638.
 - 245. gr. — 638.
 - 247. gr. — 245, 246, 247, 258, 677, 689, 725, 727, 728, 730, 731, 732, 734, 735, 736, 737, 740, 741, 742, 743, 744, 745, 746, 747, 748, 749, 750, 751, 753, 785.
 - 248. gr. — 391, 392, 400.
 - 250. gr. — 399.
 - 252. gr. — 638.
 - 262. gr. — 681, 696, 697, 699, 700, 701, 780, 781, 782, 783, 785.
 - 264. gr. — 40.
- 1940, nr. 50, 12. febrúar. *Lög um lögreglumenn.*
 - 7. gr. — 52, 53.
- 1941, nr. 23, 16. júní. *Bífreiðalög.*
 - 26. gr. — 424, 425.
 - 27. gr. — 424.
 - 35. gr. — 426.
 - 36. gr. — 418, 424.
 - 38. gr. — 52.

39. gr. — 52.
- 1941, nr. 24, 16. júní. *Umferðarlög.*
2. gr. — 424.
4. gr. — 424.
7. gr. — 424.
- 1941, nr. 146, 20. ágúst. *Lögreglusamþykkt fyrir Kjósarsýslu.*
30. gr. — 539, 540, 541, 542, 543.
42. gr. — 540, 541, 543.
- 1942, nr. 61, 4. júlí. *Lög um málflytjendur.*
8. gr. — 482, 488, 490.
- 1944, nr. 33, 17. júní. *Stjórnarskrá lýðveldisins Íslands.*
67. gr. — 244, 321, 322.
69. gr. — 321, 322.
- 1945, nr. 60, 12. marz. *Lög um laun starfsmanna ríkisins.*
32. gr. — 119.
- 1945, nr. 66, 12. apríl. *Lög um útsvör.*
25. gr. — 288.
- 1945, nr. 195, 22. október. *Byggingarsamþykkt fyrir Reykjavík.*
4. gr. — 138.
- 1946, nr. 12, 2. apríl. *Raforkulög.*
20. gr. — 554.
- 1946, nr. 34, 29. apríl. *Lög um fræðslu barna.*
17. gr. — 121.
- 1946, nr. 88, 31. maí. *Samþykkt um stjórn bæjarmálefna í Akureyrarkaupstað.*
2. gr. — 375.
- 1947, nr. 34, 22. apríl. *Vegalög.*
40. gr. — 239, 244.
- 1947, nr. 80, 5. júní. *Framfærslulög.*
13. gr. — 552.
29. gr. — 550.
30. gr. — 550.
33. gr. — 550.
37. gr. — 550.
- 1948, nr. 14, 8. marz. *Lög um ákvörðun fésekta.*
— 540.
- 1948, nr. 44, 5. apríl. *Lög um visindalega verndun fiskimiða landgrunnins.*
— 470, 544.
1. gr. — 594.
3. gr. — 471, 546, 594.
- 1949, nr. 18, 22. marz. *Lög um kyrrsetningu og lögbann.*
12. gr. — 474.
13. gr. — 474.
- 1949, nr. 42, 23. maí. *Erfðalög.*
2. gr. — 441, 452.

18. gr. — 440, 452.
 20. gr. — 440, 441.
 34. gr. — 441, 454.
- 1949, nr. 57, 25. maí. *Lög um nauðungaruppboð.*
 2. gr. — 321.
 3. gr. — 321.
- 1951, nr. 5, 29. janúar. *Lög um breyting á lögum nr. 5, 18. maí 1920, um bann gegn botnvörpuveiðum.*
 — 473, 474.
 1. gr. — 471, 546, 594.
- 1951, nr. 27, 5. marz. *Lög um meðferð opinberra mála.*
 168. gr. — 641.
- 1951, nr. 92, 17. maí. *Reglugerð um jarðrækt.*
 — 96.
 18. gr. — 96.
 19. gr. — 99.
 21. gr. — 92, 96, 97.
 24. gr. — 98.
- 1951, nr. 110, 19. desember. *Lög um lagagildi varnarsamnings milli Íslands og Bandaríkjanna og um réttarstöðu liðs Bandaríkjanna og eignir þess.*
 — 52, 564.
 8. gr. (viðbættis við varnarsamninginn) — 710.
 12. gr. (viðbættis við varnarsamninginn) — 52, 564.
- 1952, nr. 7, 24. janúar. *Lög um breyting á bifreiðalögum nr. 23, 16. júní 1941.*
 — 418.
- 1952, nr. 23, 1. febrúar. *Lög um öryggisráðstafanir á vinnustöðum.*
 — 339.
 13. gr. — 104.
 16. gr. — 99.
 17. gr. — 96.
 26. — 564.
- 1952, nr. 24, 1. febrúar. *Girðingalög.*
 16. gr. — 239, 244.
- 1952, nr. 81, 8. desember. *Lög um breyting á lögum nr. 44, 5. apríl 1948, um vísindalega verndun fiskimiða landgrunnsins.*
 1. gr. — 471, 546, 594.
- 1952, nr. 82, 8. desember. *Lög um breyting á lögum nr. 5, 18. maí 1920, um bann gegn botnvörpuveiðum.*
 1. gr. — 594.
- 1952, nr. 113, 29. desember. *Lög um lausn ítaka af jörðum.*
 — 239.
- 1953, nr. 88, 24. desember. *Lög um skipan innflutnings- og gjald-
 eyrismála fjárfestingarmála o. fl.*
 — 676, 707.

4. gr. — 678, 679, 680, 681, 694, 695, 696, 771, 772, 773, 776, 779, 780.
11. gr. — 678, 679, 680, 681, 604, 695, 696, 771, 772, 773, 776, 779, 780, 785, 786.
- 1953, nr. 121, 4. júní. *Lögreglusamþykkt fyrir Keflavíkurkaupstað.*
6. gr. — 411, 413.
- 47.. gr. — 409, 411, 413.
82. gr. — 411, 413.
111. gr. — 409, 411, 413.
- 1953, nr. 212, 28. desember. *Reglugerð um skipan innflutnings- og gjaldeyrismála, fjárfestingarmála o. fl.*
15. gr. — 678, 679, 680, 681, 695, 696, 771, 772, 773, 776, 779, 780.
27. gr. — 678, 679, 680, 681, 695, 696, 771, 772, 773, 776, 779, 780, 785, 786.
- 1954, nr. 11, 9. febrúar. *Auglýsing um fullgildingu Evrópuráðssamnings um verndun mannréttinda og mannfrelsis.*
- 471.
- 1954, nr. 20, 8. marz. *Lög um vátryggingarsamninga.*
18. gr. — 426.
25. gr. — 423.
- 1954, nr. 58, 24. apríl. *Áfengislög.*
16. gr. — 2, 3, 4, 20.
18. gr. — 20.
21. gr. — 411, 413.
24. gr. — 403, 406, 408, 409, 411, 413.
39. gr. — 20.
41. gr. — 2, 20.
44. gr. — 411, 413.
45. gr. — 403, 406, 409, 411, 413.
- 1954, nr. 106, 17. desember. *Lög um yfirstjórn mála á varnarsvæðunum o. fl.*
- 676.
- 1955, nr. 92, 24. desember. *Lög um laun starfsmanna ríkisins.*
14. gr. — 117, 121.
21. gr. — 121.
22. gr. — 117, 118, 121.
25. gr. — 116, 120.
- 1956, nr. 7, 2. febrúar. *Fjárlög fyrir árið 1956.*
22. gr. — 131.
- 1956, nr. 57, 10. apríl. *Lög um prentrétt.*
15. gr. — 2.
22. gr. — 32, 36, 40, 41.
- 1956, nr. 68, 17. ágúst. *Lög um tollheimtu og tolleftirlit.*
- 676, 707.
38. gr. — 677, 678, 692, 701, 702, 769, 785, 786.

- 1956, nr. 150, 2. maí. *Reglugerð um laun stundakennara.*
— 119.
1. gr. — 117, 118.
- 1957, nr. 9, 28. febrúar. *Fjárlög fyrir árið 1957.*
22. gr. — 131.
- 1957, nr. 53, 5. júní. *Lög um lax- og silungsveiði.*
— 178.
- 1957, nr. 54, 5. júní. *Lög um búfjárrækt.*
36. gr. — 317, 318, 321, 322.
37. gr. — 317, 318, 320, 322, 323.
85. gr. — 318.
- 1958, nr. 26, 2. maí. *Umferðarlög.*
24. gr. — 299, 300, 303.
25. gr. — 403, 406, 409, 411, 413.
26. gr. — 300.
27. gr. — 409, 411, 413.
37. gr. — 300.
41. gr. — 300.
67. gr. — 200, 205, 206.
69. gr. — 426.
73. gr. — 416, 425, 426.
76. gr. — 416.
80. gr. — 300, 304, 403, 406, 409, 411, 413.
81. gr. — 300, 304, 403, 406, 408, 410, 411.
- 1958, nr. 87, 29. ágúst. *Reglugerð um viðauka við reglugerð nr. 70, 30. júní 1958, um fiskveiðilandhelgi Íslands.*
— 544.
1. gr. — 594.
- 1958, nr. 192, 22. desember. *Reglugerð um yfirvinnu starfsmanna ríkisins.*
— 116, 117, 118, 120.
1. gr. — 121.
- 1959, nr. 6, 17. febrúar. *Lög um breyting á lögum nr. 5, 18. maí 1920, um bann gegn botnvörpuveiðum.*
— 594.
1. gr. — 470, 545.
- 1959, nr. 19, 24. apríl. *Lög um sameign fjölbýlishúsa.*
— 386.
- 1959, nr. 50, 31. júlí. *Lög um eftirlit með skipum.*
31. gr. — 595.
46. gr. — 601.
58. gr. — 595.
60. gr. — 595, 602.
- 1960, nr. 30, 25. maí. *Lög um skipan innflutnings- og gjaldeyris- mála o. fl.*
4. gr. — 678, 679, 680, 681, 694, 695, 696, 771, 772, 773, 776,

779, 780.

12. gr. — 678, 679, 680, 681, 694, 695, 696, 771, 772, 773, 776, 779, 780, 785, 786.

1960, nr. 43, 9. júní. *Lög um bráðabirgðabreyting á lögum nr. 66, 12. apríl 1945, um útsvör.*

— 288.

6. gr. — 291.

8. gr. — 289, 290.

13. gr. — 287.

1960, nr. 79, 27. maí. *Reglugerð um skipan gjaldeyris- og innflutningsmála o. fl.*

17. gr. — 678, 679, 680, 681, 695, 696, 771, 772, 773, 776, 779, 780.

24. gr. — 678, 679, 680, 681, 695, 696, 771, 772, 773, 776, 779, 780, 785, 786.

1961, nr. 3, 11. marz. *Reglugerð um fiskveiðilandhelgi Íslands.*

1. gr. — 470, 544, 545, 594.

2. gr. — 470.

3. gr. — 544.

6. gr. — 470.

7. gr. — 471, 545.

1961, nr. 4, 11. marz. *Auglýsing um samkomulag um lausn fiskveiðideilunnar við Breta.*

— 545.

3. gr. — 470.

1961, nr. 4, 11. marz. *Reglugerð um breyting á reglugerð nr. 87, 29. ágúst 1958, um viðauka við reglugerð nr. 70, 30. júní 1958, um fiskveiðilandhelgi Íslands.*

— 545.

1961, nr. 31, 24. marz. *Lög um breyting á almennum hegningarlögum, nr. 19, 12. febrúar 1940.*

6. gr. — 595, 602.

1961, nr. 63, 29. marz. *Lög um lögskráningu sjómanna.*

2. gr. — 595, 601.

4. gr. — 595, 601.

6. gr. — 595, 601.

15. gr. — 595, 601.

25. gr. — 595, 601.

1961, nr. 82, 21. ágúst. *Lög um meðferð opinberra mála.*

6. gr. — 601.

43. gr. — 472, 476, 477, 478, 479.

73. gr. — 409.

75. gr. — 409.

77. gr. — 409.

80. gr. — 544.

81. gr. — 535, 544.

- 100. gr. — 410.
- 102. gr. — 410.
- 118. gr. — 399, 678, 680.
- 140. gr. — 2.
- 141. gr. — 410, 701.
- 142. gr. — 701.
- 144. gr. — 474, 475.
- 145. gr. — 702.
- 172. gr. — 476, 534.

1962, nr. 57, 18. apríl. *Lög um Hæstarétt Íslands.*

- 20. gr. — 115.
- 31. gr. — 461.
- 41. gr. — 196, 197.
- 42. gr. — 197.
- 45. gr. — 308.
- 47. gr. — 5, 282, 366, 537.
- 48. gr. — 196.

V. EFNISKRÁ TIL YFIRLITS.

Aðfarargerðir. Sjá fjárnám, innsetningargerðir, útburðargerðir.	
Aðgerðaleysi. Sjá tómlæti.	
Aðild	7, 222, 272, 292, 307, 355
Aðiljaskýrslur	7, 276, 401, 427
Arfskipti. Sjá erfðir.	
Atvinnuheiti	349
Atvinnuréttindi	299, 401, 405, 409, 592
Auglýsingar	1
Ábyrgð á verkum annarra	71, 103, 199, 333, 561, 603
Áfengislög	1, 16, 299, 401, 405, 409
Áfrýjun	5, 128, 141, 196, 281, 295, 307, 480, 537
Áfrýjunarleyfi	41, 71, 115, 137, 196, 222, 272, 281, 292, 304, 307, 310, 315, 333, 347, 349, 417, 537, 549, 561, 603, 613, 618, 646, 655
Ákæra	390, 674
Barn. Sjá foreldrar og börn.	
Barnsfaðernismál	427
Beinar fógetagerðir	141, 161, 216, 315, 613
Bifreiðar	47, 199, 299, 401, 405, 409, 414, 417
Björgunarlaun	646
Blóðrannsókn	7, 401, 405, 409, 427
Blöð	1, 30
Bókhald	674
Brottflutningur húss	222
Búfjárræktarlög	315, 319
Byggingarsamþykktir	63, 137
Dagsektir	222, 553
Dánarbætur	199
Dómar	63, 222, 238, 272, 286, 664
Dómarar	122, 196, 304, 315
Dómstólar	12, 115, 122, 141, 155, 161, 216, 238, 347, 414, 480, 613, 674
Eftirgrennslan brota	409, 461
Eignarréttur. Sbr. fasteignir, kaup og sala	23, 41, 216
Endurheimtukrafa	553
Erfðir	437
Fasteignadómsmál. Sjá vettvangsmál.	
Fasteignir	63, 137, 216, 259, 347, 378, 613
Félög	179, 349, 674
Festar	41, 232

Firma, Sjá félög.

Fiskveiðabrot 461, 535, 536, 544, 592

Fjárdráttur 245, 674

Fjárnám 5, 12, 196, 281

Fjársvik 390

Fógetagerðir 141, 161, 196, 216, 315, 613

Foreldrar og börn. Sbr. barnsfaðernismál 7, 437

Framfærsla 549

Framkröfur 414, 417

Frávisun:

a) frá héraðsdómi 7, 115, 292, 324, 414, 669

b) frá Hæstarétti 196, 272, 286, 295, 304, 324, 347, 455

Frestur 196, 455

Fyrning:

a) fyrning kröfuréttinda 232, 480

b) fyrning réttarfarsheimilda 7, 196

c) fyrning refsisakar 674

Gáleysi. Sjá saknæmi.

Geymsla 310

Girðingalög 238

Gjafir 23

Gjafsókn. Gjafvörn 7, 47, 427, 549, 618

Gjaldeyrir 128, 674

Gæzluvarðhald 390

Gögn, framhaldsöflun 535, 536

Hald muna 461

Hefð 63, 173

Heimvísun. Sjá ómerking.

Hlutafélög 349, 674

Hlutdeild 592

Húsaleiga 141, 161, 659

Iðgjöld 245, 390, 674

Innheimtulaun 480

Innsetningargerðir 216, 315, 613

Ítak 173, 238

Ítrekun 290, 401, 409 544, 592

Kaup og sala 55, 137, 355, 378

Kjörbörn 437

Kærumál:

a) einkamál 295, 324, 414, 480, 669

b) opinber mál 461, 534

Landhelgisbrot. Sjá fiskveiðabrot.

Landamerkjámál 499, 568

Leiðbeiningarskylda dómara 122, 304, 315

Leiga. Sbr. húsaleiga 276

Líkamsáverkar 47, 71, 333, 603

Lóðamerki	63, 613
Læknar, Læknaráð	47, 71, 103, 210, 333, 427, 603, 618
Lög, lögskýring	30
Lögmannafélag Íslands	480
Lögmenn. Sjá málflutningsmenn.	
Lögreglumenn	47, 366, 618
Lögræði	7, 23, 534
Lögskráning sjómanna	592
Mat og skoðun	47, 71, 103, 199, 259, 310 333, 355, 378, 401, 405, 427, 535, 536, 561, 603, 618, 646
Málflutningsmenn	480
Málflutningur	307, 664
Málskostnaður:	
a) einkamál	5, 12, 196, 272, 281, 537
b) opinber mál	1, 409
Meiðyrði. Sjá ærumeiðingar.	
Miskabætur	30, 553
Nábýlisréttur	238
Niðurfelling máls	127
Opinber mál	409, 534, 535, 536, 544, 592
Opinberir starfsmenn, Sbr. lögreglumenn	30, 115, 366
Ómaksbætur	127, 455, 534
Ómerking	12, 115, 122, 196, 272, 286, 292, 304, 324, 347, 480, 613, 664
Ómerking ummæla	30, 238
Óréttmætir verzlunarhættir	349
Prentréttur	1, 30
Rangar skýrslur	674
Refsingar	1, 30, 245, 299, 390, 401, 405, 409, 539, 544, 592, 674
Réttarfar	7, 12, 122, 128, 141, 161, 176, 286, 295, 304, 307, 315, 324
Réttarfarsvítur	122, 238, 480, 592
Saknæmi	417, 592
Sameign	216, 378, 417
Samningar	141, 161, 659
Sératkvæði	324, 366, 437, 461, 480, 655
Siglingar	592
Símnefni	349
Sjó- og verzlunardómur	155, 480, 603, 646
Sjómannalög	592
Sjóveð	155, 603, 646
Skaðabætur:	
a) innan samninga	137, 259, 310, 355, 378, 480
b) utan samninga	30, 47, 71, 103, 199, 210, 333, 561, 603, 618, 674
Skiptamál	7, 23, 155, 437
Skjalafals	390

	Bls.
Skuldamál	41, 115, 179, 232, 276, 307, 366, 414, 417, 456, 480, 655
Skuldasvik	390
Stjórnarskráin	238, 319
Sveitarstjórn	63, 549
Sönnun	16, 23, 401, 409, 561, 618
Tolllög	674
Tómlæti	480, 659
Tryggingarfé	553
Umboð	179
Umferðarlög. Sjá áfengislög, bifreiðar.	
Umferðarréttur	238, 499
Uppboð	12, 128, 319
Upptaka eigna	544, 592, 674
Úrskurðir	535, 536
Útburðarmál	141, 161, 659
Útivist aðilja	1, 5, 30, 63, 128, 232, 269, 270, 271, 281, 307, 366, 388, 389, 437, 532, 533, 534, 672, 673
Varnarlið Bandaríkjanna á Íslandi	47, 561, 674
Vatnsréttindi	173
Vátrygging	414, 417
Veð. Sbr. sjóveð	128
Veiði	173
Veitingar	1, 539
Verksamningur	259, 553
Vettvangsmál	63, 238, 499, 568, 613
Vinnusamningar. Vinnulaun	41, 232, 456
Vitni	16, 409
Vixilmál	5, 455, 537
Þinglýsing	128
Ærumeiðingar	30, 238
Ættleiðing	437
Öryggiseftirlit ríkisins	71, 103, 561
Örorka	47, 71, 103, 333, 561, 603, 618

V. EFNISSKRÁ.

Aðfarargerðir. Sjá fjárnám, innsetningargerðir, útburðargerðir.

Aðgerðarleysi. Sjá tómlæti.

Aðild.

M höfðaði í héraði mál gegn fráskilinni konu sinni, K, f. h. ólög-
ráða sonar hennar, B, til véfengingar því, að hann væri
faðir B, sem K hafði alið, meðan hjónabandið stóð. M. and-
aðist, áður en dómur gekk í málinu, og tók þá skiptaráð-

andi f. h. dánarbús hans við aðild þess. Héraðsdómi í mál- inu áfrýjaði skiptaráðandi f. h. dánarbús M til Hæstaréttar	7
Málsaðili andaðist eftir uppsögu héraðsdóms, og tók dánarbú hans við aðild málsins fyrir Hæstarétti	222, 272, 307
Eftir uppkvaðningu héraðsdóms var bú sóknaraðila tekið til gjaldþrotaskipta. Þrotabúið áfrýjaði dóminum	292
S var með héraðsdómi dæmt að greiða L tiltekna fjárhæð. S. áfrýjaði dóminum og stefndi L. Eftir uppsögu héraðsdóms- ins hafði L framselt G dómkröfuna til eignar. L og G gagnáfrýjuðu málinu. Hæstiréttur staðfesti héraðsdóminn og gerði S að greiða þeim L og G sameiginlega málskostn- að fyrir Hæstarétti	307
Aðilja stefnt til réttargæzlu	355

Aðiljaskýrslur.

a) Einkamál.

Eftir að hjónin M og K höfðu skilið lögskilnaði, höfðaði M mál gegn K f. h. ólöggráða sonar hennar, B, til véfengingar því, að hann væri faðir B, sem K hafði alið, meðan hjónaband- ið stóð. Í flutningi málsins lýsti K yfir því, að M væri ekki faðir B, heldur annar nafngreindur maður. Þegar M höfð- aði málið í héraði, var fyrir löngu liðinn sá 6 mánaða máls- höfðunarfrestur, sem greinir í 3. gr. laga nr. 57/1921. Af þeirri ástæðu vísaði Hæstiréttur málinu sjálfkrafa frá hér- aðsdómi	7
E hafði leigt I dráttarvél, og andaðist I, áður en leigugjald var greitt. E taldi G, bróður I, hafa tekið að sér að greiða leigugjaldið og höfðaði mál gegn honum til greiðslu þess. G krafðist sýknu, með því að E hefði átt að stefna honum f. h. dánarbús I, en ekki persónulega. Meðan á málflutn- ingi í héraði stóð, gaf G aðiljaskýrslu fyrir dómi. Var þá bókað: „Mætti lýsir því yfir, að hann taki að sér að greiða umstefnda skuld, ef hún er talin rétt af dómstólunum.“ Með skírskotun til þessarar yfirlýsingar var framangreind sýknukrafa G ekki tekin til greina	276
Í barnsfaðernismáli K gegn M kannaðist M við, að hann hefði haft samfarir við K á þeim tíma, sem gat verið getnaðar- tími barnsins. Blóðrannsókn útilokaði ekki M frá því að geta verið faðir barnsins. Og þar sem ekki var í málinu hnekkð þeirri staðhæfingu K, að hún hefði ekki haft sam- farir við neinn annan en M á mögulegum getnaðartíma barnsins, þá var M dæmdur faðir þess	427

b) Opinber mál.

S var saksóttur fyrir að hafa ekið bíl undir áhrifum áfengis
aðfaranótt 16. ágúst 1962. Í þinghaldi í sakadómi Akureyrar

16. ágúst kvaðst S hafa daginn áður drukkið $\frac{1}{4}$ úr þriggja pela vodkaflösku, en í þinghaldi í sakadómi Kópavogs 12. október 1962 breytti hann framburðinum á þá leið, að hann hefði aðeins drukkið eitt glas af blandi af vodka og vatni umræddan dag. Í dómi Hæstaréttar segir, að ekki verði tek-
ið mark á þessari breytingu á framburði A um vinnautn sína 401

Atvinnuheiti. Sjá firma.

Atvinnuréttindi.

- Bílstjóri, sem gerzt hafði sekur um ítrekaða ölvun við akstur, sviptur ökuleyfi ævilangt 299, 401, 409
- Bílstjóri sviptur ökuleyfi 6 mánuði vegna aksturs undir áhrif-
um áfengis 405
- Vélbáturinn S fór í veiðiferð frá Vestmannaeyjum án þess að hafa gilt haffærisskírteini. Einnig skorti önnur lögboðin skipsskjöl, svo sem þjóðernis- og skrásetningarskírteini, skipshafnarskrá og eftirlitsbók. Ekki var heldur í bátnum lögboðin radiótalstöð. K, sem var eigandi bátsins ásamt öðrum manni, hafði til þessa verið skipstjóri á honum, en fyrir dómi lýsti hann því, að í umræddri veiðiferð hefði hann aðeins gegnt hásetastörfum, en að B, bróðir K, hefði haft skipstjórn á hendi. B kannaðist við að hafa gegnt skipstjórn í ferðinni, og í sömu átt hnigu framburðir ann-
arra manna á bátnum. Ekki hafði verið lögskráð á bátinn. K hafði einn skipstjóraréttindi þeirra manna, er á bátnum voru, en B hafði stýrimannsréttindi. Eins og atvikum var háttað, var K talinn bera skipstjóraábyrgð á lögbrotum þeim, er framin voru. B var talinn samsekur K um að fara í veiðiförina, enda þótt bátinn skorti haffærisskírteini, önn-
ur skipsskjöl og radiótalstöð. Var bæði K og B dæmd refsing, og auk þess var með skírskotun til 60. gr. laga nr. 50/1959 K sviptur skipstjóra-, stýrimanns- og vélstjóraréttindum 6 mánuði og B sviptur stýrimannsréttindum 3 mánuði 592

Auglýsingar.

- Auglýsing, sem veitingahús birti í vikublaði, talin áfengisau-
g-lysing í merkingu 16. gr. sbr. 41. gr. áfengislaga nr. 58/1954 1

Ábyrgð á verkum annarra.

- Sumarið 1955 var skurðgrafa, eign Vélasjóðs ríkisins (V) að skurðgreftir í þágu Ræktunarsambands Breiðdæla- og Beru-
neshrepps (R). Við skurðgröfuna unnu F og P, sem ráðnir höfðu verið til starfans af fyrirsvarsmönnum V. Sökum van-
gæzlu P við stjórn á aflvél skurðgröfunnar varð F fyrir því slysi að handleggsbrotna. Höfðaði hann mál gegn R og

ríkissjóði f. h. V og krafðist skaðabóta óskipt úr hendi þeirra. R var sýknað, enda ekki leitt í ljós, að skurðgrafan hafi verið í leiguumráðum þess. Hins vegar var V talinn ábyrgur fyrir tjóninu, og var ríkissjóði f. h. V gert að greiða F fébætur	71
Eiganda vörubifreiðar dæmt að greiða fébætur samkvæmt 67. gr. laga nr. 26/1958 vegna slyss, sem bílstjórinn átti sök á 199 R, ríkisfyrirtæki, dæmt að greiða P skaðabætur vegna tveggja slysa, er hann hafði orðið fyrir við raflagningar. Átti samstarfsmaður P, sem einnig var í þjónustu R, sök á öðru slysinu, en verkstjóri R hafði með vangæzlu orðið meðvaldur að hinu slysinu	333
Konan A vann í þvottahúsi varnarliðsins á Keflavíkurflugvelli. Varð hún fyrir slysi, sem samstarfsstúlka hennar var talin eiga sök á með vangæzlu um vélarnotkun. Ríkissjóði dæmt samkvæmt lögum nr. 110/1951 að greiða A skaðabætur	561
Háseti á togara varð fyrir slysi, sem að nokkru leyti mátti rekja til vangæzlu af hálfu stýrimanns. Var eiganda togarans gert að bæta tjón hásetans að $\frac{2}{5}$ hlutum	603

Áfengislög.

Veitingahúsið G birti í vikublaðinu M auglýsingu með mynd af vínbar G, þar sem sjá mátti birgðir vínfanga og veitingaþjón að fylla vínglas. Til hliðar við myndina stóð orðið: Drekkid. Í opinberu máli á hendur T, framkvæmdastjóra G, og A, ritstjóra M, var auglýsing þessi talin áfengisauglýsing í merkingu 16. gr. sbr. 41. gr. áfengislaga nr. 58/1954. Þar sem veitingahúsið G var nafngreint sem auglýsandi og T hafði samþykkt gerð auglýsingarinnar og hlutast til um prentun hennar, var hann talinn bera refsíabyrgð á efni hennar, sbr. 2. málsg. 15. gr. laga um prentarétt nr. 57/1956. Var T því dæmd refsing, en A sýknaður, sbr. 3. málsg. nefndrar 15. gr.	1
Hinn 16. ágúst 1960 kom A, 16 ára piltur, á lögreglustöð A-kaupstaðar og skýrði frá því, að hann hefði laugardagskvöldið 30. júlí 1960 keypt brennivínsflösku af S leigubifreiðarstjóra. Lýsti A atvikum nánar þannig, að hann hefði ásamt kunningja sínum B ekið umrætt kvöld í bifreið S, og hefðu þeir A og B þá keypt sína brennivínsflöskuna hvor af S og hvor um sig greitt 230 krónur fyrir flöskuna. Þegar B, 19 ára gamall, kom fyrir dóm hinn 1. september 1960, kvað hann það rétt, að hann og A hefðu keypt sína brennivínsflöskuna hvor af S, en taldi það hafa gerzt sunnudaginn 31. júlí, líklega síðari hluta dags, þó að hann myndi það ekki örugglega. Í sama þinghaldi lýsti A því, að hann hefði verið ölvaður, þegar hann keypti vínið af S, en síðar breytti	

hann fyrir dómi þessum framburði sínum og kvaðst ekki hafa neytt áfengis, áður en kaupin fóru fram. Við frekari próf í málinu gætti auk þess allmikils ósamræmis í framburði A og B, bæði innbyrðis og við samanburð á vætti þeirra, einkum um samband þeirra og ferðir dagana 30. og 31. júlí. Þótti framburður þeirra A og B svo gallaður, að ekki væri fært gegn eindreginni neitun S, sem ekki hafði áður sætt ákæru eða refsingu fyrir ólöglegan flutning eða sölu áfengis, að telja fram komna sönnun fyrir því, að hann hefði selt þeim félögum áfengi, enda runnu ekki aðrar stoðir undir áburðinn. Var S því dæmd sýkna af kröfum ákærvaldsins í málinu

16

Lögreglumenn tóku A við stýri bifreiðar sinnar að loknum akstri um götur Reykjavíkur kl. 2 að nóttu. Báru 3 lögreglumenn og auk þess 4 önnur vitni, að af ástandi A hafi mátt ráða, að hann væri mjög drukkinn, hann hafi átt erfitt um gang og málfar drafandi og ruglingslegt, en vínlykt hafi þó ekki fundizt af honum. A var fluttur á Slysavarðstofuna, og segir í skýrslu læknis, að hann hafi verið þvöglumæltur sem drukkinn væri og ekki getað gengið óstuddur, en vínlykt hafi ekki lagt úr vitum hans. Blóðsýnishorn var ekki tekið. Sjálfur neitaði A því, að hann hefði í umrætt skipti verið undir áhrifum áfengis. Hins vegar hafi hann verið miður sín, enda neyti hann að jafnaði lyfja vegna meiðsla, en þó hafi lyfjaneyzla sín í þetta sinn ekki verið meiri en venjulega. A hafði fyrir 2 árum sætt refsingu fyrir ölvun við akstur. Var akstur hans nú, eins og ástandi hans var háttað, talinn varða við 2. málsg. 24. gr. umferðarlaga nr. 26/1958. Var honum dæmt 15 daga varðhald og ævilöng svipting ökuréttinda

299

S fannst kl. 5.30 að morgni sofandi í bifreið sinni, sem hann hafði ekið út af Þjóðveginum í Eyjafirði. Hafði bifreiðin festst þar í leir og mold, og varð henni ekki náð nema með dráttartækjum. Lögreglumenn, er fluttu S af staðnum, kváðu hann ekki hafa getað gert grein fyrir ferðum sínum sökum ölvunar. Blóð, tekið úr S, hafði inni að halda reducerandi efni, sem samsvara 2.10‰ af vínanda. Fyrir dómi kvaðst S hafa daginn áður drukkið $\frac{1}{4}$ úr 3-pela flösku af vodka, en eftir það sofið til kvölds, enda hafi hann ekki fundið á sér áfengisáhrif, er hann hóf ferð sína frá Akureyri til Skjaldarvíkur kl. 10 um kvöldið. Eftir það muni hann óljóst til sín, enda hafi slíkt minnisleysi nokkrum sinnum komið fyrir sig. Í bifreið S var áfengi, og kvaðst hann hafa tekið að neyta af því, eftir að bifreið hans festist. Í síðara þinghaldi breytti S framburði sínum á þá leið, að umræddan dag, áður en hann hóf ferð sína, hafi hann aðeins

- drukkið eitt glas af blandi af vatni og vodka, en á þessari breytingu þótti ekki verða mark tekið. Var talið sannað, að hann hefði ekið bifreið sinni undir áhrifum áfengis. S hafði tvisvar áður sætt refsingu fyrir ölvun við akstur, í síðara skiptið rúmum 3 árum áður en framangreind atvik gerðust. Var brot S heimfært undir 2. sbr. 4. málsg. 25. gr. sbr. 80. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 og 1. málsg. 24. gr. sbr. 45. gr. áfengislaga nr. 58/1954. S dæmt 15 daga varðhald og svipting ökuréttinda ævilangt 401
- Kl. 4 að nóttu ok G á vegamerki við þjóðveg og síðan út af veginum. Lögreglumenn, er komu á staðinn, töldu G vera undir áhrifum áfengis og létu taka úr honum blóð til vinnandaákvörðunar. Leiddi rannsóknin í ljós reducerandi efni, sem samsvöruðu 1.01% af vinnanda. G skýrði svo frá, að hann hefði verið á dansleik um nóttina og einungis neytt óáfengs bjórs. Með tilliti til niðurstöðu blóðrannsóknar var G talinn hafa gerzt sekur við 2. sbr. 3. málsg. 25. gr. sbr. 80. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 og 1. málsg. 24. gr. sbr. 45. gr. áfengislaga nr. 58/1954. Refsing ákveðin 1500 króna sekt, Dæmd ökuleyfissvipting 6 mánuði 405
- G hafði með dómi 7. febrúar 1961 verið sviptur ökuréttindum 3 ár. Aðfaranótt 26. nóvember 1962 tóku lögreglumenn G, þar sem hann var að bílakstri, og létu taka úr honum blóð til vinnandarannsóknar. Reyndust vera í blóðinu reducerandi efni, sem svöruðu til 1.17%. G kannaðist við að hafa neytt áfengis daginn áður, en taldi sig ekki hafa verið undir áfengisáhrifum, er hann hóf aksturinn. Brot G talið verða við 2. og 3. málsg. 25. gr. og 1. málsg. 27. gr. sbr. 80. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 og 1. málsg. 24. gr. sbr. 45. gr. áfengislaga nr. 58/1954. Refsing dæmd varðhald 25 daga og auk þess svipting ökuleyfis ævilangt 409
- G var ákærður fyrir að hafa fimm sinnum árið 1962 gerzt sekur um ölvun á götum úti, á veitingastöðum og í samkomuhúsum. Sökum mjög ófullnægjandi rannsóknar, og þar sem G neitaði sakargiftum, þóttu ekki vera færðar fullnægjandi sönnur á ákæruatriðin. Var G dæmd sýkna 409

Áfrýjun.

- Mál flutt skriflega í Hæstarétti 5, 281, 537
- A áfrýjaði héraðsdómi til staðfestingar, eftir að gagnaðili hans, B, hafði áfrýjað málinu af sinni hálfu. B framfylgdi ekki áfrýjun sinni og sótti ekki þing í Hæstarétti í staðfestingarmálinu. Var A talinn hafa haft ástæðu til að bera málið undir Hæstarétt, og var honum dæmdur málskostnaður úr hendi B 5, 281, 537
- Samkvæmt kröfugerð áfrýjanda fyrir Hæstarétti var ákvæði í

úrskurði héraðsdómara breytt í hag stefnda, þó að hann hefði ekki gagnáfrýjað	128
Með úrskurði fógetadóms 13. desember 1962 var tekin til greina krafa A um, að leigutaki hans, B, skyldi borinn út úr leiguhúsnæði sínu. Þegar framkvæma átti útburðinn, mótmælti B framgangi hans sökum þess, að hann hefði þegar áfrýjað úrskurðinum til Hæstaréttar. A krafðist þess, að útburði yrði ekki frestað. Fógeti kvað þá hinn 21. janúar 1963 upp nýjan úrskurð. Í þeim úrskurði segir, að telja verði almenna réttarfarsreglu, að framkvæma beri úrskurð um útburð, þótt fram hafi farið málskot til Hæstaréttar, og samkvæmt því skuli hinum fyrra úrskurði framfylgt með útburði. B áfrýjaði einnig þessum úrskurði. Í Hæstarétti var dæmt um báða úrskurðina samtímis, og voru þeir báðir staðfestir	141
Þegar mál var þingfest í Hæstarétti, var aðiljum veittur sam-eiginlegur 4 mánaða frestur samkvæmt 41. gr. laga nr. 57/1962. Að þeim fresti liðnum æskti aðaláfrýjandi framhaldsfrests til að ljúka ágripi dómsgerða. Gagnáfrýjandi synjaði um frest og krafðist frávísunar málsins frá Hæstarétti. Hæstiréttur kvað þá á um 3 daga frest til að skila greinargerðum um ágreiningsefnið. Þegar þeim fresti lauk, hafði aðaláfrýjandi afhent Hæstarétti dómsgerðir svo og ágrip dómsgerða, sem hann hafði einn látið gera. Hæstiréttur taldi, að aðaláfrýjandi hefði að visu ekki gætt sem skyldi ákvæða 41. gr. og 42. gr. laga nr. 57/1962, en þar sem sérstök forföll hafi að nokkru réttlætt töf á gerð ágríps og viðbrögð aðaláfrýjanda á síðustu stundu hafi leitt til þess, að taka megí málið til efnislegrar úrlausnar, þá séu ekki næg efni til að sinna frávísunarkröfu gagnáfrýjanda	196
Héraðsdómari synjaði með úrskurði kröfu um frávísun máls. Úrskurður þessi var kærður til Hæstaréttar, en þar sem lagaheimild brast til kærunnar, var málinu vísað frá Hæstarétti	295
S, áfrýjandi máls, krafðist í Hæstarétti með skírskotun til 45. gr. laga nr. 57/1962, að málið yrði dæmt samkvæmt nýjum gögnum, er hann lagði fram. Þar sem S hafði átt þess kost að koma gögnum þessum að í héraði og hann hafði ekki um málflutning sinn þar gætt ákvæða 110, sbr. 111. gr. laga nr. 85/1936 um afdráttarlausan málflutning, þá voru hinar nýju málsástæður og gögn ekki tekin til greina í Hæstarétti gegn andmælum gagnaðilja S	307
A var í áfrýjunarmáli sagður geta haft uppi varnarástæður varðandi úrskurði stjórnar Lögmannafélags Íslands, þó að hann hefði ekki neytt heimildar 4. málsg. 8. gr. laga nr. 61/1942 til að kæra úrskurðina til Hæstaréttar	480

Ákæra.

- A kom í verzlun B kaupmanns, sagði honum rangt til um hagi sína og fékk hann til að lána sér 400 krónur, en afhenti úr sitt að handveði. Síðar sama dag kom A aftur í verzlunina og kvaðst ætla að greiða skuld sína. Er B lagði úrið á búðarborðið, greip A það og hvarf á brott án þess að greiða skuldina. A var ákærður fyrir brot á 248. gr. laga nr. 19/1940, en héraðsdómari heimfærði verknað hans undir 2. tl. 1. málsg. 250. gr. sömu laga, sbr. 118. gr. laga nr. 82/1961. Héraðsdómur staðfestur í Hæstarétti 390
- H, framkvæmdastjóri hlutafélags, gaf fjármálaráðuneytinu og tollyfirvöldum rangar skriflegar skýrslur um innflytjanda vöru. Í ákæruskjali var brot þetta talið varða við 146. gr. laga nr. 19/1940. Hæstiréttur heimfærði verknaðinn hins vegar undir 147. gr. sömu laga, sbr. 118. gr. laga nr. 82/1961 674

Barn. Sjá foreldrar og börn.

Barnsfaðernismál.

- K ól hinn 1. júní 1960 óskilgetið fullburða barn, sem hún lýsti M föður að, en hann vildi ekki viðurkenna faðernið. Aðiljar voru sammála um, að þau hefðu aðeins einu sinni átt samfarir saman. Kvað K það hafa gerzt „seint í ágústmánudi“ 1959, en M kvað fundum þeirra hafa borið saman á dansleik 3. október 1959, og nóttina eftir hafi þau haft samfarir heima hjá honum. K sagðist ekki hafa verið á dansleik þessum, en sú skýrsla hennar braut í bága við framburði þriggja vitna. Læknaráð var um það spurt, hvort barn K gæti verið ávöxtur samfara, er átt hefðu sér stað 4. október 1959. Svaraði Læknaráð þessu þannig: „Ólíklegt er, að svo sé, en ekki útilokað“. Með því að barnið gat verið getið hinn 4. október 1959 og ekki var hnekkð þeirri staðhæfingu K, að hún hefði ekki haft samfarir við nokkurn annan karlmann en M á mögulegum getnaðartíma barnsins, og þar sem enn fremur blóðrannsókn útilokaði ekki faðerni M, þá var hann dæmdur faðir barnsins 427

Beinar fógetagerðir. Sjá fógetagerðir.

Bifreiðar.

a) Einkamál.

- A ók sendiferðabifreið eftir vegi á Keflavíkurflugvelli. Missti hann stjórn á bifreiðinni sökum ísingar á veginum, og rakst hún á varnarliðsbifreið, sem á móti kom. Hlaut A allmikil meiðsli af árekstrinum. A höfðaði mál á hendur ríkissjóði með tilvísun til laga nr. 110/1951 og krafðist skaða-

- bóta, m. a. af þeirri ástæðu, að varnarliðsbifreiðin hefði átt sök á slysinu. Ljóst þótti af atvikum, að A hefði einn átt sök á árekstrinum með of hröðum og ógætilegum akstri. Var bótakrafa hans ekki tekin til greina 47
- Skipsskrúfa, 2100 kg að þyngd, var á vegum vélsmiðjunnar H flutt innanbæjar í Reykjavík á vörubíl, sem H átti. Skrúfan var höfð laus á skjólborðslausum palli bílsins. S, starfsmaður H, sem aðstoða átti við flutninginn, stóð á bílpallinum. Er bifreiðin kom í halla, tók skrúfan að renna til. S mun þá hafa ætlað að forða sér og stokkið út af pallinum, en skrúfan féll á eftir honum og lenti á honum með þeim afleiðingum, að hann hlaut bana. Í dánarbótamáli R, ekkju S, gegn H var talið, að um tjónbætur kæmi hér til greina ábyrgðarregla 1. málsg. 67. gr. laga nr. 26/1958, enda ætti regla 2. málsg. sömu gr. ekki við, þar sem S hafi verið í þjónustu H, er hann fluttist með bílnum. Með því að S var einn þeirra manna, sem annast áttu flutning skrúfunnar, og hann hafði ekki gert athugasemdir við umbúnað hennar á pallinum, þá var sök skipt og H dæmt að greiða tjónið að $\frac{1}{4}$ hlutum 199
- B bifreiðarstjóri olli tjóni með áakstri á girðingu. Vátryggingarfélagið V greiddi tjónbætur, en taldi sig eiga endurkröfurétt á hendur B samkvæmt 73. gr. laga nr. 26/1958. Máli V gegn B vísað frá héraðsdómi, með því að nefnd samkvæmt 76. gr. nefndra laga hafði ekki kveðið á um, hvort endurkröfurétti skyldi beitt 414
- M, K og Þ áttu bifreiðina X í sameign, að $\frac{1}{3}$ hluta hver. X var tryggt skyldutryggingu hjá vátryggingarfélaginu S samkvæmt 36. gr. laga nr. 23/1941, sbr. lög nr. 7/1952. Var tryggingin tekin á nafn K eins, og með sama hætti var X húftryggt hjá S fyrir allt að kr. 70.000.00 tjóni. K hafði þó æst þess við umboðsmann S, að vátryggingin yrði skráð á nöfn allra sameigendanna, en umboðsmaðurinn hafði ekki komið því í verk. M ók X með miklum hraða og að öðru leyti ógætilega um götur V-kaupstaðar hinn 18. maí 1958, og var K með honum í bílnum. Ók M á bifreiðina Y og síðan á steinvegg og olli tjóni á greindum eignum, sem S bætti með kr. 13.753.75. Einnig urðu spjöll á X, og nam viðgerðarkostnaður kr. 32.142.00. S höfðaði mál gegn þeim M, K og Þ og krafði þá um greiðslu in solidum á kr. 13.753.75 samkvæmt 8. málsg. 36. gr. laga nr. 23/1941 og einnig um greiðslu á vangreiddu tryggingariðgjaldi, kr. 800.00. M var talinn eiga sök á slysinu með stórfelldu gáleysi, og var honum dæmt að greiða S kr. 13.753.75. Hins vegar voru ekki leidd rök að því, að K og Þ hefðu af ásetningi eða stórfelldu gáleysi orðið samsekir M um ökuslysið,

og var þeim dæmd sýkna af þessum kröfuflið. En tekin var til greina krafa S á hendur sameigendunum öllum um greiðslu in solidum á iðgjaldi, kr. 800.00. Þeir M, K og Þ höfðu uppi gagnsök í málinu og kröfðust bóta samkvæmt húftryggingunni fyrir spjöll á X, alls kr. 32.142.00. Lagt var til grundvallar, að M, K og Þ væru allir vátryggingartakar. Með skírskotun til ákvæðis í húftryggingarskilmálum var M talinn með gálausum akstri hafa firrt sig rétti til bóta, að því er tók til hans eignarhluta í X. Hins vegar höfðu K og Þ ekki fyrirgert bótarétti, og var S dæmt að greiða þeim $\frac{2}{3}$ hluta af kr. 32.142.00 417

b) Opinber mál. Sbr. áfengislög.

Bifreiðarstjóra dæmt varðhald fyrir itrekaða ölvun við akstur og svipting ökuleyfis ævilangt 299, 401, 409
Bifreiðarstjóri sætir 1500 króna sekt vegna aksturs undir áhrifum áfengis. Ökuleyfis svipting 6 mánuði 405

Björgun.

V/s N, 640 rúmlestir að stærð, farmlaust en með kjölfestu, strandaði 21. ágúst 1960 út af Melrakkaslétu. Austanátt var, 4—5 vindstig. Á strandstað voru miklar grynningar, botnlag stórgrýtt og sker framan við skipið. Til hjálpar komu fljótlega togarinn A, 80 rúmlestir að stærð, og vélbáturinn Þ, 18 rúmlestir að stærð. A varð vegna grynninga að halda sig í ca. 100 faðma fjarlægð frá N, en Þ fór gegnum brimgarðinn upp að N og gat komið dráttartaug á milli N og A. Með því að taugin slitnaði, varð Þ að fara aðra ferð og sækja gildari vir til N, er hann gat komið til A. Eftir að tilraunir höfðu staðið um 9 klst., tókst A að ná N á flot. Dró A síðan N til Raufarhafnar. Hjálp sú, sem A og Þ veittu, var metin björgun. N var virt á kr. 5.700.000.00. Björgunarlaun dæmd samtals kr. 450.000.00. Þar af skyldi koma í hlut A kr. 315.000.00, og í hlut Þ kr. 135.000.00 646

Blóðrannsókn.

Blóðrannsókn fer fram vegna véfengingar á faðerni barns 7
Bifreiðarstjóri grunaður um ölvun við akstur. Blóðrannsókn framkvæmd 401, 405, 409
Blóðflokkar málsaðilja og barns rannsakaðir í barnsfaðernismáli 427

Blöð.

Veitingahúsið G fékk birta auglýsingu í vikublaðinu M. Ákærvaldið taldi auglýsinguna hvetja til áfengisdrykkju og að efni hennar varðaði við 16. sbr. 41. gr. áfengislaga nr. 58/

1954. Sóttir voru til sakar A, ábyrgðarmaður M, og T, framkvæmdastjóri G. Hæstiréttur taldi auglýsinguna saknæma samkvæmt nefndum lagagreinum. Þar sem G hafði nafngreint sig sem auglýsanda og T hafði hlutast til um birtingu auglýsingarinnar, var T einn talinn bera refsíábyrgð samkvæmt 2. málsg. 15. gr. laga um prentrétt nr. 57/1956, en A sýknaður með skírskotun til 3. málsg. sömu greinar . . . 1
- Í vikublaðinu N voru birtar nafnlausar greinar með meiðyrðum um G, opinberan starfsmann. B, ábyrgðarmanni blaðsins, var í opinberu máli dæmt að greiða 3000 króna sekt í rikissjóð. Einnig var honum gert að greiða G kr. 10.000.00 í miskabætur. Loks var B gert skylt að birta forsendur héraðsdóms og hæstaréttardóminn í heild í N 30

Bókhald.

H/f O hafði með höndum innflutning á olíuvörum, en sölu á vörinni, bæði til varnarliðsins á Keflavíkurflugvelli og innlendra aðilja, annaðist dótturfélag þess, h/f H. Í sambandi við rekstur félaganna voru framin stórfelld bókhaldsbrot, eins og hér verður rakið:

1. Á árunum 1955—1959 var mikilsverðra viðskipta, sem h/f O átti við aðalviðskiptaaðilja sinn erlendis, ekki getið í bókhaldi þess. Varðaði þessi vanræksla stjórnarmenn félagsins svo og J, framkvæmdastjóra, og H, prókúruhafa, refsingu samkvæmt 262. gr. laga nr. 19/1940 og 7. sbr. 19. gr. laga nr. 62/1938.
2. Að ýmsu öðru leyti en í 1 greinir, hafði stórfelld bókhaldsóriða átt sér stað hjá h/f O. Varðaði það J, framkvæmdastjóra, og H, prókúruhafa, við 262. gr. laga nr. 19/1940 og 7. sbr. 19. gr. laga nr. 62/1938.
3. H, prókúruhafi, var talinn sannur að því að hafa vísitandi og í blekkingarskyni fært rangar færslur í bókhaldinu. Var þetta brot hans heimfært undir 158. gr. laga nr. 19/1940 og 7. sbr. 19. gr. laga nr. 62/1938.
4. Í bókhaldi dótturfélagsins h/f H hafði margvísleg óreiða og vanræksla átt sér stað. Var af þeim sökum H, framkvæmdastjóra félagsins, dæmd refsing eftir 262. gr. laga nr. 19/1962 og 7. sbr. 19. gr. laga nr. 62/1938.
5. Loks hafði H, framkvæmdastjóri h/f H, fært vísitandi rangar færslur í bókhaldi þess og í sviksamlegum tilgangi. Var þetta brot hans fært undir 158. gr. laga nr. 19/1940 og 7. sbr. 19. gr. laga nr. 62/1938 674

Búfjárræktarlög.

Stóðhestar, er gengu lausir, voru teknir og færðir hreppstjóra samkvæmt 36. gr. laga um búfjárrækt nr. 54/1957. Hrepp-

stjóri auglýsti síðan uppboð á hestunum samkvæmt 2. mgr. 37. gr. sömu laga. Hrundið var kröfu eigenda hestanna um, að þeir yrðu teknir úr vörzlum hreppstjóra með beinni fótgetagerð og gerðarbeiðendum fengin umráð þeirra	315
Hreppstjóri hafði auglýst uppboð á stóðhesti, sem fluttur hafði verið til hans samkvæmt 36. gr. laga nr. 54/1957. Mótmæli eiganda hestsins gegn framgangi uppboðsins ekki tekin til greina.	319

Dagsektir.

Eigendur húss dæmdir til að flytja það af lóð eða rífa það innan 12 vikna frá birtingu dóms að viðlögðum 1000 króna dagsektum til lóðareiganda	222
--	-----

*Dánarbætur. Sjá skaðabætur.**Dómar.*

Verkskyldudómar	63, 222
Í máli A á hendur B varðandi umferðarrétt um veg, var B sýknaður að svo stöddu	238
Hæstiréttur taldi héraðsdóm í einkamáli reistan á röngum forsendum um mikilvæg málsatvik. Var héraðsdómurinn því ómerktur, og málinu vísað heim í hérað til löglegrar meðferðar og uppsögu dóms af nýju	272
Í einkamáli A á hendur B lét héraðsdómari ógetið í dómi sínum tveggja málsástæðna, sem A hafði haft uppi, og tók þá ekki heldur afstöðu til þeirra. Var héraðsdómur af þessum sökum ómerktur og málinu vísað heim í hérað til löglegrar meðferðar og uppsögu dóms af nýju	286
Villandi orðalag í afsali og röng tilgreining í héraðsstefnu leiddi til þess, að héraðsdómur var um mikilvægt málsatvik reistur á röngum forsendum. Héraðsdómur var ómerktur og málinu vísað heim í hérað til meðferðar og dómsálagningar af nýju	664

Dómarar.

Héraðsdómari gætir ekki leiðbeiningarskyldu	122, 304, 315
Í þinghaldi í héraði vegna endurupptöku einkamáls, þar sem ný skjöl voru lögð fram og vitni leidd, láðist dómara að kveðja til stefnda eða umboðsmann hans. Var héraðsdómur ómerktur af þessum sökum	122
Við áfrýjun fjárnámsgerðar kom fram í Hæstarétti, að gerðin hefði um mikilsverð atriði ekki farið fram með þeim hætti, sem fógeti hafði fært til bókar. Var fjárnámsgerðin því ómerkt	196

Dómstólar.

- Áfrýjað var til Hæstaréttar úrskurði uppboðsdóms um, að uppboð á eign skyldi fram fara m. a. til lúkningar á kostnaði af fjárnámsgerð þeirri, sem var grundvöllur uppboðskröfu. Braut þetta í bága við áður genginn dóm Hæstaréttar um gildi fjárnámsgerðarinnar, en í þeim dómi var ákvæðið, að kostnaður af henni skyldi niður falla. Samkvæmt því felldi Hæstiréttur úr gildi umrætt ákvæði í úrskurði uppboðsdómsins 12
- Barnakennari krafði ríkissjóð um greiðslu fyrir aukavinnu við kennslustarfið. Með því að nefnd sú, sem um ræðir í 2. málsg. 25. gr. laga nr. 92/1955, hafði ekki úrskurðað um ágreiningsefni aðilja, að því leyti sem það valt á skýringu á reglugerð um yfirvinnu starfsmanna ríkisins nr. 192/1958, þá var talið, að dómstólar fengju ekki á þessu stigi um það fjallað. Var málinu því vísað frá héraðsdómi 115
- Sérstakur dómari samkvæmt 2. málsg. 30. gr. laga nr. 85/1936 fer með einkamál 122
- A krafðist þess, að B yrði borinn út úr leiguhúsnæði með beinni fógétagerð. B höfðaði mál gegn A fyrir bæjarþingi um sama ágreiningsefni. Útburðarkrafan hafði verið tekin til meðferðar í fógetarétti, áður en bæjarþingsmálið var þingfest. Þegar af þeirri ástæðu taldi fógeti hvorki rétt né skylt að slá útburðarmálinu á frest. Staðfesti Hæstiréttur þessa ákvörðun fógeta 141
- Kröfu, sem sjóveðréttur var talinn fylgja, var lýst í þrotabú, en ágreiningur reis um stöðu hennar í skuldaröð. Var málinu vísað til sjó- og verzlunardóms samkvæmt 200. gr. laga nr. 85/1936 155
- A krafðist útburðar á B úr leiguhúsnæði vegna stórfelldra vanefnda á leigugreiðslum. B vildi réttlæta greiðsludrátt sinn með því, að slíkir annmarkar hefðu verið á hinu leigða húsnæði, að það hafi ekki getað talizt leiguhæft. Í dómi Hæstaréttar segir, að varnarástæður B séu þess eðlis, að fógetaðómur megi ekki, eins og á stendur, veita úrlausn um þær, og verði þeim því ekki frekari gaumur gefinn í málinu. Var úrskurður fógeta um, að útburður skyldi fram fara, staðfestur í Hæstarétti 161
- A gerði þá kröfu, að hann yrði settur inn í umráð húshluta með beinni fógétagerð. Gerðarþoli mótmælti framgangi gerðarinnar á þeim grundvelli, að deilt sé um eignarrétt að húshlutanum, og hafi hann höfðað mál fyrir bæjarþingi til að fá eignarrétt sinn viðurkenndan. Sé fógetaðómur því ekki bær um að úrskurða í málinu. Þessi varnarástæða var ekki tekin til greina, en innsetning heimiluð 216
- Í máli út af umferðarrétti var stefndi sýknaður að svo stöddu

- af kröfum áfrýjanda 238
- Deilt var í máli um ábyrgð á göllum og gerð þakrenna, sem A hafði smíðað og sett á hús B. Þar sem héraðsdómari hafði ekki kvatt sérfróða menn til að dæma málið með sér, sbr. 3. tölulið 1. málsg. 200. gr. laga nr. 85/1936, var héraðsdómur ómerktur og málinu vísað heim í hérað 347
- Vátryggingarfélagið S taldi sig eiga endurkröfurétt samkvæmt 73. gr. laga nr. 26/1958 á hendur bifreiðarstjóranum G. Í máli S gegn G til heimtu kröfunnar kom fram, að nefnd skv. 76. gr. greindra laga hafði ekki kveðið á um, hvort S væri heimilt að beita endurkröfurétti. Varð málið því ekki á þessu stigi borið undir dómstóla. Vísaði héraðsdómur málinu sjálfkrafa frá dómi, og staðfesti Hæstiréttur þá niðurstöðu 414
- Úrskurðir stjórnar Lögmannafélags Íslands samkvæmt 1. málsg. 8. gr. laga nr. 61/1942 um endurgjald fyrir málflutningsstarf, er kæru geta sætt samkvæmt 4. málsg. sömu greinar, sagðar vera dómsathafnir 480
- G hafði sett upp trégirðingu á mörkum húslóðar sinnar og húslóðar nágranna síns, J. Í fógetamáli, þar sem J krafðist þess, að girðingin yrði tekin niður með beinni fógetagerð, var kröfu J hrundið. J áfrýjaði málinu til Hæstaréttar. Þar kom fram, að vafi lék á því, hver væru rétt lóðamörk á svæði því, sem um var að tefla. Þótti ágreiningsmál aðilja því bera undir fasteignadóm samkvæmt lögum nr. 35/1914, sbr. III. kafla laga nr. 41/1919. Var úrskurður fógeta ómerktur 613
- Af hálfu ákærvalds var fyrirhuguð opinber rannsókn út af meintum brotum, sem að nokkru leyti voru talin hafa verið drýgð á varnarsvæðum þeim, sem um ræðir í lögum nr. 106/1954, og að nokkru leyti utan þeirra. Til að fara með rannsókn málsins og kveða upp dóm í því voru skipaðir tveir umboðsdómarar, sbr. 2. málsg. 5. gr. laga nr. 27/1951, annars vegar með umboðsskrá, útgefinni af dómsmálaráðherra, og hins vegar með umboðsskrá, útgefinni af utanríkisráðherra, sem þá fór með dómsmálastjórn og ákærvald á Keflavíkurflugvelli samkvæmt lögum nr. 106/1954 .. 674

Eftirgrennslan brota.

A sætti ákæru fyrir að hafa fimm sinnum á tímabilinu frá 14. apríl 1962 til 1. júlí s. á. verið ölvaður á almannafæri. Rannsókn máls fyrir dómi hófst 27. nóvember 1962, og vitni (lögreglumenn) voru ekki leidd um brot A fyrr en í desember s. á. Voru próf öll ófullkomin og andstað ákvæðum laga nr. 82/1961. M. a. voru vitni ekki heitfest fyrr en eftir uppsögu héraðsdóms, og var þá sakarefni sumum

- þeirra með öllu úr minni liðið. A neitaði sakargiftum, og þóttu vitnaframburðir að svo vöxnu máli ekki verða metnir honum til áfellis. Var honum dæmd sýkna af greindum sakaratriðum 409
- Varðskipið Ó taldi, að brezki togarinn M hefði verið að veiðum innan landhelgi og að stjórnarmenn hans hefðu með ólöglegri siglingu valdið árekstri við Ó. Hinn 29. apríl 1953 flutti Ó togarann M til Reykjavíkur, en skipstjóri togarans, S, komst undan til Bretlands. Hafin var rannsókn út af meintum brotum S og hald lagt á M. Hinn 3. maí 1963 krafðist eigandi M, að skipið yrði leyst úr haldi gegn tryggingu, en því var mótmælt af hálfu ákærvalds, þar sem rannsókn væri ekki lokið. Með úrskurði héraðsdómara 20. maí 1963 var kveðið svo á, að M skyldi haldið enn um sinn. Af hálfu eigenda M var úrskurði þessum skotið til Hæstaréttar. Er málið var þar flutt, hafði ákæruskjal verið gefið út á hendur S, þar sem hann var sakaður um brot á fiskveiðalöggjöfinni, 261. gr. siglingalaga nr. 56/1914 og 4. málsg. 220. gr. hegningarlaga nr. 19/1940. Skyldi S svara til sakar fyrir sakadómi Reykjavíkur hinn 2. september 1963. Fyrir Hæstarétti var þess krafizt af hálfu ákærvalds, að M yrði ekki sleppt úr haldi að svo stöddu. Með því að eigi varð séð fyrir um lyktir sakamáls þess, sem höfðað hafði verið gegn S, og ekki var loku fyrir það skotið, að M, sem bar sýnileg merki árekstrarins við Ó, kynni að hafa sönnunargildi í málinu, sbr. 1. málsg. 43. gr. laga nr. 82/1961, þá var tekin til greina krafa ákærvalds um, að heimilt væri að halda M enn um sinn. Þó skyldi slík heimild ekki haldast án nýrrar dómsákvörðunar lengur en til 5. september 1963 461

Eignarréttur. Sbr. fasteignir, kaup og sala, lóðamerki, landamerksamál.

- G andaðist 12. nóvember 1959 og lét ekki eftir sig lífserfingja, en H var erfingi samkvæmt erfðaskrá. Bú G var tekið til opinberra skipta. Sumarbústaður var meðal eigna, sem upp voru skrifaðar. Hafði G. fengið afsal fyrir honum 22. marz 1959, er þinglesið var 27. apríl s. á. Fyrir skiptaréttinum lýsti E því, að hann væri eigandi bústaðarins, og krafðist afhendingar á honum sér til handa. Kvað hann G hafa gefið sér bústaðinn, og væri þar um lífsgjöf að ræða. Þessari kröfu E mótmælti H. Ekki hafði E nein skrifleg gögn frá G máli sínu til stuðnings. Nokkur vitni báru, að G hefði haft miklar mætur á E, sem árið 1959 virðist hafa verið 15—16 ára að aldri. Hafi G látið orð falla í þeirra eyru, að E ætti sumarbústaðinn. Þá kvaðst E hafa lykla að bústaðnum í sínum vörzlum. Loks kom fram vottorð frá

Brunabótafélagi Íslands um, að G hefði fyrst brunatryggt bústaðinn frá 29. apríl til 29. júlí 1959 og síðan frá þeim degi til 29. janúar 1960, en einhvern tíma á síðargreinda tímabilinu hafi félaginu borizt beiðni um að færa brunatrygginguna á nafn E, og hafi það verið gert frá 29. janúar 1960. H mótmælti því að beiðni um breytinguna hefði staf-
að frá G, og var það ekki sannað. Þótti E ekki hafa með
fyrrgreindum gögnum fært fullnægjandi sönnur fyrir því,
að G hefði endanlega yfirfært eignarrétt að sumarbú-
staðnum til hans. Var krafa hans því ekki tekin til greina . . 23

M og K, sem birt höfðu trúlofun sína, bjuggu saman óslitið frá
því í júní 1957 til ágústmánaðar 1960, en þá slitu þau sam-
búðinni. K taldi sig hafa orðið sameiganda með M að íbúð,
sem byggð hafi verið 1959 með það fyrir augum, að hún
yrði framtíðarheimili þeirra, enda hafi þau bæði lagt fram
fyr til hennar. Íbúð þessa, sem þinglesin var á nafn M,
seldi hann í desember 1960. K krafðist þess í máli gegn
M, að hann greiddi henni helming þess, sem hún taldi hann
hafa fengið fyrir íbúðina, eftir að frá var dregin áhvílandi
veðskuld og kr. 30.000.00, sem hún viðurkenndi, að M hefði
lagt fram sérstaklega til byggingarinnar. Talið var, að
eigi hefðu komið fram nægar sannanir fyrir því, að K hefði
öðlazzt eignarrétt að hluta í umræddri fasteign, og voru
kröfur hennar, sem hér getur, ekki teknar til greina 41

Samkvæmt sameignarsamningi A og B að húsi, er gerður var
árið 1951, kom í séreign A öll fyrsta hæð hússins og eitt
herbergi á efsta lofti, en í séreign B öll önnur hæð hússins,
tvö herbergi á efsta lofti og tvö herbergi, eldhús og bað-
herbergi í kjallara. Að öðru leyti skyldi húsið vera í óskiptri
sameign, að $\frac{2}{5}$ hlutum eign A og að $\frac{3}{5}$ hlutum eign B. Í
kjallara var salerni, aðskilið frá kjallaraíbúðinni, og var
þess ekki sérstaklega getið í sameignarsamningnum. Var
salernið ólæst, þar til árið 1961, er B lét setja lás fyrir
það. Krafðist þá A þess, að lásinn yrði fjarlægður með
beinni fógetagerð, með því að salernið heyrði til hinu óskipta
húsnæði. B taldi hins vegar, að salernið tilheyrði kjallara-
íbúðinni og væri í séreign hans. Í málinu kom fram, að
fram til 1961 höfðu verið nokkur brögð að notkun salernis-
ins af hendi annarra íbúa hússins en þeirra, er í kjallara-
íbúðinni bjuggu eða höfðu aðgang að því á vegum eiganda
hennar, og að raflýsing salernisins var á sameiginlegan
kostnað húseigenda. Með tilliti til þessa og að öðru leyti
samkvæmt skýringu á sameignarsamningnum þótti bera að
taka innsetningarbeiðni A til greina 216

Endurgreiðslukröfur. Sjá einnig framkröfur.

A hafði afhent Rafmagnsveitu Reykjavíkur (R) sparisjóðsbók með 3000 króna innstæðu til tryggingar því, að hann fullnægði skyldum sínum sem löggiltur rafmagnsvirki í Reykjavík. Eftir það hafði A fengið leyfi R til að leggja raflagnir í tiltekin hús í Reykjavík. Hóf A verk þetta, en hvarf frá því ófullgerðu. R tilkynnti A, að tryggingarfé hans hefði verið tekið til að ljúka verkinu. Höfðaði A þá mál gegn R og krafðist þess, að R yrði gert skylt að viðlögðum dagsektum að endurgreiða féð inn í sparisjóðsbók A. Í málinu var leitt í ljós, að mikill og hættulegur vanbúnaður hafði verið á verki A, og var R talið heimilt með skírskotun til reglugerðar nr. 61/1933 að nota tryggingarféð til að bæta úr göllunum á kostnað A. Samkvæmt því var R sýknuð af kröfu A 553

Erfðir.

M og K gengu í hjónaband árið 1906. Þau eignuðust ekki börn saman, en M hafði árið 1905 eignast son (S) utan hjónabands. Hinn 25. maí 1923 gerðu M og K sameiginlega og gagnkvæma erfðaskrá. Samkvæmt henni skyldi það hjónanna, er lengur lifði, erfa allar eigur þess, er fyrr andaðist, en eftir lát þess, er lengur lifði, skyldi eignum, sem þá yrðu fyrir hendi, skipt í fimm jafna hluti milli áðurgreinds S og fjöggra fósturbarna hjónanna, A, B, C og D. Var erfð þessara fimm aðilja þó bundin tilteknum kvöðum um framfærslu á móður K og foreldrum M, ef á lifi yrðu að báðum hjónum látnum. Hinn 18. apríl 1925 ættleiddu hjónin fósturdóttur sína A, og segir í leyfisbréfi til ættleiðingarinnar, að A skuli taka „arf eftir þau hjón, sem væri hún skilgetin dóttir þeirra.“ Þó skuli ættleiðingin ekki vera „því til fyrirstöðu, að ættleiðendur ráðstafi eignum sínum með arfleiðsluskrá, eins og þeim sýnist“. M andaðist árið 1944, og árið 1945 fékk K leyfi til setu í óskiptu búi með A. K andaðist árið 1961. Við skipti á dánarbúinu gerði A þá kröfu, að hún yrði talin erfingi kjörforeldra sinna að $\frac{3}{4}$ hlutum, sbr. 1. málslíð 20. gr. erfðalaga nr. 42/1949, en að $\frac{1}{4}$ hluta skyldi skipt eftir ákvæðum erfðaskrárinnar frá 1923 milli hennar, S, B, C og D. Af hálfu S var krafizt, að viðurkenndur yrði erfðaréttur hans sem skyldu-erfingja M eftir 2. gr. laga nr. 42/1949, og að samkvæmt því yrði $\frac{3}{4}$ af búshelmingi M skipt að jöfnu milli hans og A, en að $\frac{1}{4}$ af þeim búshelmingi yrði skipt milli hans, A, B, C og D eftir ákvæðum erfðaskrárinnar. B, C og D létu ekki málið að neinu leyti til sín taka. Ekki var talið, að M og K hefðu með ættleiðingunni afturkallað erfðaskrána, enda

gat hún haldízt samkvæmt ákvæðum ættleiðingarbréfsins. Hafði erfðaskráin og alla tíð verið varðveitt í sama umslagi og ættleiðingarbréfið, og ekkert benti til þess, að hugarfar M og K til fósturbarnanna B, C og D hefði breytt á árunum 1923—1925 né heldur síðar. Mátti og ætla, að M og K hefðu gert nýjar ráðstafanir um framfærslu móður K og foreldra M, ef erfðaskráin átti ekki að gilda áfram. Að því er tók til arfs eftir M, þá var talið, að varðandi aðra bréferfingja en K hafi arfur ekki fallið fyrr en við lát K. Þó að K fengi leyfi til setu í óskiptu búi, gat sú ráðstöfun ekki raskað rétti annarra bréferfingja, með því að K var bundin af erfðaákvörðunum M, a. m. k. að því er tók til hans búshelmings. Við gildistöku laga nr. 42/1949 varð A skylduerfingi að $\frac{3}{4}$ hlutum af arfi eftir K, sbr. 18. og 20. gr. þeirra, en hins vegar var fyrir það girt með ákvæðum 2. málsg. 34. gr. sömu laga, að hún yrði skylduerfingi að arfi eftir M. Þar sem óskilgetin börn, fædd fyrir 27. október 1922, urðu ekki skylduerfingjar föður fyrr en með lögum nr. 42/1949, þá var krafa S um, að hann yrði talinn skylduerfingi M, ekki tekin til greina samkvæmt 2. málsg. 34. gr. nefndra laga. Varð niðurstaða málsins sú, að búshelmingi M og $\frac{1}{4}$ af búshelmingi K skyldi skipt í fimm jafna hluti milli bréferfingjanna S, A, B, C og D, en að $\frac{3}{4}$ af búshelmingi K skyldu falla til A einnar 437

Fasteignadómsmál. Sjá vettvangsmál.

Fasteignir. Sjá og eignarréttur, kaup og sala.

A annars vegar og B og C hins vegar áttu hús á samliggjandi leigulöðum, eign S-kaupstaðar. B hafði, ekki síðar en 1939, sett upp trégirðingu milli húsanna. Árið 1960 krafðist A þess í máli gegn B og C, að þeim yrði gert skylt að færa girðinguna 1.20 m nær þeirra húsi, þar sem hún væri sem þessu svaraði inni á lóð A. Jafnframt krafðist A þess, að lóðamörk yrðu ákveðin í samræmi við kröfu hans um flutning girðingarinnar. Í málinu þótti nægilega leitt í ljós, að kröfugerð A væri í samræmi við upphaflegar útmælingar lóðanna af hálfu S-kaupstaðar, enda hefði staðsetning húss A að öðrum kosti brotið í bága við ákvæði byggingarsamþykktar kaupstaðarins. Í málinu kom fram, að B hafði á sínum tíma rífið niður á eindæmi sitt og án þess að leita úrlausnar yfirvalda eða dómstóla eldri girðingu, er verið hafði milli húsanna, og girt að nýju svo nálægt húsi A, að það hefði orðið ólöglega staðsett á lóð sinni, ef nýrri girðingin átti að ráða lóðamörkum. Þótti verknaður þessi, sem fór í bága við lóðamörk sett af réttum stjórnvöldum, girða

- fyrir það, að B og C hefðu unnið afnotahefð eftir 7. sbr. 2. gr. laga nr. 46/1905 á hinni umdeildu lóðarspildu. Var krafa A um ákvörðun lóðamarka tekin til greina og B og C gert skylt að taka girðinguna niður 63
- H/f P hafði sem verktaki lagt gólflag í hús M og S. Sökum galla á gólfláginu, sem fljótlega komu í ljós, höfðuðu M og S mál gegn h/f P og kröfðust skaðabóta. Með skoðunargerð var leitt í ljós, að missmiði á gólfláginu stöfuðu að langmestu leyti af mistökum við undirbúning eða framkvæmd verksins. Var h/f P dæmt að greiða fébætur 259
- Í máli milli húseiganda og verktaka út af gerð þakrenna og göllum á þeim var héraðsdómur ómerktur, með því að dómari hafði ekki kvatt sérfróða menn til að dæma það ásamt sér, sbr. 200. gr. laga nr. 85/1936 347
- A keypti hálfa húseign af B, og fylgdi þar með rishæð hússins. Skömmu eftir kaupin fór að bera á þakleka. A lét gera við þakið á sinn kostnað, enda neituðu sameigendur hans að eiga þar hlut að. A höfðaði mál gegn B og krafði hann um greiðslu á viðgerðarkostnaðinum. Leitt var í ljós, að við kaupin var leyndur galli á húsinu, sem olli lekanum. Hafði B verið kunnugt um gallann, en lét hans ekki getið við A, svo að sannað væri. Var B dæmt að bæta tjón A óskipt, án tillits til þess hvort hann (B) kynni að eiga af því efni framkröfu eða ekki 378
- A, húseigandi í Reykjavík, krafðist þess, að trégirðing, sem B hafði sett upp milli húslóðar sinnar og húslóðar A, yrði tekin niður með beinni fógétagerð. Fógeti taldi A ekki hafa fært sönnur á réttmæti kröfu sinnar og synjaði um framkvæmd innsetningargerðar. Fyrir Hæstarétti kom fram, að aðilja greindi á um lóðamörkin. Þar sem málið bar undir fasteignadóm samkvæmt lögum nr. 35/1914, sbr. III. kafla laga nr. 41/1919, var úrskurður fógeta ómerktur og málinu vísað frá fógétadómi 613

Félög.

Nokkrir aðilar á Akureyri stofnuðu til félagsskapar 8. apríl 1950 og nefndu félagið „Járn og Stál á Akureyri“. M var kosinn formaður félagsstjórnar, A ritari og S gjaldkeri. Framkvæmdastjóri var ekki ráðinn. Félagið var ekki skráð í firmaskrá. Meðal starfspáttta félagsins skyldi vera að semja um flutning á súr- og gashylkjum, og á félagsfundi 19. maí 1950 var M falið „að sjá um þetta fyrst um sinn“. Var þá samið við flutningafélagið P & V um flutning hylkjanna. Hinn 12. maí 1951 æsktu M, A og S, að B gerði tilboð í flutningana, en ekki varð af samningum. Hinn 13. júlí 1951 var síðasti fundur haldinn í félaginu, og eftir það

var því ekki uppi haldið, þó að því væri ekki slitið með fundarsamþykkt. Árið 1952 samdi M f. h. Járns og Stáls við B um flutning hylkja, og eftir það annaðist B flutningana til ágústloka 1960. Átti B um það skipti við M einan, unz hann andaðist árið 1959, en eftir það við Á, son M. Í ársbyrjun 1961 taldi B sig eiga ógreitt flutningsgjald kr. 32.248.16 og höfðaði mál gegn stofnendum félagsins til greiðslu þess óskipt, en þeir kröfðust sýknu. Talið var, að umboð M frá 1950 hefði aðeins verið til bráðabirgða, og þótti ekki leitt í ljós, að hann hefði haft umboð árið 1952, hvorki sérstaklega gefið né samkvæmt stöðu sinni, til að binda stefndu með samningi við B, enda mátti B ekki treysta því, að M hefði slíka heimild, þó að hann teldi sig koma fram f. h. „Járns og Stáls“. Voru hinir stefndu sýknaðir af kröfu B 179

Olíusalan h/f í Reykjavík hafði árið 1949 fengið skráð hjá rit-símanum símnefnið „Ísol“ og notað það síðan. Árið 1959 var stofnað í Reykjavík og skráð í hlutafélagaskrá hlutafélag með nafninu „Ísól h/f“. Var tilgangur þess að reka iðju og aðra skylda atvinnu. Höfðaði þá Olíusalan h/f mál gegn Ísól h/f og krafðist þess, að greindu félagi yrði dæmt óheimilt að nota orðið Ísól eða eftirlíkingu af því í heiti sínu eða sem annað auðkenni fyrir sig. Ekki var leitt í ljós, að starfsemi Olíusölunnar h/f eða varningur gengi undir starfsauðkenninu Ísól meðal kaupunauta þess, kaupskýslumanna, fésýslumanna eða almennings. Að svo vöxnu máli þótti það eitt, að félagið notaði orð þetta sem símnefni, ekki veita því heimild til að banna Ísól h/f að nefnast því nafni, er það hafði tekið sér 349

Stjórnarmenn tveggja hlutafélaga (móðurfélags og dótturfélags) svo og framkvæmdastjóri og prókúruhafi sæta refsingu fyrir brot á gjaldeyrislöggjöf, tolllöggjöf og bókhaldslöggjöf. Einnig var H, sem var framkvæmdastjóri annars félagsins og prókúruhafi í hinu félaginu, dæmdur sekur við 147. gr. og 247. gr. laga nr. 19/1940. Ólöglegur hagnaður beggja félaganna dæmdur upptækur 674

Firma. Sjá félög.

Fiskveiðabrot.

Hinn 29. apríl 1962 tók varðskip brezkan togara, sem talinn var hafa verið að veiðum innan landhelgi, en skipstjóri togarans, S, komst undan til Bretlands. Hald var lagt á togarann og ákæruskjal gefið út á hendur S fyrir brot á fiskveiðalöggjöfinni, 261. gr. siglingalaga nr. 56/1914 og 4. málsg. 220. gr. hegningarlaga nr. 19/1940. Skyldi S svara til

- sakar fyrir sakadómi Reykjavíkur 2. sept. 1962. Eigandi togarans gerði kröfu um, að skipið yrði leyst úr haldi gegn tryggingu, en með dómi Hæstaréttar 25. júní 1962 var til greina tekin krafa ákærvalds um heimild til halds á togaranum, meðan mál væri ekki útljád, þó ekki lengur en til 5. sept. 1962 án nýrrar dómsákvörðunar 461
- Kveðið á um framhaldsrannsókn í málum út af meintum brotum gegn fiskveiðalöggjöfinni 535, 536
- Hinn 2. febr. 1963 kom varðskip að v/b S, að stærð 53 rúmllestir, sem var að togveiðum um 7 sm innan 12 mílna markanna samkvæmt 1. gr. reglug. nr. 3/1961. Var staður bátsins á svæði, sem greinir í C-lið reglug. nr. 87/1958, sbr. lög nr. 44/1948 og 3. gr. reglug. nr. 3/1961, en þar eru togveiðar bannaðar innan 12 mílna markanna á tímabilinu frá 1. janúar til 15. maí. K, skipstjóri bátsins, viðurkenndi fyrir dómi brot sitt, en taldi sig hafa verið í villu um stað bátsins. K hafði daginn áður, 1. febr. 1963, sætt dómi fyrir brot á fiskveiðalöggjöfinni. Var honum nú dæmd sekt, kr. 20.000.00, og varðhald í 2 mánuði, enda var misskilningur hans um hin friðlýstu svæði ekki talinn afsakanlegur 544
- Hinn 11. febr. 1963 var v/b S, sem um ræðir næst hér að framman, staðinn að togveiðum um 0.9 sm innan landhelgi. Flutti varðskip hann til hafnar. K, sem fyrr í þeim mánuði hafði tvisvar sætt dómi fyrir togveiðar í landhelgi, var á bátnum, en taldi sig aðeins hafa gegnt þar hásetastörfum. B, bróðir K, var og á bátnum, og kvaðst hann hafa haft skipstjórn á hendi í veiðiferð þessari. Í sömu átt hnigu vætti annarra manna á bátnum. Enginn bátverja var lögskráður, og einnig skorti bátinn lögboðin skipsskjöl, þar á meðal haf-færisskirteini. K hafði einn skipstjóraréttindi þeirra manna, sem á bátnum voru, en B hafði stýrimannsréttindi. K og B voru báðir ákærðir fyrir brot á fiskveiðalöggjöfinni, lögskráningarlögum nr. 63/1961, lögum um eftirlit með skipum nr. 50/1959, sbr. 32. gr., 254. gr. og 255. gr. siglingalaga nr. 56/1914, sbr. lög nr. 40/1930. Eins og atvikum var hátt að, var K talinn bera skipstjóraábyrgð og hafa gerzt sekur við lagaákvæði þau, sem greind voru í ákæruskjali. B, sem ekki var lögskráður á bátinn, var talinn hafa veitt liðsinni við fiskveiðabrotið samkvæmt 1. málsg. upphaflegrar 4. gr. laga nr. 5/1921. Einnig var hann sagður hafa gerzt sekur við önnur lagaákvæði, sem talin voru í ákæruskjali, að undanteknum lögum um lögskráningu. K var dæmt varðhald 30 daga og gert að greiða kr. 30.000.00 sekt til Landhelgissjóðs. B var dæmt varðhald 15 daga og gert að greiða kr. 15.000.00 sekt til Landhelgissjóðs. Samkvæmt 60. gr. laga nr. 50/1959 var K sviptur skipstjóra-, stýrimanns- og vélstjóraréttind-

um 6 mánuði, og B sviptur stýrimannsréttindum 3 mánuði 592

Fjárdráttur.

- S stóð ekki skil á og eyddi í sjálfs sín þágu kr. 29.000.00 af and-
virði bifreiðar, sem hann hafði selt fyrir J. Tæpu ári áður
hafði S verið dæmt 6 mánaða fangelsi fyrir brot gegn 248.
gr. laga nr. 19/1940. Varðaði brot hans nú við 247. gr. sömu
laga. Refsing dæmd fangelsi 4 mánuði 245
- H var framkvæmdastjóri Hins ísl. steinliuhlutafélags á árun-
um 1948 til 1958. Á þeim árum lét hann á laun og án greiðslu
flytja í eigin vörzlur sínar og sló eign sinni á margs kon-
ar vörur, sem til landsins voru fluttar á vegum félagsins og
greiddar af því. Í öðru lagi stóð hann félaginu ekki skil
á ýmsum peningagreiðslum, sem hann veitti viðtöku fyrir
hönd þess, m. a. fé, sem komið hafði sem staðgreiðsla fyrir
seldar vörur félagsins. Loks dró H sér háar fjárhæðir úr
sjóði félagsins bæði í íslenskum og erlendum gjaldeyri,
aðallega með þeim hætti, að hann lét án heimildar færa
fé úr reikningum félagsins hjá viðskiptaaðiljum þess erlend-
is yfir á eigin reikninga sína hjá bönkum eða viðskiptamiðl-
urum. Námu fjárhæðir þær, sem sannað var að H hefði
dregið sér og honum var dæmt að endurgreiða félaginu,
ísl. kr. 65.568.50, \$ 131.773.55 og £ 11.079-11-8. Umrædd brot
H vörðuðu við 247. gr. laga nr. 19/1940. Auk þess hafði H
gerzt sekur við 147. gr., 158. gr. og 262. gr. sömu laga og svo
ýmis ákvæði gjaldeyris-, tolla- og bókhaldslöggjafar. Refs-
ing dæmd fangelsi 4 ár 674

Fjárnám.

- Fjárnámssgerð áfrýjað til staðfestingar 5, 281
- Í úrskurði uppboðshaldara var ákveðið, að uppboð skyldi fram-
fara m. a. til greiðslu kostnaðar af fjárnámi því, sem var
grundvöllur uppboðsins. Með því að áður hafði verið ákveð-
ið í dómi Hæstaréttar um gildi fjárnámssgerðarinnar, að
kostnaður af henni skyldi niður falla, var greint ákvæði í
úrskurði uppboðshaldara fellt niður í Hæstarétti 12
- Fjárnámssgerð fór fram, eftir að liðinn var frestur sá frá birt-
ingu dómsins, er getur í 9. gr. laga nr. 19/1887, án þess að
skilyrðum samkvæmt greininni væri fullnægt. Gerðin fór
og í verulegum atriðum ekki fram með þeim hætti, sem
fógeti færði til bókar, og tilgreindir vottar voru ekki við-
staddir gerðina, heldur rituðu nöfn sín síðar í fógetabók-
ina. Þar sem þannig hafði verið brotið mjög gegn ákvæðum
2. gr. og III. kafla laga nr. 19/1887, var gerðin ómerkt í
Hæstarétti 196

Fjársvik. Sbr. fjádráttur.

Með því að segja rangt til um nafn sitt og stöðu og með fleiri ósannindum hafði S fé af ýmsum aðiljum. Í flestum tilvikum var um tiltölulega smáar fjárhæðir að ræða. S hafði margsinnis áður sætt refsingu fyrir auðgunarbrot. Var honum samkvæmt 248. gr. laga nr. 19/1940 dæmt fangelsi tvö ár 390

Fógetagerðir.

- Fógeti hafði með úrskurði 13. des. 1962 tekið til greina kröfu A um, að leigutaki hans, B, skyldi borinn út úr leiguhúsnæði. Þegar framkvæma átti útburðinn, mótmælti B framgangi hans sökum þess, að hann hefði áfrýjað úrskurðinum til Hæstaréttar. Fógeti kvað þá upp nýjan úrskurð á þá leið, að þar sem áfrýjun fresti ekki framkvæmd útburðar, skuli gerðin fara fram. B áfrýjaði einnig þessum úrskurði. Í Hæstarétti var dæmt um báða úrskurðina samtímis, og voru þeir báðir staðfestir 141
- A krafðist útburðar á B úr leiguhúsnæði vegna stórfelldra vanefnda á leigugreiðslum. B vildi réttlæta greiðsludrátt sinn með því, að slíkir annmarkar hafi verið á hinu leigða húsnæði, að það hafi ekki getað talizt leiguhæft. Í dómi Hæstaréttar segir, að varnarástæður B séu þess eðlis, að fógetadómur megi ekki, eins og á stendur, veita úrlausn um þær, og verði þeim því ekki frekari gaumur gefinn í málinu. Var úrskurður fógeta um, að útburður skyldi fram fara, staðfestur í Hæstarétti 161
- Fjárnámsgerð, sem í mörgum veigamiklum atriðum braut í bága við ákvæði 2. gr., 9. gr. og III. kafla aðfararlaga nr. 19/1887, ómerkt í Hæstarétti 196
- Fógeti hafði með úrskurði synjað kröfu A um, að girðing milli lóðar hans og lóðar nágranna hans yrði tekin niður með beinni fógetagerð. Í Hæstarétti kom fram, að ágreiningur var um lóðamerki, og þar sem málið bar undir fasteignadóm, var úrskurður fógeta ómerktur 613

Foreldrar og börn. Sbr. barnsfaðernismál.

- Eftir að hjónin M og K höfðu skilið lögskilnaði, höfðaði M mál gegn K f. h. ölögráða sonar hennar, B, til véfengingar því, að hann væri faðir B, sem K hafði alið, meðan hjónabandið stóð. Með því að M höfðaði ekki málið fyrir en liðinn var sá 6 mánaða málshöfðunarfrestur, sem greinir í 3 gr. laga nr. 57/1921, var málinu vísað sjálfkrafa frá héraðsdómi 7

Framfærsla.

Ellí- og hjúkrunarheimilið G höfðaði mál gegn H-hreppi og krafðist vistgjalds fyrir F frá 1. apríl 1955 til 1. okt. 1956.

F, aldraður maður, sem framfærslurétt átti í H-hreppi, hafði sumarið 1954 leitað til hreppsnefndar, er gegndi skyldum framfærslunefndar, og æskt atbeina hennar um að útvega honum vist á elliheimili ásamt ábyrgð á greiðslu vistgjalds. Þessu synjaði nefndin, en útvegaði F tiltekna vist haustið 1954, og bar F sig ekki upp undan þeirri ráðstöfun, sbr. 2. málsgr. 29. gr. laga nr. 80/1947. Nokkru síðar fluttist F á elliheimilið G, án þess að H-hreppur ætti þar hlut að máli. Með dómi Hæstaréttar var H-hrepp talið óskyldt að greiða vistgjald F, með því að hann eða ættingjar hans hefðu á eindæmi sitt ákveðið dvöl hans á G, enda ósannað, að heilsu F hafi á þessum tíma verið þannig háttað, að eigi hafi mátt biða aðgerða framfærslunefndar, sbr. 37. gr. og 2. málsgr. 30. gr. laga nr. 80/1947. Var H-hreppi dæmd sýkna 549

Framkröfur. Sjá váttrygging.

Frávísun.

a) Frá héraðsdómi.

- M höfðaði mál til véfengingar því, að hann væri faðir barns, sem eiginkona hans hafði alið, meðan hjónaband þeirra stóð. Þegar mál var höfðað, var löngu liðinn sá 6 mánaða málishöfðunarfrestur, sem greinir í 3. gr. laga nr. 57/1921. Var málinu því vísað frá héraðsdómi 7
- S, barnakennari, krafði ríkissjóð um greiðslu fyrir aukavinnu við kennslustarfið. Með því að nefnd samkvæmt 2. málsgr. 25. gr. laga nr. 92/1955 hafði ekki úrskurðað um ágreiningsefni aðilja, að því leyti sem það valt á skýringu á reglugerð um yfirvinnu starfsmanna ríkisins nr. 192/1958, þá var talið, að dómstólar fengju ekki á þessu stigi um það fjallað. Var málinu því vísað frá héraðsdómi 115
- Sökum þess, hversu málatalibúnaði í héraði og málsreifun þar af hálfu stefnanda var stórlega áfátt, taldi Hæstiréttur, að héraðsdómari hefði ekki mátt taka málið til úrlausnar að efni til. Var málinu vísað frá héraðsdómi 292
- Í skuldamáli hafði héraðsdómari, er hann kvað upp efnisdóm í því, vísað tilteknum kröfulið frá dómi vegna vanreifunar, enda hafði ekki verið úr bætt þrátt fyrir ábendingu dómara. Í dómi Hæstaréttar í kærumáli vegna frávísunarinnar segir, að samkvæmt 108. gr. laga nr. 85/1936 skuli héraðsdómari taka frávísunaratriði til úrlausnar, áður en til efnisdóms komi, þannig að bera meg þau atriði undir Hæstarétt, áður en dómur er lagður á efni máls. Og þar sem dómari hafði ekki gætt rétttrar aðferðar um þetta, var héraðsdómur ómerktur og málinu vísað heim í hérað 324
- Váttryggingarfélagið V hafði greitt bætur vegna tjóns, sem það

taldi B bifreiðarstjóra eiga sök á með stórfelldu gáleysi. Höfðaði V mál gegn B til endurgreiðslu á tjónbótum samkvæmt 73. gr. laga nr. 26/1958. Með því að nefnd, sem um ræðir í 76. gr. sömu laga, hafði ekki kveðið á um, hvort endurkröfurétti skyldi beitt, vísaði héraðsdómur málinu sjálfkrafa frá dómi, og staðfesti Hæstiréttur þá niðurstöðu	414
H/f H, sem rak verzlun í Reykjavík, höfðaði mál fyrir bæjarþingi Reykjavíkur gegn h/f E, sem einnig rak verzlunarstarfsemi, og krafðist greiðslu skuldar út af verzlunarviðskiptum milli félaganna. Málinu var vísað frá bæjarþinginu, eins og h/f E hafði gert kröfu til, þar sem það átti undir sjó- og verzlunardóm samkvæmt 200. gr. laga nr. 85/1936. H/f H kærði frávísunardóminn, en hann var staðfestur í Hæstarétti	669

b) Frá Hæstarétti.

Í Hæstarétti hafði aðiljum verið veittur sameiginlegur 4 mánaða frestur frá þingfestingu máls samkvæmt 41. gr. laga nr. 57/1962. Að þeim fresti liðnum æskti aðaláfrýjandi, A, framhaldsfrests til að ljúka ágripi dómsgerða. Gagnáfrýjandi, G, synjaði um frest og krafðist frávísunar málsins frá Hæstarétti. Kvað Hæstiréttur þá á um 3 daga frest til að skila greinargerðum um ágreiningsefnið. Þegar þeim fresti lauk, hafði A afhent Hæstarétti dómsgerðir svo og ágríp dómsgerða, sem hann einn hafði látið gera. Hæstiréttur taldi, að A hefði að vísu ekki gætt sem skyldi ákvæða 41. og 42. gr. laga nr. 57/1962, en þar sem sérstök forföll hefðu að nokkru leyti réttlætt töf á gerð ágríps og viðbrögð A á síðustu stundu hafi leitt til þess, að taka megí málið til efnislegrar úrlausnar, þá séu ekki næg efni til að sinna frávísunarkröfu G	196
Héraðsdómur ómerktur, og máli vísað heim í hérað	272,
	286, 304, 324, 347
Kærumáli vísað frá Hæstarétti, með því að lagaheimild brast til kærunnar.....	295
A, sem áfrýjaði víxilmáli, hafði fengið frest í því fyrir Hæstarétti og æskti síðar framhaldsfrests, en stefndi andmælti frekari frestveitingu. Með því að A hafði ekki hreyft neinni vörn, sem að mátti koma í víxilmáli, sbr. 208. gr. laga nr. 85/1936, var frestbeiðni hans hafnað, en málinu vísað frá Hæstarétti	455

Frestur.

Að liðnum 4 mánaða fresti frá þingfestingu máls í Hæstarétti, sbr. 41. gr. laga nr. 57/1962, æskti aðaláfrýjandi, A, framhaldsfrests, en gagnáfrýjandi synjaði um hann. Veitti Hæsti-

réttur þá aðiljum 3 daga frest til að skila greinargerðum um ágreiningsefnið. Að þeim fresti liðnum lýsti A sig tilbúinn að flytja málið að efni til. Var krafa hans um flutning máls tekin til greina, enda þótt gagnáfrýjandi krefðist frávisunar þess frá Hæstarétti	196
Áfrýjandi víxilmáls æskti framhaldsfrests í því fyrir Hæstarétti, en stefndi andmælti frekari frestveitingu. Þar sem áfrýjandi hafði ekki hreyft neinni vörn, sem koma mátti að í víxilmáli, var synjað um frestinn og málinu vísað frá Hæstarétti	455

Fyrning.

a) Fyrning kröfuréttinda.

M og K, sem birt höfðu trúlofun sína, héldu bú saman, fyrst frá maí 1951 til ágúst 1952 og aftur frá nóvember 1953 til ágúst 1957. Með héraðsstefnu, birtri 12. júní 1961, krafðist K ráðskonulauna úr hendi M fyrir bæði framangreind tímabil. Krafa hennar til launa fyrir fyrra tímabilið var fyrnd, en launakrafa fyrir tímabilið nóvember 1953 til ágúst 1957 talin ófyrnd, sbr. lokaákvæði 1. tl. 3. gr. laga nr. 14/1905 ..	232
Ó gegndi málflutningsstörfum fyrir stofnunina S á árunum 1942 til 1948. Flutti Ó mörg dómsmál og innheimti fé fyrir S, og áttu aðiljar allmikil og samfelld viðskipti. Endanlegur reikningur Ó til S var dagsettur 17. okt. 1950. Ó hafði áður á ýmsum tímum sent S sérstaka reikninga vegna einstakra dómsmála, er S hafði síðan lagt fyrir stjórn Lögmannafélags Íslands til ákvörðunar um upphæð málflutningsþóknunar, sem Ó hafði reiknað sér og dregið frá innheimtufé. Féllu úrskurðir stjórnar Lögmannafélagsins á þá leið, að færð voru niður málflutningslaun í fimm dómsmálum. S krafðist í máli gegn Ó, sem höfðað var í héraði með stefnu, birtri 13. apríl 1955, að Ó stæði skil á innheimtufé, miðað við að til frádráttar þóknun, sem Ó hafði reiknað sér, kæmi lækkun málflutningslauna samkvæmt úrskurðum stjórnar Lögmannafélagsins. Ó krafðist sýknu, m. a. af því að krafan væri fyrnd. Í dómi Hæstaréttar segir, að úrskurðir stjórnar Lögmannafélagsins um endurgjald fyrir málflutningsstörf, sbr. 1. málsg. 8. gr. laga nr. 61/1942, og sett geta kærur til Hæstaréttar samkvæmt 4. málsg. sömu greinar, verði að teljast dómsathafnir. Með því að leggja umrædd ágreiningsmál fyrir stjórn Lögmannafélagsins hafi S slitið fyrningu, sbr. 1. gr. og 11. gr. laga nr. 14/1905. Væru kröfur S því ekki fyrndar, jafnvel þó að talið væri, að þær fyrndust eftir ákvæðum fyrningarlaga	480

b) Fyrning réttarfarsheimilda.

Málshöfðunarfrestur samkvæmt 3. gr. laga nr. 57/1921 liðinn,
 þegar mál til véfengingar á faðerni barns var höfðað 7
 Þegar fjárnámsgerð fór fram, var liðinn frestur sá frá birtingu
 dómsins, er getur í 9. gr. aðfararlaga nr. 19/1887, og öðrum
 skilyrðum samkvæmt greininni ekki fullnægt 196

c) Fyrning sakar.

V var stjórnarformaður h/f O frá því á árinu 1946 til ársloka
 1954. Í opinberu máli gegn honum var leitt í ljós, að hinn
 16. september 1954 hafði hann vegna félagsins tekið þátt
 í gjaldeyrisráðstöfun, sem varðaði við 4. sbr. 11. gr. laga
 nr. 88/1953. Talið var, að fyrningarfrest sakar hans bæri
 að telja frá þeim tíma, er hann lét af stjórn O, og þar sem
 refsing hefði ekki orðið hærri en fésektir, var sök fyrnd
 samkvæmt lögjöfnun frá 1. tl. 81. gr. laga nr. 19/1940 um
 áramótin 1956 og 1957, enda hófst réttarrannsókn út af
 brotinu ekki fyrr en eftir þann tíma 674

Gáleysi. Sjá saknæmi.

Geymsla.

K hafði komið bifreið sinni til viðgerðar á bifreiðaverkstæði
 B í Hafnarfirði, en það var við fjölfarinn veg, nokkurn spöl
 frá mannabyggð. Aðfaranótt 2. júní 1960, er verkstæðið
 var mannlaust, braut ölvaður maður, G, rúðu á bakhlið þess
 og skreið inn í það. Hurðum að bifreiðadyrum var læst að
 innanverðu með lokum og járnteinum að ofan og neðan,
 en G opnaði þær, enda var enginn tálmi á þeim, er torveld-
 aði honum að opna þær innan frá. Fór G síðan inn í bif-
 reið K, sem stóð ólæst næst dyrunum, ræsti hana og ók
 henni út um dyrnar. Eftir þetta ók G til ýmissa staða, en
 svo fór, að hann missti stjórn á bifreiðinni, valt hún þá út
 af þjóðvegi og stórskemmdist. K höfðaði mál gegn B og
 krafðist tjónbóta. Að sögn G var kveikjúláslykill bifreiðar-
 innar í henni á verkstæðinu, en starfsmaður B kvaðst hafa
 tekið lykilinn úr henni kvöldið áður og hengt hann á skil-
 vegg í verkstæðinu. Ekki þótti skipta máli, hvor þeirra
 hafði rétt fyrir sér um þetta, með því að kveikjúláslykill-
 inn var augsýnilegur og tiltækur hverjum þeim, sem inn á
 verkstæðið var kominn, hvort heldur lykillinn var á vegg-
 um eða í bifreiðinni. Með því að varzla B á bifreiðinni sam-
 kvæmt framansögðu þótti ófullkomin, var krafa K um
 bætur úr hendi B tekin til greina 310

Girðingalög.

Býlið L var byggt á lendu, sem seld hafði verið og skipt úr landi jarðarinnar B. Umferðarréttur eiganda L að býli sínu um heimakstursveg, sem um langan aldur hafði verið sameiginlegur jörðunum B og K, m. a. talinn eiga stoð í 16. gr. girðingarlaga nr. 24/1952 238

Gjafir.

E gerði kröfu í dánarbú G, sem andazt hafði 12. nóv. 1959, um afhendingu á sumarbústað, sem hann kvað G hafa gefið sér sem lífsgjöf. G hafði fengið afsal fyrir bústaðnum á sitt nafn 22. marz 1959, og var það þinglesið 27. apríl s. á. E hafði engin skrifleg skilríki fyrir bústaðnum, og ekki þóttu framburðir vitna né önnur atvik veita sönnur fyrir því, að G hefði endanlega yfirfært eignarrétt að bústaðnum til hans. Var dánarbúið sýknað af kröfu E 23

Gjafsókn. Gjafvörn.

Varnaraðili í máli til véfengingar á faðerni barns fær gjafvörn í Hæstarétti 7

Lögregluþjónn, er sótti ríkissjóð um bætur vegna meiðsla í bílslysi, fékk gjafsókn í héraði 47

Sóknaraðili í barnsfaðernismáli fær gjafvörn í Hæstarétti 427

Framfærsluhreppur A, sem sóttur var um vistgjald A á elli- og hjúkrunarheimilinu G, fær gjafvörn í héraði og gjafsókn fyrir Hæstarétti. G fékk gjafvörn fyrir Hæstarétti .. 549

Sóknaraðili í máli gegn ríkissjóði og öðrum aðilja til greiðslu bóta vegna líkamsáverka fær gjafsókn í héraði og einnig gjafsókn fyrir Hæstarétti, takmarkaða við 20000 kr. 618

Gjaldeyrir.

H/f Í gaf út til handa ríkissjóði (R) tvö tryggingarbréf vegna ríkisábyrgðar á skuldum við Framkvæmdabanka Íslands. Voru bréfin bæði þinglesin. Annað þeirra var að fjárhæð kr. 1.200.000.00, en hitt kr. 750.000.00. Þau voru bæði tryggð með veði í fiskiðjuveri h/f Í. Eftir að nauðungaruppböð hafði farið fram á fiskiðjuverinu, krafðist R þess, að við úthlutun uppböðsandvirðis yrði upphæð annars tryggingarbréfsins reiknað með gengi svissneskra franka, en hins með gengi vesturþýzkra marka á uppböðsdegi, en þessu var mótmælt af veðhafanum L. Reisti R kröfu sína á því, að skulda- bréf þau, sem tryggingarbréfin áttu að tryggja, hafi verið með ákvæðum um greiðslu miðaða við gengi ísl. krónu gagnvart umræddri erlendri mynt. Með því að upphæð tryggingarbréfanna var eingöngu tekin fram í íslenskum krónum og ekkert var í texta þeirra, sem benti sérstaklega

til, að þau hafi verið gefin út til að tryggja ábyrgð á skuld
í erlendum gjaldeyri, þá var umræddri kröfu R hrundið .. 128
Stjórnarmenn, framkvæmdastjóri og prókúruhafi hlutafélags
seta refsingu fyrir ýmis konar brot á gjaldeyrislöggjöf.
Ólöglegur ágóði félagsins gerður upptækur 674

Gæzluvarðhald.

Gæzluvarðhaldsvist sökunauts látin koma til frádráttar dæmdri
refsivist 390

Hald muna. Sjá eftirgrennslan afbrota.

Hefð.

A og B áttu hús á samliggjandi leigulóðum, er þeir á sínum
tíma höfðu fengið útmældar frá S-kaupstað, sem var eig-
andi lóðanna. Girðing var á milli húsanna. Ekki síðar en
árið 1939 tók B girðinguna niður á eindæmi sitt og án þess
að leita úrlausnar yfirvalda eða dómstóla. Girti hann síðan
af nýju svo nálægt húsi A, að staðsetning þess á lóðinni hefði
brotið í bága við byggingarsamþykkt S-kaupstaðar, ef nýrri
girðingin hefði átt að ráða lóðamerkjum. Í máli, sem A
höfðaði gegn B árið 1960 til ákvörðunar lóðamarka, var
leitt í ljós, að upphafleg lóðamörk voru nær húsi B en nýrri
girðingin sagði til um. Þó að málið væri ekki höfðað fyrr
en eftir að liðinn var sá tími, sem eftir 7. gr. sbr. 2. gr.
hefðarlaga nr. 46/1905 hefði getað leitt til afnotahefðar B
til handa á hinn umdeildu lóðarspildu, þá þótti framan-
greindur verknaður hans, sem fór í bága við byggingar-
samþykkt og ákvörðun réttra stjórnvalda um lóðamörk,
girða fyrir það, að unnizt hafi afnotahefð á spildunni 63

Árið 1909 keypti A jörðina X, en undanskilin sölunni var allstór
lenda, Y, sem lá að veiðiá, Komst Y síðar í eign B. Árið
1960 höfðaði B mál gegn A til viðurkenningar því, að veiði-
réttur og önnur vatnsréttindi í ánni fyrir lendunni Y sé eign
B. A taldi hins vegar, að vatnsréttindi í ánni hefðu aldrei
fylgt Y, en þó að ekki yrði talið, að hann hefði eignazt
veiðiréttinn með kaupum á jörðinni X, þá hafi hann eignazt
hann síðar fyrir hefð. Kvaðst A hafa stundað veiði fyrir
landi Y óslitið frá 1909 til 1938, en þá var stofnað fiski-
ræktar- og veiðifélag, sem eitt hafði rétt til að ráðstafa
veiði í ánni. Hélt A því fram, að með meira en 20 ára af-
notum hafi hann hefðað veiðiréttindin sér til handa. Í hér-
aðsdómi segir, að veiðinot A muni ekki hafa verið óslitin
umræddan tíma, en auk þess mundi hér vera um ósýnilegt
ítak að ræða, sem aðeins gæti unnizt með 40 ára notkun
samkvæmt 8. gr. hefðarlaga nr. 46/1905. Hratt héraðsdóm-

ur umræddri málsástæðu A, og staðfesti Hæstiréttur þá niðurstöðu 173

Heimvísun. Sjá ómerking.

Hlutafélög. Sjá félög.

Hlutdeild.

Vélbátur var staðinn að ólöglegum veiðum innan landhelgi. Maður, sem var ólögskráður á bátnum, sbr. 2. málsg. upp-
haflegrar 4. gr. laga nr. 5/1920, sætir refsingu fyrir hlut-
deild í hinum ólöglega veiðiskap samkvæmt 1. málsg. 592
sömu greinar

Húsaleiga.

A leigði B með samningi 1. okt. 1955 verzlunarhúsnæði í húsi sínu. Í samningnum segir m. a.: „Leigutíminn er frá 1. október 1955 til 1. október 1960, og er samningurinn óuppsegjanlegur þann tíma. Að loknum leigutímanum skal leigutaki hafa forgangsrétt að öðru jöfnu um áframhaldandi leigu“. B seldi C nokkru síðar verzlunina ásamt rétti til afnota af húsnæðinu, en C seldi hinn 8. des. 1957 D verzlunina. Jafnframt framseldi C til D „leigusamning, dags. 1. okt. 1955, um húsnæði það, sem verzlunin er nú í“. Ekki var leitað samþykkis A að framsalinu, og þrátt fyrir athugasemdir af hans hálfu tók hann eftir þetta við leigugreiðslum úr hendi D án fyrirvara. A sagði D upp húsnæðinu hinn 30. jan. 1962 frá 14. maí 1962 að telja, en til vara frá 1. okt. 1962. Með því að D vék ekki úr húsnæðinu 1. okt. 1962, krafðist A útburðar. D taldi sig hafa öðlazzt leigurétt samkvæmt samningnum frá 1. okt. 1955, og beri að túlka hann þannig, að leigumálinn hafi framlengzt um nýtt 5 ára tímabil frá 1. okt. 1960 til 1. okt. 1965. Einnig eigi hann forgangsrétt til leigu, að loknum hinum óuppsegjanlega leigutíma. Í dómi Hæstaréttar segir, að A hafi ekki þurft að hlíta því, að D gengi inn í leigusamninginn frá 1. okt. 1955, en þar sem A hafi látið afnot D viðgangast og tekið fyrirvaralaust við leigugreiðslum, hafi í framkvæmd skapazzt samningsgildi um afnotin. Hins vegar hafi A ekki játazzt undir, að leigumálinn frá 1. okt. 1955 skyldi gilda í öllum greinum milli þeirra. Var D ekki talinn hafa fengið frekari rétt en A hafði viðurkennt og að öðru leyti almennar réttarreglur veita leigutaka. Var uppsögn A á leigumálanum talin lögmæt, og útburður á D heimilaður 141

Með samningi 9. sept. 1961 tók A á leigu af B fiskverkunarstöð gegn 12000 kr. mánaðarleigu. Leigutími var ákveðinn til

15. maí 1962 „fyrst um sinn“, en eftir það skyldi A hafa forgangsrétt til leigu að öðru jöfnu, enda hefði hann staðið í skilum með leiguna. A var skuldlaus við B um áramótið 1961—1962, en eftir það urðu ítrekuð vanskil af hans hendi um leigugreiðslur. Í júlí 1962 taldi B forgangsrétt A vera niður fallinn vegna vanskila, en því mótmælti A. Hinn 3. ágúst 1962 krafðist B þess, að A rýmdi fiskhúsin hinn 15. ágúst 1962, en er A sinnti því ekki, krafðist B útburðar. Nam þá gjaldfallin ógreidd leiga eftir fiskhúsin kr. 34.000.00, miðað við 15. ágúst. A vildi réttlæta greiðsludrátt sinn með því, að slíkir annmarkar hafi verið á fiskhúsunum, að þau hafi ekki verið leiguhæf. Taldi hann sig af þeim sökum eiga skaðabótakröfu á B, sem næmi hærri upphæð en húsaleigukröfu B. Í dómi Hæstaréttar segir, að þó að um vanefndir kunni að hafa verið að tefla af hálfu B, þá hafi A ekki mátt samhliða notkun hins leigða fella einhliða niður leigugreiðslur, heldur hefði hann átt að leita annarra úrræða til verndar hagsmunum sínum. Auk þess séu varnarástæður A þess eðlis, að fógetadómur sé ekki bær að veita úrlausn um þær, eins og hér stendur á. Var krafa B um útburð til greina tekin 161

S leigði K 30 fermetra húsnæði fyrir sælgætisverzlun. Hófst leigutími 1. febr. 1960, og skyldi honum ljúka 1. febr. 1965. Húsnæðið var ekki fullgert, og átti K að ljúka við frágang þess, svo sem málningu, raflagnir o. fl., en það, sem K kostaði þannig til, skyldi verða eign S án endurgjalds að leigutíma loknum. K andaðist 16. nóv. 1961, tæpra 69 ára að aldri. Ekkja hans, O, fædd 1908 og systir konu S, hafði annazt rekstur verzlunarinnar frá upphafi. Hélt hún verzluninni áfram eftir lát K, og kvittaði S í fyrstu án fyrirvara fyrir leigugreiðslur hennar. En í nóv. 1962 mótmælti S leigurétti hennar og krafðist þess, að hún rýmdi húsnæðið 1. marz 1963. Er O sinnti því ekki, krafðist S útburðar 4. marz 1963. Talið var, eins og atvikum samkvæmt framansögðu var háttað, að það hafi verið forsenda leigumálans af hendi K, er S mátti greina, að O skyldi hafa rétt til að halda starfsrekstrinum áfram í húsnæðinu út hinn umsamda leigutíma, þó að K félli frá. Var því synjað um framkvæmd útburðar 659

Innsetningargerðir.

Eigendur að húsi, A og B, höfðu gert með sér sameignarsamning árið 1951. Hlaut A til séreignar fyrstu hæð og eitt herbergi á efsta lofti, en B aðra hæð, tvö herbergi á efsta lofti og tvö herbergi, eldhús og baðherbergi í kjallara. Aðrir hlutar húseignarinnar, svo og bílskúr og lóðarréttindi, skyldu vera

- í óskiptri sameign, að ½ eign A og ½ eign B. Til hins sameiginlega hluta var sérstaklega talið geymslupláss, þvottahús, miðstöð og þurrkloft. Í kjallara var salerni, aðskilið frá kjallaraíbúðinni, og var þess hvorki getið í sambandi við séreign né sameign. Var salernið ólæst, þar til árið 1961, er B lét setja lás fyrir það. A krafðist þess, að lásinn yrði fjarlægður með beinni fógétagerð, með því að salernið tilheyrði hinu óskipta húsnæði. B taldi hins vegar, að salernið tilheyrði kjallaraíbúðinni og væri í séreign hans. Í málinu kom fram, að fram til 1961 höfðu verið nokkur brögð að notkun salernisins af hendi annarra íbúa hússins en þeirra, er í kjallaraíbúðinni bjuggu eða höfðu aðgang að því á vegum eiganda hennar, og að raflýsing þess var á sameiginlegan kostnað húseigenda. Með tilliti til þessa og að öðru leyti samkvæmt skýringu á sameignarsamningnum var innsetningarbeiðni A tekin til greina 216
- Stóðhestar, er gengu lausir, voru teknir og færðir hreppstjóra samkvæmt 36. gr. laga um búfjárrækt nr. 54/1957. Hreppstjóri auglýsti síðan uppboð á hestunum samkvæmt 2. málgr. 37. gr. sömu laga. Hrundið var kröfu eigenda hestanna um, að þeir yrðu teknir úr vörzlum hreppstjóra með innsetningargerð og gerðarbeiðendum fengin umráð þeirra .. 315
- Með úrskurði fógétadóms var hrundið kröfu A um innsetningu í lóðarréttindi. Hæstiréttur ómerkti úrskurðinn og meðferð málsins fyrir fógétadómi, með því að vafi lék á um rétt lóðamörk, og bar málið því undir fasteignadóm 613

Ítak.

- A var eigandi jarðarinnar X, en frá henni hafði verið seld lenda Y, sem lá að ánni S. A og B, eigandi Y, deildu um veiðirétt í ánni fyrir landi Y. Byggði A m. a. rétt sinn á því, að hann hefði stundað veiði fyrir landi Y frá árinu 1909 til ársins 1938 og þar með unnið hefð á veiðiréttinum. Hvortveggja var, að ekki þótti leitt í ljós, að A hefði stundað veiðina samfelld á greindu tímabili, og að hér mundi vera um ósýnilegt itak að ræða, þannig að notin þyrftu að hafa staðið í 40 ár, til þess að hefð ynnist á afnotaréttinum, sbr. 8. gr. hefðarlaga nr. 46/1905. Var umræddri málsástæðu A því hrundið 173
- Býlið L var byggt árið 1947 á lendu, sem skipt hafði verið úr landi jarðarinnar B. Lá L að heimakstursvegi, sem um langan aldur hafði verið sameiginlegur jörðunum B og K. Vegur þessi lá frá þjóðvegi, fyrst um land K og síðan áfram að B og endaði þar. Höfðu eigendur L haft afnot af veginum frá því að L var byggt og til ársins 1961, en þá höfðaði R, eigandi K, mál gegn M, eiganda L, og krafðist viðurkenning-

ar á því, að M ætti ekki umferðarrétt um veginn, þar sem hann lá yfir land K. Talið var, að umferðarréttur M til handa hefði stoð í 40. gr. vegalaga nr. 34/1947 og 16. gr. girðingalaga nr. 24/1952 svo og almennum lagarökum, þar á meðal reglum náðýlisréttar. Ekki þótti skipta máli, þó að itakslýsing samkvæmt lögum nr. 113/1952 hefði ekki verið gerð. Var kröfu R hrundið 238

Kaup og sala.

- Með kaupsamningi 19. febr. 1962 keypti A af B 29.3% húseignar, og var hið keypta kjallaraífbúð hússins og „hlutdeild í sameiginlegu þvottahúsi, kyndiklefa og leigulóðarréttindum“. Tekið var fram í kaupsamningnum, að eignin sé seld í því ástandi, sem hún er í og kaupandi hefur kynnt sér. Hafði B sýnt A húsnæðið 16. febr. 1962. Rými það, sem ætlað var fyrir miðstöð og þvottahús var ófullgert og í einu lagi. Hinn 20. febr. s. á. greiddi A kr. 30.000.00 upp í kaupverð. A kvaðst hafa nokkru síðar kynnt sér húsnæðið betur og þá orðið þess var, að rými það, sem ætlað var fyrir þvottahús, hafi aðeins verið litið gluggalaust pláss fyrir framan miðstöðvar-katlana, allsendis ófullnægjandi til notkunar fyrir þvottahús. Hafi hann við skoðun 16. febr. haldið, að þvottahúsið væri annars staðar í kjallaranum og að honum hafi ekki verið sýnt það. Taldi A hér vera um svo verulegan galla að ræða á hinu selda, að hann höfðaði mál á hendur B og krafðist riftunar á kaupunum og endurgreiðslu á kr. 30.000.00. Sérfróðir samdómsmenn í héraði töldu „unnt að koma fyrir þvottaplássi, þó mjög litlu og ólánlegu“. Með því að A hafði kynnt sér húsnæðið og ekki var leitt í ljós, að B hefði beitt svikum í sambandi við söluna, þá var dæmt í héraði með skírskotun til ákvæða kaupsamningsins, að A væri riftun óheimil. Staðfesti Hæstiréttur þá niðurstöðu .. 55
- A afsalaði húshluta til B 15. maí 1957, og var tekið fram í afsali, að sérbílskúrsréttindi á lóðinni fylgi með í kaupunum. Gætti A þess ekki, að leyfi fyrir bílskúr, sem byggingarnefnd Reykjavíkur hafði veitt 13. okt. 1955, hafði fallið úr gildi 13. okt. 1956 samkvæmt 14. tölulið 4. gr. byggingarsamþykktar nr. 195/1945. B höfðaði mál af þessum sökum gegn A og krafðist skaðabóta. Meðan á rekstri málsins stóð, sótti B um bílskúrsleyfi, og veitti byggingarnefnd það tafarlaust. Reisti B eftir það bílskúr á lóðinni. Í dómi Hæstaréttar segir, að engin ástæða sé til að ætla, að byggingarleyfið frá 1955 hefði ekki fengizt endurnýjað, ef B hefði sótt um það, er hann eignaðist húshlutann, en hann hafi ekki gert reka að umsókn fyrr en síðla árs 1960 eða í ársbyrjun 1961. Sé ekki sannað, að B hafi orðið fyrir tjóni, sem A beri ábyrgð á.

- Var A sýknaður af kröfu B 137
- Á hafði keypt steinbragga ásamt timburskúr í Bústaðahverfi í Reykjavík. Voru byggingar þessar án lóðarréttinda og skylt að flytja þær burtu, hvenær sem Reykjavíkurbær (R) krefðist þess. Á afsalaði byggingum þessum lóðarréttindalausum til S og I hinn 15. júlí 1958. Eftir söluna kom í ljós, að R var eigandi að ytra byrðing steinbraggans, en innbúnaður í honum og timburskúrin höfðu verið eign Á. Höfðuðu þá S og H, erfingi I, mál gegn Á og kröfðust skaðabóta vegna vanheimildar hans, að því er tók til ytra byrðings steinbraggans. Í málinu kom fram, að R hefði ekki krafizt og mundi ekki krefjast leigugjalds fyrir braggann og ekki heldur gera kröfu til gjalds fyrir hann, er honum yrði rýmt burt af lóðinni. Samkvæmt því var talið, að heimildarskortur Á hefði ekki bakað S og H neitt fjártjón, sem Á bæri ábyrgð á. Var Á dæmd sýkna 355
- A keypti hálfa húseign af B, og fylgdi þar með rishæð hússins. Skömmu eftir kaupin fór að bera á þakleka. A lét gera við þakið á sinn kostnað, enda neituðu sameigendur hans að eiga þar hlut að. A höfðaði mál gegn B og krafði hann um greiðslu á viðgerðarkostnaðinum. Leitt var í ljós, að við kaupin var leyndur galli á húsinu, sem olli lekanum. Hafði B verið kunnugt um gallann, en lét hans ekki getið við A, svo að sannað væri. Var B dæmt að bæta tjón A óskipt, án tillits til þess, hvort hann (B) kynni að eiga af því efni framkröfu eða ekki 378

Kjörbörn. Sjá erfðir.

Kærumál.

a) Einkamál.

- Í héraði var kröfu um frávísun málsins frá dómi hrundið með úrskurði. Úrskurðurinn var kærður til Hæstaréttar, en þar sem lagaheimild brast til kærunnar, var málinu vísað frá Hæstarétti 295
- Er héraðsdómari kvað upp efnisdóm í máli, vísaði hann tilteknunum kröfulið frá dómi. Dómurinn var kærður til Hæstaréttar og þess krafizt, að lagt yrði fyrir héraðsdómara að leggja efnisdóm á sakarefni það, sem frávísun sætti. Með því að héraðsdómari hafði ekki gætt ákvæða 108. gr. laga nr. 85/1936 um að taka frávísunaratriði til úrlausnar, áður en til efnisdóms kæmi, var héraðsdómurinn ómerktur 324
- Frávísunardómar staðfestir í Hæstarétti 414, 669
- S hafði lagt fyrir stjórn Lögmannafélags Íslands að ákveða þóknun Ó lögmanns fyrir flutning dómsmála fyrir S. Með úrskurðum stjórnarinnar voru þóknanir, sem Ó hafði reikn-

að sér, færðar niður. Í máli, er S höfðaði gegn Ó út af greindum samskiptum þeirra og áfrýjað hafði verið til Hæstaréttar, var talið, að þó að Ó hefði ekki kært úrskurði stjórnar Lögmannafélagsins til Hæstaréttar samkvæmt 8. gr. laga nr. 61/1942, þá geti hann samt í áfrýjunarmáli að-
ilja haft uppi þær varnarástæður, sem að geta komiðt sam-
kvæmt dómsskapaðreglum 480

b) Opinber mál.

- Með úrskurði sakadóms Reykjavíkur var kveðið á um hald á togara, sbr. 43. gr. laga nr. 82/1961, þar sem mál á hendur skipstjóra hans vegna meintra brota væri ekki til lykta leitt. Úrskurðurinn var kærður til Hæstaréttar samkvæmt 1. tl. 172. gr. greindra laga, en var staðfestur þar 461
- E hafði verið sviptur sjálfræði og K hrl. skipaður lögráðamaður hans. Í máli gegn E til sviptingar fjárræðis æskti E þess, að G hdl. yrði skipaður verjandi hans, en því var andmælt af K. Skipaði þá sakadómarir G hrl. verjanda. E kærði ákvörðun þessa til Hæstaréttar, en þar var hún staðfest með skírskotun til ákvæða 1. málsg. 81. gr. laga nr. 82/1961 534

Landhelgisbrot. Sjá fiskveiðabrot.

Landamerkjamáli.

- Með dómi í landamerkjamáli voru ákveðin merki milli jarðanna G og H. Girðing hafði um langan tíma verið milli jarðanna, sett upp með samkvæði þeirra, sem hlut áttu að máli, eftir markalínu, sem talin var vera sem næst hinum raunverulegu landamerkjum jarðanna. Eigandi G vildi ekki sætta sig við markalínu þá, sem girðingin skapaði, en hann var með tilstuðlan sinni að setningu girðingarinnar talinn hafa firrt sig rétti til að véfengja markalínuna. Hins vegar hafði hann ekki fyrirgert rétti til nauðsynlegrar umferðarbrautar yfir þrætulandið til úthaga G. Er ákveðið í dómi Hæstaréttar, hvernig afmarka skuli í þessu skyni 20 faðma breiða umferðarbraut. Auk G og H var tveimur öðrum býlum áskilinn umferðarréttur um greint umferðarsvæði 499
- Í landamerkjamáli milli eigenda jarðanna E og V kom fram, að J, eigandi og umráðamaður E, hafði árið 1929 sett upp girðingu milli jarðanna. Árið 1958, eftir að girðingin var niður fallin, krafðist dánarbú J þess, að merki yrðu ákveðin nær býlinu V en girðingarstæðið sagði til um, en eigandi V vildi láta girðingarstæðið ráða merkjum. Af hálfu eiganda V hafði landið V-megin við girðinguna verið notað til beitar óátalið yfir 20 ár. Ekki var leitt í ljós, að merki, sem hnekkту kröfu eiganda V, hefðu áður verið sett milli jarðanna. Í

dómi Hæstaréttar segir, að ekki verði fundin skynsamleg ástæða fyrir því, að J hafi skilið nokkurn hluta lands þess, sem hann taldi E, utan girðingarinnar. Hafi J með gerðum sínum firrt dánarbúið rétti til að véfengja eignarrétt eigenda V á þrætulandinu. Í sama máli var ákveðið, að V og E eigi sameiginlegt beitiland í því hlutfalli, sem jarðamat segir til um 568

Leiðbeiningarskylda dómara.

Ekki varð séð, að héraðsdómari hefði leiðbeint ólöglerðum aðiljum eða umboðsmönnum þeirra um nálsmeðferð 122, 304, 315

Leiga. Sbr. húsaleiga.

E krafðist af G leigugjalds eftir dráttarvél, sem hann hafði leigt I. Með því að G hafði tekið á sig ábyrgð á greiðslu leigugjaldsins, og krafa E var ekki talin ósanngjörn, sbr. meginreglu 5. gr. laga nr. 39/1922, þá var hún tekin til greina 276

Líkamsáverkar. Sjá skaðabótamál.

Lóðamerki. Sjá fasteignir.

Læknar. Læknaráð. Sbr. örorka.

Læknar gefa vottorð um líkamsáverka 47, 71, 103, 210,
333, 603, 618
Leitað er álits Læknaráðs í barnsfaðernismáli 427

Lög. Lögskýring.

Í opinberu máli samkvæmt 108. gr. laga nr. 19/1940 út af meiðryðum um opinberan starfsmann voru ummæli ómerkt samkvæmt lögjöfnun frá 241. gr. sömu laga 30

Lögmannafélag Íslands.

Úrskurðir stjórnar Lögmannafélags Íslands, sem upp eru kveðnir samkvæmt 1. málsg. 8. gr. laga nr. 61/1942 og kæru geta sætt eftir 4. málsg. sömu greinar, sagðir vera dómsúrskurðir. Aðill, sem lagt hafði ágreining um þóknun fyrir málflutningsstarf fyrir stjórn Lögmannafélagsins, talinn hafa með því rift fyrningu, sbr. 1. gr. og 11. gr. laga nr. 14/1905 480
S hafði lagt fyrir stjórn Lögmannafélags Íslands að ákveða þóknun Ó lögmanns fyrir flutning dómsmála fyrir S. Með úrskurðum stjórnarinnar voru þóknanir, sem Ó hafði reiknað sér, færðar niður. Í máli, sem S höfðaði gegn Ó út af greindum samskiptum þeirra og áfrýjað hafði verið til

Hæstaréttar, var talið, að þó að Ó hefði ekki kært úrskurði stjórnar Lögmannafélagsins til Hæstaréttar samkvæmt 8. gr. laga nr. 61/1942, þá gæti hann samt í áfrýjunarmáli að-
ilja haft uppi málsástæður varðandi ákvörðun þóknanna 480

Lögreglumenn.

- B, lögreglumaður ríkisins, var að gegna skyldustarfi í bifreið, sem hann ók sjálfur, er hann varð fyrir meiðslum vegna árekstrar við annan bíl. B sótti ríkissjóð um greiðslu skaðabóta. m. a. með skírskotun til 2. málsg. 7. gr. laga nr. 50/1940. Með því að leitt var í ljós, að B átti með gálausum akstri alla sök á slysinu, var kröfu hans hrundið 47
- S, lögreglumaður í A-kaupstað, höfðaði mál gegn kaupstaðnum til greiðslu fébóta vegna þess, að hann hefði um árábil verið látinn vinna lengri vinnutíma viku hverja en samrýmzt geti ráðningarkjörum hans, þ. e. 48 klst. á viku í stað 44 klst. Í launasamþykkt A-kaupstaðar var um kaup og kjör lögreglumanna vísað til kaups og kjara lögreglumanna Reykjavíkurbæjar. Í reglugerð um starfskjör lögreglumanna í Reykjavík var kveðið á um 48 klst. vinnuviku, en árið 1948 hafði lögreglustjóranum í Reykjavík verið veitt „heimild til að gefa tilteknum fjölda lögreglumanna fri á síðari hluta næturvaktar“, þegar hann teldi, að „löggæzlan í bænum rýrist eigi um of við það, enda haldist vinnuskylda lögregluþjónanna hin sama og áður, ef á þarf að halda“. Leiddi þetta til þess, að í framkvæmd stýttist vinnuvika lögreglumanna í Reykjavík um 4 klst. Í dómi Hæstaréttar segir, að sá háttur um styttn vinnutíma lögreglumanna í Reykjavík, er viðgengizt hafi um árábil, helgist af því mati lögreglustjórans þar, að slíkt sé réttlætanlegt eftir aðstæðum í Reykjavík, en þrátt fyrir það haldist skylda lögreglumanna þar til 48 klst. vinnuviku, „ef á þarf að halda“. Og þar sem aðstæðum í Reykjavík og A-kaupstað sé ólíkt háttað í þessum efnun, þá teljist greind breyting á starfstíma lögreglumanna í Reykjavík ekki vera þess eðlis, að A-kaupstaður verði með dómi skyldaður til að taka hana upp. Samkvæmt framansögðu bresti skilyrði til að leggja fébótaskyldu á A-kaupstað af þessu efni 366
- Lögreglumenn komu að, þar sem Á lá rænulaus á götu í Reykjavík. Í návist hans voru þrír ölvaðir menn, J, S og T. Lögreglumennirnir hugðu ástand Á stafa af ofurölvun hans. Fluttu þeir hann fyrst á lögreglustöðina, en síðan heim til sín. Daginn eftir kom í ljós, að Á hafði hlotið mikil meiðsli, og sannaðist við rannsókn, að J hafði greitt honum höfuðhögg. Hlaut Á 100% örorku. Af hálfu Á var höfðað mál á hendur J og ríkissjóði til greiðslu skaðabóta in solidum.

Var krafa Á á hendur ríkissjóði reist á því, að meðferð lög-reglumanna á honum hefði verið óhæfileg. Með vottorðum lækna, sem staðfest voru af Læknaráði, var talið, að með-ferð lögreglumannanna hefði ekki átt þátt í afleiðingum slyssins. Var ríkissjóði dæmd sýkna 618

Löggræði.

Sótt eða varið mál fyrir hönd ólöggráða aðilja 7, 23
E hafði verið sviptur sjálfræði og K skipaður lögráðamaður hans. Í fjárræðissviptingarmáli gegn E æskti hann, að G hdl. yrði skipaður verjandi, en því mótmælti K. Skipaði þá dómari G hrl. verjanda E. Í kærumáli var þessi ákvörð-un héraðsdómara staðfest af Hæstarétti 534

Lögskráning sjómanna.

Skipstjóra dæmd refsing fyrir brot á lögum um lögskráningu sjómanna nr. 63/1961 592

Mat og skoðun. Sbr. lækna, örorka.

Tryggingafræðingur metur atvinnutjón vegna áverka og heilsu-spjalla 47, 71, 199, 333, 561, 603, 618
Öryggiseftirlit ríkisins lætur í té álit um aðbúnað á vinnu-stað 71, 103, 561
Bifreiðaeftirlitsmenn skoða bifreið eftir ökuslys 199
Dómkvaddir menn meta galla á húseign 259, 355, 378
Dómkvaddir menn meta tjón á bifreið vegna ökuslyss 310
Dómkvaddir menn meta verð skips, sem bjargað hafði verið .. 646

Málflutningsmenn.

Ó hæstaréttarlögmaður var ráðinn málflutningsmaður skipa-útgerðarinnar S, og flutti hann fyrir hana ýmis dómsmál á árunum 1942—1948. Ó sendi S málskostnaðarreikning að loknum flutningi hvers máls og dró þóknun þá, er hann reiknaði sér, frá inneign S hjá honum vegna innheimtufjár. S bar málflutningsþóknanirnar undir stjórn Lögmannafé-lags Íslands samkvæmt 8. gr. laga nr. 61/1942, og færði stjórnin þær niður með úrskurðum. Með stefnu 13. apríl 1955 höfðaði S mál á hendur Ó og krafði hann um eftirstöðvar innheimtufjár, miðað við, að málflutningslaun hans færu eftir úrskurðum stjórnar Lögmannafélagsins. Ó bar m. a. fyrir sig fyrningu. Í dómi Hæstaréttar segir, að jafnvel þótt talið yrði, að krafa S fyrndist eftir ákvæðum laga nr. 14/1905, þá hefði S með því að bera ágreining aðilja undir stjórn Lögmannafélagsins, sem í þessu sambandi fram-kvæmdi dómsathafnir, riftað fyrningu samkvæmt 1. gr. og 11. gr. nefndra fyrningarlaga. Þrátt fyrir það, að Ó hafði

ekki kært úrskurði stjórnar Lögmannafélagsins til Hæstaréttar samkvæmt 4. málsg. 8. gr. laga nr. 61/1942, var hann samt talinn geta haft uppi í máli S á hendur honum málsástæður varðandi upphæðir þeirra málflutningsþóknana, sem hann hafði reiknað sér 480

Málflutningur. Sbr. ómerking.

- S, áfrýjandi máls, krafðist í Hæstarétti með skírskotun til 45. gr. laga nr. 57/1962, að málið yrði dæmt samkvæmt nýjum gögnum, er hann lagði fram. Þar sem S hafði átt þess kost að koma gögnum þessum að í héraði og hann hafði ekki um málflutning sinn þar gætt ákvæða 110. gr. sbr. 111. gr. laga nr. 85/1936 um afdráttarlausan málflutning, þá voru hinar nýju málsástæður og gögn ekki tekin til greina í Hæstarétti gegn andmælum gagnaðilja S 307
- Í málflutningi í Hæstarétti í einkamáli kom fram, að röng tilgreining á ártali í héraðsstefnu ásamt villandi orðalagi í dómsskjali hafði haft áhrif á rök héraðsdóms fyrir úrlausn málsins. Sætti héraðsdómur ómerkingu af þessum sökum .. 664

Málskostnaður.

a) Einkamál.

- Máli áfrýjað til staðfestingar, og stefnda dæmt að greiða áfrýjanda málskostnað fyrir Hæstarétti, með því að hann hafði gefið tilefni til áfrýjunar 5, 281, 537
- Í úrskurði uppboðshaldara var ákveðið, að uppboð skyldi fram fara m. a. til greiðslu kostnaðar af fjárnámi því, sem var grundvöllur uppboðsins. Með því að áður hafði verið ákveðið í dómi Hæstaréttar um gildi fjárnámssgerðarinnar, að kostnaður af henni skyldi niður falla, var greint ákvæði í úrskurði uppboðshaldara fellt niður í Hæstarétti 12
- A áfrýjaði fjárnámssgerð, sem framkvæmd hafði verið samkvæmt kröfu B. Í Hæstarétti var gerðin ómerkt vegna misfellinga af hendi fógeta. B var gert að greiða A málskostnað fyrir Hæstarétti 196
- A stefndi B í héraði og fékk kröfur sínar teknar til greina. B áfrýjaði málinu, en Hæstiréttur ómerkti héraðsdóminn sökum þess, að hann var reistur á röngum forsendum um mikilvæg málsatvik. B hafði án lögmætra forfalla látið þingsókn falla niður í héraði eftir þingsfestingu málsins. Var honum dæmt að greiða A málskostnað fyrir Hæstarétti 272

b) Opinber mál.

- Opinbert mál var höfðað á hendur A og T og refsingar krafizt. T var dæmd refsing, en A sýknaður. Var T gert að greiða kr. 1000.00 upp í saksóknarlaun fyrir Hæstarétti, Annan

	málskostnað í héraði og fyrir Hæstarétti, þar með talin laun sameiginlegs verjanda ákærðu fyrir Hæstarétti, skyldi T greiða að hálfu, en ríkissjóður að hálfu	1
A	var saksóttur fyrir fleiri en eitt afbrot. Var honum dæmd refsing fyrir eitt þeirra, en sýknaður af hinum. Dæmt var samkvæmt 2. málsgr. 141. gr. laga nr. 82/1961, að sakar-kostnaður greiðist að hálfu úr ríkissjóði og að hálfu af A, þar með talin saksóknarlaun fyrir Hæstarétti og laun verj-anda hans þar	409

Meiðyrði. Sjá ærumeiðingar.

Miskabætur. Sjá skaðabætur.

	Ábyrgðarmanni vikublaðs gert að greiða opinberum starfs-manni miskabætur vegna meiðyrða um hann í blaðinu	30
--	--	----

Nábýlisréttur.

	Umferðarréttur til handa A, eiganda býlisins X, um heimakst-ursveg, er lá yfir land nágrannajarðarinnar Y, talinn eiga stoð m. a. í reglum nábýlisréttar	238
--	--	-----

Niðurfelling máls.

	Mál fellt niður samkvæmt kröfu áfrýjanda, og stefnda dæmd-ar ómaksbætur	127
--	---	-----

Opinber mál.

G	var samkvæmt frumskýrslum lögreglumanna sakaður um fimm ölvunarbrot á tímabilinu 14. apríl 1962 til 1. júlí s. á. Dómsrannsókn hófst ekki fyrr en 27. nóv. 1962, og voru próf málsins mjög ófullkomin. M. a. voru lögreglumenn hvorki spurðir skilmerkilega né sjálfstætt, ekki samprófaðir við ákærða og ekki látnir heitfesta vætti sín. Var meðferð máls-ins sögð brjóta í bága við 73., 75., 77. og 102. gr. laga nr. 82/1961. G neitaði sakargiftum, og urðu vætti lögreglumanna ekki metin honum til sakaráfellis. Var hann því sýknaður af greindum ákæruatriðum	409
E	hafði verið sviptur sjálfræði og K skipaður lögráðamaður hans. Í máli gegn E til sviptingar fjárræðis æskti hann þess, að G hdl. yrði skipaður verjandi hans, en því mótmælti K. Sakadóinari skipaði G hrl. verjanda. E kærði ákvörðun þessa, en hún var staðfest af Hæstarétti með skírskotun til 1. málsgr. 81. gr. laga nr. 82/1961	534
	Hæstiréttur kveður á um framhaldsrannsókn máls	535, 536
A	var í héraði fyrir ítrekað brot á fiskveiðalöggjöfinni dæmt varðhald í 2 mánuði og 20.000 króna sekt. Auk þess var kveð-ið á um upptöku afla og veiðarfæra. Fyrir Hæstarétti var	

krafizt af hálfu A, að héraðsdómur yrði ómerktur sökum þess, að dómari hefði ekki leiðbeint honum um skipun verjanda. Þar sem ákvæði 3. málsg. 80. gr. laga nr. 82/1961 áttu við um sök A, þótti dómari ekki hafa haft slíka ástæðu til að leita umsagnar A um ráðningu verjanda, að ómerkja bæri héraðsdóminn, þó að hann léti það undan falla, sbr. ákvæði 81. gr. nefndra laga	544
Að því fundið, að héraðsdómari hafði veitt viðtöku utan dóms varnarskjali fyrir ákærðu	592

Opinberir starfsmenn. Sjá og lögreglumenn.

Í opinberu máli sætir B, ábyrgðarmaður vikublaðs, refsingu samkvæmt 108. gr. laga nr. 19/1940 fyrir meiðyrði í blaðinu um G, slökkviliðsstjóra Reykjavíkurflugvallar. Ummælin ómerkt samkvæmt lögjöfnun frá 241. gr. sömu laga. B var og gert að greiða G miskabætur	30
S, kennari við barnaskóla Reykjavíkur, sótti ríkissjóð um greiðslu fyrir aukavinnu við kennslustarfið. Með því að nefnd samkvæmt 2. málsg. 25. gr. laga nr. 92/1955 hafði ekki úrskurðað um ágreiningsefni aðilja, að því leyti sem það valt á skýringu á reglugerð um yfirvinnu starfsmanna ríkisins nr. 192/1958, þá var talið, að dómstólar fengju ekki á þessu stigi um það fjallað. Var málinu vísað frá héraðsdómi	115

Ómerking.

Í úrskurði uppboðshaldara sagði, að uppboð skyldi fram fara m. a. til greiðslu kostnaðar af fjárnámi því, sem var grundvöllur uppboðsins. Með því að fjárnámssgerðinni hafði áður verið áfrýjað og þá ákveðið í dómi Hæstaréttar, að kostnaður af henni skyldi niður falla, var umrætt ákvæði í uppboðsúrskurðinum ómerkt, er honum var áfrýjað til Hæstaréttar	12
Með héraðsdómi í máli S, kennara við barnaskóla, gegn ríkissjóði (R), var R dæmt að greiða S laun fyrir yfirvinnu við kennslustarfið. R áfrýjaði málinu. Með því að nefnd, sem um ræðir í 25. gr. laga nr. 92/1955, hafði ekki kveðið upp úrskurð um ágreiningsefni aðilja, að því leyti sem það valt á skýringu á reglugerð um yfirvinnu starfsmanna ríkisins nr. 192/1958, þá var talið, að dómstólar fengju ekki á þessu stigi um það fjallað. Var hinn áfrýjaði dómur því ómerktur og málinu vísað frá héraðsdómi	115
A höfðaði mál í héraði gegn B til greiðslu skaðabóta. Af hálfu B var jafnan sótt þing í málinu, unzt það var dómtekið „með fyrirvara“ 3. nóv. 1959. Hinn 27. sept. 1960 var málið endurupptekið og þá lögð fram ný skjöl á dómþingi og vitni leitt, án þess að B eða umboðsmanni hans væri tilkynnt um	

þinghaldið. Var af þessum sökum héraðsdómur í málinu og meðferð þess frá 27. sept. 1960 ómerkt og málinu vísað heim í hérað	122
Er fjárnámsgerð var áfrýjað, var leitt í ljós fyrir Hæstarétti, að gerðin hafði í mikilvægum atriðum ekki farið fram með þeim hætti, sem bókað var í þingbók. Einnig var á fjárnámsdegi liðinn frestur sá frá birtingu dómsins, er getur í 9. gr. laga nr. 19/1887, og skilyrðum samkvæmt greininni ekki fullnægt. Var fjárnámsgerðin því ómerkt	196
Héraðsdómur var um tiltekið atriði, sem máli skipti, reistur á röngum forsendum. Ómerkti Hæstiréttur dóminn og vísaði málinu heim í hérað til uppsögu dóms af nýju	272
Í máli útsvarsgreiðanda gegn sveitarfélagi til endurgreiðslu ofgreidds útsvars lét héraðsdómari ekki getið í dómi sínum og tók þá ekki heldur afstöðu til tveggja tiltekinna málsástæðna, sem sækjandi málsins hafði haft uppi. Var héraðsdómur ómerktur, og málinu vísað heim í hérað	286
K höfðaði mál í héraði gegn J til greiðslu verzlunarskuldar. Með því að málatilbúnaði og málsreifun af hálfu K var stórlega áfátt um upphafstíma hinnar meintu skuldar og vöruúttekta, sem J voru taldar til skuldar, ómerkti Hæstiréttur hinn áfrýjaða dóm og vísaði málinu frá héraðsdómi	292
Í skaðabótamáli S gegn H sótti H, sem var ólöglærður, fyrstu fjögur dómþing málsins. Þegar málið kom næst fyrir dóm, sótti ólöglærður maður og þing fyrir hans hönd. Eftir það var ekki sótt þing af hálfu H, en málið tekið til dóms að kröfu S. Ekki varð séð, að héraðsdómari hefði leiðbeint H né téðum umboðsmanni hans um málsmeðferð, m. a. um hverju það varðaði, ef eigi yrði sótt þing af hálfu H, sbr. 114. gr. laga nr. 85/1936. Að svo vöxnu máli þótti verða að ómerkja hinn áfrýjaða dóm og málsmeðferð frá þeim degi, er síðast var sótt þing af hálfu H	304
Er héraðsdómari kvað upp dóm í skuldamáli H á hendur V, vísaði hann tilteknum kröfulið frá dómi, en lagði efnisdóm á önnur málsatriði. H kærði héraðsdóminn til Hæstaréttar og krafðist þess, að frávísunarákvæði dómsins yrði úr gildi fellt og að lagt yrði fyrir héraðsdómara að leggja efnisdóm á það sakarefni, er frávísun sætti. Í dómi Hæstaréttar segir, að samkvæmt 108. gr. laga nr. 85/1936 eigi héraðsdómari að taka frávísunaratriði til úrlausnar, áður en til efnisdóms komi, þannig að bera megir þau atriði undir Hæstarétt, áður en dómur er lagður á efni máls. Og þar sem héraðsdómari hafi ekki gætt rétttrar aðferðar um þetta, beri að ómerkja hinn áfrýjaða dóm og vísa málinu heim í hérað til uppsögu að nýju	324
Í skuldamáli deildu aðiljar um galla og gerð á húsrennum. Þar	

- sem héraðsdómari hafði ekki kvatt sérfróða menn til að dæma málið ásamt sér, sbr. 3. tl. 1. málsg. 200. gr. laga nr. 85/1936, var hinn áfrýjaði dómur svo og málsmeðferð að nokkru leyti ómerkt og málinu vísað heim í hérað til löglegrar meðferðar og uppsögu dóms af nýju 347
- Í dómi Hæstaréttar í skuldamáli segir, að þó að ýmsu hafi verið áfátt um æskilega málsreifun af hálfu stefnanda í héraði, þá þyki samt ekki alveg næg ástæða til ómerkingar dóms og málsmeðferðar í héraði af þeim sökum 480
- Með úrskurði fógeta var hrundið kröfu A á hendur B um innsetningu í lóðarréttindi. Í Hæstarétti kom fram, að aðilja greindi á um lóðamörk á svæði því, sem um var að tefla. Þar sem málið þótti eiga undir fasteignadóm samkvæmt lögum nr. 35/1914, sbr. III. kafla laga nr. 41/1919, var hinn áfrýjaði úrskurður ómerktur svo og meðferð málsins fyrir fógetaðómi 613
- Í Hæstarétti kom fram í skaðabótamáli, að röng tilgreining í héraðsstefnu um málsatvik ásamt villandi orðalagi í dómskjali hafði haft áhrif á rök héraðsdóms fyrir úrlausn málsins. Var héraðsdómur af þeim sökum ómerktur og málinu vísað heim í hérað til uppsögu dóms af nýju 664

Ómerking ummæla.

- Ábyrgðarmanni vikublaðs dæmd refsing í opinberu máli samkvæmt 108. gr. laga nr. 19/1940 fyrir meiðyrði um opinberan starfsmann, sem birzt höfðu í blaðinu. Ummælin ómerkt samkvæmt lögjöfnun frá 241. gr. sömu laga 30
- Í einkamáli voru ummæli um stefnda í aðiljaskýrslu stefnanda ómerkt sjálfkrafa af héraðsdómi. Var sú ákvörðun staðfest í Hæstarétti 238

Óréttmætir verzlunarhættir.

- Árið 1949 fékk Olíusalan h/f í Reykjavík skráð hjá ritsímanum símnefnið „Ísol“. Árið 1959 var stofnað í Reykjavík og skráð í hlutafélagaskrá félag með nafninu „Ísól h/f“. Var tilgangur þess að reka iðju og aðra skylda atvinnu. Olíusalan h/f taldi sig hafa öðlzt einkarétt á umræddu heiti, m. a. samkvæmt lögum um varnir gegn óréttmætum verzlunarháttum nr. 84/1933, 9. gr., og krafðist þess í dómsmáli, að Ísól h/f yrði dæmt óheimilt að nota heitið í nafni sínu eða sem auðkenni fyrir sig. Ekki var leitt í ljós, að starfsemi Olíusölnunnar h/f eða varningur gengi undir starfsauðkenninu Ísól meðal viðskiptamanna þess eða almennings. Að svo vöxnu máli þótti það eitt, að félagið notaði orð þetta sem símnefni, ekki veita því heimild til að banna Ísól h/f að nota heitið 349

Prentréttur.

- Veitingahúsið Glaumbær (G) birti auglýsingu í vikublaðinu M. Af hálfu ákærvalds var talið, að hér væri um áfengisauglýsingu að ræða, sem saknæm væri eftir 16. gr. sbr. 41. gr. áfengislaga nr. 58/1954. Var opinbert mál höfðað gegn A, ábyrgðarmanni M, og T, framkvæmdastjóra G, og refsingar krafist þeim til handa. Hæstiréttur taldi efni auglýsingarinnar varða við framangreindar lagagreinar. Og með því að G var nafngreint sem auglýsandi og T hafði samþykkt gerð auglýsingarinnar og hlutast til um birtingu hennar, þá var hann talinn bera refsíábyrgð eftir 2. málsg. 15. gr. laga um prentrétt nr. 57/1956. Hins vegar bar A þá ekki refsíábyrgð, sbr. 3. málsg. sömu greinar. Var T dæmd refsing, en A sýkna 1
- B, ábyrgðarmaður vikublaðsins N, sætir refsingu fyrir meiðyrði um opinberan starfsmann, sem birzt höfðu í nafnlausri grein í blaðinu. Jafnframt var B dæmt samkvæmt 22. gr. laga um prentrétt nr. 57/1956 að birta forsendur héraðsdóms og forsendur og niðurstöðu dóms Hæstaréttar í fyrsta tölu- blaði af N, sem út kæmi eftir birtingu dómsins 30

Rangar skýrslur.

- H, framkvæmdastjóri hlutafélags, hafði um margra ára skeið flutt til landsins vörur, sem voru eign félagsins og hagnýttar af því eða H persónulega, en á farmaskirteinum, sem framvísað var við innflutningsyfirvöld, og á tollinnflutningsskýrslum sagðar vera eign varnarliðs Bandaríkja Norð-ur-Ameríku á Íslandi. Voru með þessum hætti höfð af ríkissjóði aðflutnings- og tollgjöld. Einnig gaf H gjaldeyriseftirlitinu rangar skriflegar upplýsingar um gjaldeyrismál félagsins. Brot H voru í ákæruskjali m. a. taldar varða við 146. gr. laga nr. 19/1940, en Hæstiréttur heimfærði þau undir 147. gr. sömu laga, sbr. 118. gr. laga nr. 82/1961 674

Refsingar.

- T, framkvæmdastjóri veitingahússins G, dæmdur fyrir brot á 16. sbr. 41. gr. áfengislaga nr. 58/1954 með því að hafa hlutast til um gerð og birtingu áfengisauglýsingar í vikublaðinu M, en þar var G nafngreint sem auglýsandi. A, ábyrgðarmaður M, var í sama máli sýknaður af ákæru fyrir birtingu auglýsingarinnar, sbr. 3. málsg. 15. gr. laga um prentrétt nr. 57/1956 1
- B, ábyrgðarmanni vikublaðs, dæmd refsing samkvæmt 108. gr. laga nr. 19/1940 fyrir meiðyrði um opinberan starfsmann, sem birzt höfðu í nafnlausri grein í blaðinu 30
- Maður sætir 4 mánaða fangelsi samkvæmt 247. gr. laga nr.

19/1940 fyrir fjárdrátt á kr. 41.000.00 af andvirði bifreiðar, er hann seldi fyrir annan mann	245
Bifreiðarstjóra dæmt 15 daga varðhald og svipting ökuleyfis ævilangt vegna ítrekaðrar ölvunar við akstur	299, 401
S hitti A að máli, sagðist heita Jón Bjarnason, sem ekki var hið rétta nafn hans, og sagði einnig rangt til um atvinnu sína. Fékk hann A til að lána sér kr. 410.00. A lét S fá fjárhæð þessa í tékka, sem gefinn var út til handa Jóni Bjarnasyni. S seldi síðar C tékkann og falsaði þá nafnið Jón Bjarnason á bakhlið hans. Fyrir athafnir þessar var S dæmd refsing samkvæmt 248. og 155. gr. laga nr. 19/1940. Samhliða var honum dæmd refsing fyrir fleiri auðgunarbrot. Refsing ákveðin með hliðsjón af 72. gr. laga nr. 19/1940 fangelsi 2 ár	390
S kom í verzlun C kaupmanns, sagði honum rangt til um hagi sína og fékk hann til að lána sér 400 krónur, en afhenti úr sitt að handveði. Síðar sama dag kom S aftur í verzlunina og kvaðst ætla að greiða skuld sína. Er C lagði úrið á búðarborðið, greip S það og hvarf á brott án þess að greiða skuldina. Var brot S talið varða við 2. tl. 1. málsg. 250. gr. laga nr. 19/1940	390
Bifreiðarstjóri sætir 1500 króna sekt fyrir akstur undir áhrifum áfengis, er varðaði við 2. sbr. 3. málsg. 25. gr. sbr. 80. gr. umferðarlaga nr. 26/1958 og 1. málsg. 24. gr. sbr. 45. gr. áfengislaga nr. 58/1954	405
Bifreiðarstjóra dæmt varðhald 25 daga og ævilöng svipting ökuleyfis fyrir ítrekaða ölvun við akstur	409
Veitingamaður sætir 2000 króna sekt fyrir brot á ákvæðum lögreglusamþykktar um lokunartíma veitingastaða	539
Skipstjóri á togbát, sem gerzt hafði sekur um ítrekað brot á fiskveiðalöggjöfinni, sætir 2 mánaða varðhaldi og kr. 20.000.00 sekt til Landhelgisjóðs	544
K, skipstjóri á togbát, var staðinn að ólöglegum landhelgisveiðum 12. febr. 1963. Hann hafði tvisvar áður í sama mánuði sætt refsisdómum fyrir sams konar brot. Í refsímáli gegn K kom einnig fram, að hann hafði hinn 12. febr. gerzt sekur við ákvæði laga um lögskráningu sjómanna nr. 63/1961 svo og ákvæði varðandi lögboðin skipsskjöl í siglingalögum nr. 56/1914 og lögum um eftirlit með skipum nr. 50/1959. Var honum dæmt varðhald 30 daga og kr. 30.000.00 sekt til Landhelgisjóðs. Hann var og sviptur skipstjóra- og stýrimanns- og vélstjóraréttindum í 6 mánuði. B stýrimaður, bróðir K, sem var ólögskráður á togbátinum hinn 12. febr. og kvað sig hafa gegnt þar skipstjórastörfum, talinn hafa gerzt sekur um liðsinni við togveiðarnar samkvæmt upphaflegri 4. gr. laga nr. 5/1920. Einnig var hann talinn bera refsíábyrgð ásamt K á framangreindum brotum varðandi skipsskjöl.	

Var B dæmt varðhald 15 daga og kr. 15.000.00 sekt til landhelgissjóðs. Hann var sviptur stýrimannsréttindum 3 mánuði	592
S var ásamt fleiri sakborningum dæmdur til greiðslu refsisektar með héraðsdómi. Er málið kom fyrir Hæstarétt, var S látinn. Var saksókn fallin niður, að því er til hans tók ..	674
Stjórnarmenn tveggja hlutafélaga (móðurfélags og dótturfélags) svo og framkvæmdastjóri og prókúruhafi sæta refsingu fyrir brot á gjaldeyrislöggjöf, tolllöggjöf og bókhaldslöggjöf. Einnig var H, sem var framkvæmdastjóri annars félagsins og prókúruhafi í hinu félaginu, dæmdur sekur við 147. gr. og 247. gr. laga nr. 19/1940. Ólöglegur hagnaður beggja félaganna dæmdur upptækur	674
V var stjórnarformaður h/f O frá því á árinu 1946 til ársloka 1954. Í opinberu máli gegn honum var leitt í ljós, að hinn 16. sept. 1954 hafði hann vegna félagsins tekið þátt í gjaldreyrisráðstöfun, sem varðaði við 4. sbr. 11. gr. laga nr. 88/1953. Talið var, að fyrningarfrest sakar hans bæri að telja frá þeim tíma, er hann lét af stjórn O, og þar sem refsing hefði ekki orðið hærri en fésektir, var sök fyrnd samkvæmt löggjöfnun frá 1. tl. 81. gr. laga nr. 19/1940 um áramótin 1956 og 1957, enda hófst réttarrannsókn út af brotinu ekki fyrr en eftir þann tíma	674
Einstakar refsitegundir og önnur viðurlög:	
a. Sekt dæmd og varðhald sem vararefsing:	
Fjárhæð sektar kr. 300.00. Varðhald 2 dagar	1
— — — 3.000.00. — 12 —	30
— — — 1.500.00. — 10 —	405
— — — 2.000.00. — 7 —	539
— — — 20.000.00. — 6 vikur	544
— — — 30.000.00. — 8 —	592
— — — 15.000.00. — 4 —	592
— — — 200.000.00. — 9 mán.	674
— — — 100.000.00. — 5 —	674
— — — 75.000.00. — 4 —	674
b. Fangelsi dæmt	245, 390, 674
c. Varðhald dæmt	299, 401, 409, 544, 592
d. Upptaka eignar dæmd	544, 592, 674
e. Svipting ökuleyfis dæmd	299, 401, 405, 409
f. Svipting skipstjóra- stýrimanns- og vélstjóraréttinda	592
g. Ómerking ummæla	30, 238

Réttarfar. Sjá áfrýjun, dómstólar, fjárnám, fígotagerðir, frávisun, frestur, leiðbeiningarskylda dómara, opinber mál, ómerking.

Málshöfðunarfrestur samkvæmt 3. gr. laga nr. 57/1921 liðinn,

þegar mál til véfengingar á faðerni barns var höfðað	7
Ómerkt var í Hæstarétti ákvæði í úrskurði uppboðshaldara, sem braut í bága við áður genginn dóm Hæstaréttar um sama atriði	12
Ekki varð séð, að héraðsdómari hefði leiðbeint ólöglerðum að- iljum um málsmeðferð	122, 304, 315
Ný skjöl lögð fram á dómþingi í héraði og vitni leitt, án þess að stefnda væri tilkynnt um þinghaldið. Leiddi það til ómerk- ingar héraðsdóms.	122
Samkvæmt kröfugerð áfrýjanda fyrir Hæstarétti var tilteknu ákvæði í úrskurði héraðsdómara breytt í hag stefnda, þó að hann hefði ekki gagnáfrýjað	128
Áfrýjun til Hæstaréttar frestar ekki framkvæmd á úrskurði fógeta um útburð úr leiguhúsnæði	141
Eins og máli var háttað, var fógetadómur ekki talinn mega leggja dóm á tilteknar varnarástæður gerðarþola í út- burðarmáli	161
Fjárnámsgerð ómerkt sakir margháttaðra galla á framkvæmd hennar. Þess einnig getið, að þegar gerðin fór fram, var liðinn frestur sá frá birtingu dómsins, er getur í 9. gr. að- fararlaga nr. 19/1887, án þess að skilyrðum samkvæmt greininni væri fullnægt	196
Í einkamáli lét héraðsdómari ekki getið í dómi sínum og tók þá ekki heldur afstöðu til tveggja málsástæðna, sem sækjandi málsins hafði uppi haft. Var héraðsdómurinn ómerktur	286
Í héraði var kröfu um frávísun málsins hrundið með úrskurði. Úrskurðurinn var kærður til Hæstaréttar, en þar sem laga- heimild brast til kærunnar, var málinu vísað frá Hæsta- rétti	295
Héraðsdómur ómerktur, með því að dómari hafði ekki gætt ákvæða 108. gr. laga nr. 85/1936 um að taka frávísunar- atriði til úrlausnar, áður en til efnisdóms kæmi	324
Nýjar málsástæður og gögn af hálfu áfrýjanda ekki teknar til greina í Hæstarétti, með því að áfrýjandi hafði ekki um málflutning sinn í héraði gætt ákvæða 110. og 111. gr. laga nr. 85/1936 um aðfráttarlausan málflutning	307
Meðferð opinbers máls ófullkomin og andstæð lögum. M. a. braut hún í bága við 73., 75., 77., 100. og 102. gr. laga nr. 82/1961	409
Að því fundið í opinberu máli, að héraðsdómari hafði veitt við- töku utan dóms varnarskjali fyrir ákærða	592

Réttarfarssektir og vítur.

Átalinn óhæfilegur dráttur á meðferð máls í héraði og flutn- ingi þess fyrir Hæstarétti	122
Héraðsdómari ómerkir sjálfkrafa óviðurkvæmileg ummæli í að-	

iljaskýrslu stefnanda. Ákvörðun þessi staðfest í Hæstarétti 238

Saknæmi.

- Bifreiðarstjóri talinn hafa valdið ökuslysi af stórkostlegu gáleysi. Átti váttryggingarfélag því endurkröfurett á hendur honum samkvæmt 8. málsg. 36. gr. laga nr. 23/1941, sbr. lög nr. 7/1952 417
- A, skipstjóri á togbát, hafði gerzt sekur um fiskveiðibrot, er varðaði við lög nr. 5/1920, og var um ítrekað brot að ræða. Ekki var talið sannað, að A hefði framið brot sitt af ásettu ráði, og var honum því ekki dæmd fangelsisrefsing samkvæmt upphaflegri 5. gr. nefndra laga 592

Sameign.

- Samkvæmt sameignarsamningi A og B að húsi, er gerður var árið 1951, var húsið að nokkru leyti í séreign, en að öðru leyti í óskiptri sameign. Í séreign B var m. a. íbúð í kjallara. Salerni var í kjallaranum, aðskilið frá kjallaraíbúðinni, og var þess ekki getið sérstaklega í sameignarsamningnum. Var salernið ólæst, þar til árið 1961, er B lét setja lás fyrir það. Krafðist þá A þess, að lásinn yrði fjarlægður með beinni fógetagerð. Í málinu kom fram, að fram til 1961 höfðu verið nokkur brögð að notkun salernisins af hendi annarra íbúa hússins en þeirra, er í kjallaraíbúðinni bjuggu eða höfðu aðgang að því á vegum eiganda hennar. Raflýsing salernisins var á sameiginlegan kostnað húseigenda. Með tilliti til þessa og að öðru leyti samkvæmt skýringu á sameignarsamningnum var innsetningarbeiðni A tekin til greina 216
- A keypti hálfa húseign af B, og fylgdi þar með rishæð hússins. Skömmu eftir kaupin fór að bera á þakleka. A lét gera við þakið á sinn kostnað, enda neituðu sameigendur hans að eiga þar hlut að. A höfðaði mál gegn B og krafði hann um greiðslu á viðgerðarkostnaðinum. Leitt var í ljós, að við kaupin var leyndur galli á þakinu, sem olli lekanum. Hafði B verið kunnugt um gallann, en lét hans ekki getið við A, svo að sannað væri, B gerði varakröfu um, að honum yrði aðeins gert að bæta A hálfan viðgerðarkostnaðinn, með því að hann hefði einungis selt honum hálfa húseignina. Þessari málsástæðu var hrundið, og B dæmt að bæta tjón A óskipt án tillits til þess, hvort B ætti af því efni framkröfu eða ekki 378
- M, K og Þ áttu bifreiðina X í sameign að $\frac{1}{3}$ hluta hver. X var tryggt skyldutryggingu hjá váttryggingarfélaginu S samkvæmt 36. gr. laga nr. 23/1941, sbr. lög nr. 7/1952. Var tryggingin tekin á nafn K eins, en hann hafði þó æskt þess við umboðsmann S, að váttrygging yrði skráð á nafn allra sameigendanna, en umboðsmaðurinn ekki komið því í verk.

M ók X með miklum hraða og að öðru leyti ógætilega um götur V-kaupstaðar hinn 18. maí 1958, og var K með honum í bílnum. Ók M á bifreiðina Y og síðan á steingarð og olli tjóni á greindum eignum, sem S bætti með kr. 13.753.75. S höfðaði mál gegn þeim M, K og Þ og krafði þá um greiðslu á nefndri fjárhæð samkvæmt 8. málsg. 36. gr. laga nr. 23/1941 og einnig um greiðslu á vangreiddu tryggingargjaldi, kr. 800.00. M var talinn eiga sök á slysinu með stórkostlegu gáleysi, og var honum dæmt að greiða S kr. 13.753.75. Hins vegar voru ekki leidd rök að því, að K og Þ hefðu af ásetningi eða stórfelldu gáleysi orðið samsekir M um ökuslysið, og var þeim dæmd sýkna af þessum kröfulið. En tekin var til greina krafa S á hendur sameigendunum öllum um greiðslu in solidum á iðgjaldi, kr. 800.00. Við ökuslysið urðu skemmdir á X, sem metnar voru kr. 32.142.00. X var húftryggð hjá S, og höfðuðu þeir M, K og Þ gagnsök í málinu gegn S og kröfðust greiðslu á nefndri fjárhæð. Með skírskotun til ákvæðis í húftryggingarskilmálum var M talinn hafa með gálausum akstri firrt sig rétti til vátryggingarbóta, að því er tók til hans eignarhluta í X. Hins vegar höfðu K og Þ ekki fyrirgert bótarétti, og var S dæmt að greiða þeim $\frac{2}{3}$ hluta af kr. 32.142.00 417

Samningar. Sjá kaup og sala, sameign.

- A leigði B verzlunarhúsnæði tímabilið 1. okt. 1955 til 1. okt. 1960. Á þessu tímabili framleigði B húsnæðið til C og hann aftur til D. Ekki var leitað samþykkis A til framleigunnar, en hann tók við leigugreiðslum úr hendi C og síðar D án fyrirvara. Hinn 30. jan. 1962 sagði A D upp húsnæðinu frá 1. okt. 1962. D taldi sig eiga rétt til að halda húsnæðinu til 1. okt. 1965, með því að leigusamningurinn frá 1955 hefði fram-
lengzt til þess tíma. Í útburðarmáli A á hendur D var talið, að þar sem A hefði látið afnot D af húsnæðinu viðgangast og tekið við leigugreiðslum úr hendi hans, þá hefði í framkvæmd skapast samningsígildi um leiguafnotin. En ekki sé leitt í ljós, að A hefði í orðum né framkvæmd játast undir fyrir D, að leigumálinn frá 1. okt. 1955 skyldi í öllum greinum lagður til grundvallar viðskiptum þeirra. Yrði því ekki talið, að D hafi með samningi öðlazzt annan og meiri rétt til afnota af leiguhúsnæðinu en A hafði viðurkennt og almennar réttarreglur veita leigutaka slíks húsnæðis. Samkvæmt þessu var umbeðin útburðargerð heimiluð 141
- A krafðist útburðar á B úr leiguhúsnæði vegna stórfelldra vanefnda á leigugreiðslum. B taldi, að húsnæðið hefði ekki verið í leiguhæfu ástandi og að hann ætti af þeim sökum skaðabótakröfu á hendur A, sem næmi hærri fjárhæð en

hinna vangoldnu leigu. Í dómi Hæstaréttar segir, að þó að um vanefndir kunni að hafa verið að tefla af hendi A, þá hefði B ekki samtímis nýtingu hins leigða mátt fella niður leigugreiðslur einhliða, heldur hefði honum borið að leita annarra úrræða til verndar hagsmunum sínum. Var úrskurður fógeta um framkvæmd útburðar staðfestur	161
S leigði K 30 fermetra húsnæði fyrir sөлgætisverzlun. Hófst leigutími 1. febr. 1960, og skyldi honum ljúka 1. febr. 1965. Húsnæðið var ekki fullgert, og átti K að ljúka við frágang þess, svo sem málningu, raflagnir o. fl., en það, sem K kostaði þannig til, skyldi verða eign S án endurgjalds að leigutíma loknum. K andaðist 16. nóv. 1961, tæpra 69 ára að aldri. Ekkja hans, O, fædd 1908 og systir konu S, hafði annazt rekstur verzlunarinnar frá upphafi. Eftir lát K tók S fyrst við leigugreiðslum úr hendi O án fyrirvara, en síðar krafðist hann, að hún rýmdi húsnæðið 1. marz 1963. Talið var, eins og atvikum var háttað, að það hefði verið forsenda leigumálans af hendi K, er S mátti greina, að O skyldi hafa rétt til að halda starfsrekstrinum áfram í húsnæðinu út hinn umsamda leigutíma, þó að K félli frá. Var kröfu S um útburð á O hrundið	659

Sératkvæði.

Einn dómenda Hæstaréttar greiðir sératkvæði um forsendur dóms í kærumáli	324
Tveir dómenda Hæstaréttar greiða sératkvæði í fébótamáli . . .	366
Einn dómenda Hæstaréttar greiðir sératkvæði í erfðamáli . . .	437
Einn dómenda Hæstaréttar greiðir sératkvæði í máli um hald á togara	461
Tveir dómenda Hæstaréttar greiða sératkvæði í skuldamáli . . .	480
Einn dómenda Hæstaréttar greiðir sératkvæði í skuldamáli . .	655

Siglingar.

Skipstjóri á togbát fór í veiðiför án þess að lögskrá skipsmenn á bátinn. Sætti hann refsingu samkvæmt lögum nr. 63/1961. Einnig hóf hann ferðina án þess að hafa gilt haffærisskírteini fyrir bátinn, án þess að nokkur önnur lögboðin skips-skjöl væru í skipi svo og án nothæfrar radiótalstöðvar. Fyrir brot þessi sætti hann refsingu samkvæmt ákvæðum siglingalaga nr. 56/1914 og laga um eftirlit með skipum nr. 50/1959	592
---	-----

*Símnefni. Sjá félög.**Sjó- og verslunardómur.*

Mál um ákvörðun sjóveðsréttar	155
---	-----

Mál um ákvörðun launa málflutningsmanns vegna flutnings á málum fyrir sjó- og verzlunardómi	480
Mál til heimtu skaðabóta vegna slyss við togveiðar	603
Mál til heimtu björgunarlauna	646

Sjóveð.

Sjóveð dæmt til tryggingar greiðslu á skuld vegna vöruúttektar íslenzks togara í Þýzkalandi	155
Sjóveð dæmt til tryggingar slysabótum	603
Sjóveð dæmt til tryggingar greiðslu björgunarlauna	646

Skaðabætur.

a) Innan samninga.

- A afsalaði húshluta til B 15. maí 1957. Tekið var fram í afsalinu, að sérbílskúrsréttindi á lóðinni fylgi með í kaupunum. Gætti A þess ekki, að leyfi fyrir bílskúr, sem byggingarnefnd Reykjavíkur hafði veitt 13. okt. 1955, hafði fallið úr gildi 13. okt. 1956 samkvæmt 14. tölulið 4. gr. byggingarsamþykktar nr. 195/1945, með því að ekki var farið að nota leyfið innan árs frá leyfisveitingu. B höfðaði mál af þessum sökum gegn A og krafðist skaðabóta. Meðan á rekstri málsins stóð, sótti B um bílskúrsleyfi, og veitti byggingarnefnd það tafarlaust. Reisti B eftir það bílskúr á lóðinni. Í dómi Hæstaréttar segir, að engin ástæða sé til að ætla, að byggingarleyfið frá 1955 hefði ekki fengizt endurnýjað, ef B hefði sótt um það, er hann eignaðist húshlutann, en hann hafi ekki gert reka að umsókn fyrr en síðla árs 1960 eða í ársbyrjun 1961, og var leyfið þá veitt hinn 12. jan. 1961. Samkvæmt þessu sé ekki sannað, að B hafi orðið fyrir neinu tjóni, sem A beri ábyrgð á. Var A dæmd sýkna af skaðabótakröfu B 137
- Verktakinn P lagði linotolslitlag á gólf neðri hæðar og hluta af kjallara húss, sem S var eigandi að. Í kjallara hússins var rekin matstofa af M, leigutaka hjá S. Fljótlega komu í ljós misfellur og veilur í slitlaginu. Mátu dómkvaddir matsmenn heildarkostnað við að bæta úr göllunum kr. 48.133.80. Þá taldi M sig og mundu verða fyrir rekstrartapi, óþægindum og skerðingu á góðvild vegna væntanlegrar viðgerðar. Höfðu þeir S og M mál gegn P og kröfðust sameiginlega skaðabóta, kr. 154.917.80. P bar fyrir sig, að gallar á slitlaginu stöfuðu af sprungum, sem fram hefðu komið í steingólfinu undir slitlaginu, eftir að það var lagt. Skoðunargerðir gáfu hins vegar ekki ástæðu til að ætla, að galla á slitlaginu mætti að ráði rekja til sprungna í steingólfinu, sem komið hafi eftir lagningu slitlagsins og verkstjóri P mátti eigi vara sig á, enda hafi honum borið að kanna, að steingólfið væri svo úr garði gert, að traust slitlag mætti á það leggja. Voru

missmíði á slitlaginu talin stafa að langmestu af mistökum við undirbúning eða framkvæmd verksins, sem P bæri ábyrgð á. Var P dæmt að greiða matsfjárhæðina, kr. 48.133.80, og svo skaðabætur vegna rekstrarstöðvunar matstofu M, kr. 25.000.00 259

K hafði komið bifreið sinni til viðgerðar á bifreiðaverkstæði B í Hafnarfirði, en það var við fjölfarinn veg, nokkurn spöl frá mannabyggð. Aðfaranótt 2. júní 1960, er verkstæðið var mannlaust, braut ölvaður maður, G, rúðu í bakhlið þess og skreið inn í það. Hurðum að bifreiðadyrum var læst að innanverðu með lokum og járnteinum að ofan og neðan, en G opnaði þær innan frá. Fór G síðan inn í bifreið K, sem stóð ólæst næst dyrunum, ræsti hana og ók henni út um dyrnar. Eftir þetta ók G til ýmissa staða, en að lokum missti hann stjórn á bifreiðinni, valt hún út af þjóðvegi og stórskemmdist. K taldi geymslu bifreiðarinnar hafa verið áfátt og höfðaði mál gegn B til greiðslu skaðabóta, kr. 80.400.00. Að sögn G var kveikjúláslykill bifreiðarinnar í henni á verkstæðinu, en starfsmaður B kvaðst hafa tekið lykilinn úr henni kvöldið áður og hengt hann á skilvegg á verkstæðinu. Ekki þótti skipta máli, hvor þeirra hafði rétt fyrir sér um þetta, með því að kveikjúláslykillinn var augsýnilegur og tiltækur hverjum þeim, sem inn á verkstæðið var kominn, hvort heldur lykillinn var á veggnum eða í bifreiðinni. Með því að varzla B á bifreiðinni samkvæmt framansögðu þótti ófullkomin, var hann talinn ábyrgur fyrir greiðslu tjónbóta. Spjöll á bifreiðinni voru af dómkvöddum matsmönnum metin kr. 63.000.00. Var B dæmt að greiða K þá fjárhæð 310

Á hafði eignast steinbragga ásamt timburskúr í Bústaðahverfi í Reykjavík. Voru byggingar þessar án lóðarréttinda og skylt að flytja þær burtu, hvenær sem Reykjavíkurbær (R) krefðist þess. Á afsalaði umræddum eignum lóðarréttindalausum til S og I hinn 15. júlí 1958. Eftir söluna kom í ljós, að R var eigandi að ytra byrðing steinbraggans, en innbúnaður í honum og timburskúrin höfðu verið eign Á. Höfðuðu þá S og H., erfingi I, mál gegn Á og kröfðust skaðabóta, kr. 35.200.00, vegna vanheimildar hans, að því er tók til ytra byrðings steinbraggans. Dómkvaddir menn mátu eignarhlut R í bragganum kr. 32.000.00. Var Á með héraðsdómi dæmt að greiða S og H þá fjárhæð. Fyrir Hæstarétti kom fram, að R hefði ekki krafizt og mundi ekki krefjast leigugjalds fyrir braggann og ekki heldur gera kröfu til gjalds fyrir hann, er honum yrði rýmt burt af lóðinni. Samkvæmt því var talið, að heimildarskortur Á hefði ekki bakað S og H neitt fjártjón, sem Á bæri ábyrgð á. Var Á dæmd sýkna 355

- Með kaupsamningi 29. nóv. 1958 keypti A af B hálfa húseign, sem m. a. tók yfir rishæð hússins. Í des. s. á. fluttist A í húsið. Skömmu eftir kaupin fór að bera á þakleka. A lét gera við þakið á sinn kostnað, enda neituðu sameigendur hans að húsinu að eiga þar hlut að. Dómkvaddir menn mátu viðgerðarkostnað kr. 47.900.00. A höfðaði mál gegn B og krafði hann um greiðslu á fjárhæð þessari auk kr. 10.000.00 vegna óþæginda og afnotamissis. Leitt var í ljós, að við kaupin var leyndur galli á þakinu, sem olli lekanum. Hafði B verið kunnugt um gallann, en lét hans ekki getið við A, svo að sannað væri. Samkvæmt því var sýknukröfu B hrundið. B gerði varakröfu um, að honum yrði aðeins gert að bera hálft tjónið, með því að hann hefði aðeins selt hálfa húseignina og gallinn verið á þeim hluta hennar, sem var í óskiptri sameign. Þessi málsástæða var ekki til greina tekin, en B dæmt að bæta A tjón hans að fullu, án tillits til þess, hvort B ætti af því efni framkröfu eða ekki. Tjónbætur dæmdar kr. 49.900.00, þar af kr. 2000.00 vegna afnotamissis meðan viðgerð fór fram 378
- Í máli skipaútgerðarinnar S gegn Ó hæstaréttarlögmanni krafðist S skaðabóta vegna þess, að Ó hefði tekið að sér að innheimta laun fyrir aðstoð, sem skip S veitti öðru skipi hinn 29. apríl 1943, en krafa þessi hafi fyrnzt í höndum Ó. Gegn mótmælum Ó var ósannað, að honum hefði verið falin krafa til innheimtu fyrr en í nóvember 1946, en þá var hún þegar fyrnd, sbr. 4. tl. 251. gr. laga nr. 56/1914. Var Ó dæmd sýkna 480

b) Utan samninga.

- Birt voru meiðyrði um G, opinberan starfsmann, í nafnlausri grein í vikublaðinu N. Var B, ábyrgðarmanni blaðsins, dæmd refsing í opinberu máli fyrir meiðyrðin. Einnig var B gert að greiða G kr. 10.000.00 í miskabætur 30
- Ríkislögreglumaðurinn B ók bifreiðinni X í sambandi við framkvæmd starfs síns. Lenti hann þá í árekstri við varnarliðsbifreiðina Y og hlaut allmikla áverka, er leiddu til 10% varanlegrar örorku. B sótti ríkissjóð (R) um skaðabætur, bæði samkvæmt 2. málsg. 7. gr. laga um lögreglumenn nr. 50/1940 og einnig með skírskotun til ábyrgðar R á Y samkvæmt lögum nr. 110/1951. B hafði í opinberu máli verið dæmd refsing fyrir ógætilegan akstur í sambandi við ökuslysið. Í skaðabótamálinu var talið, að B hefði með óhæfilegum akstri átt alla sök á árekstrinum. Var ábyrgð R samkvæmt lögum nr. 110/1951 því ekki til að dreifa. Svo þótti og bera að skýra ákvæði 2. málsg. 7. gr. laga nr. 50/1940 á þá leið, að lögreglumaður verði að bera það tjón

- bótalaust, er hann sjálfur á alla sök á. Samkvæmt þessu var R dæmd sýkna af kröfum B 47
- Sumarið 1955 annaðist skurðgrafa, eign Vélasjóðs ríkisins (V) skurðgröft fyrir Ræktunarsamband Breiðdæla- og Berunes-hrepps (R). Við skurðgröfuna unnu tveir menn, F og P. Eitt sinn, er skurðgrafan var ekki að verki, var F í vélarhúsi hennar að stilla skráfur á ási nokkrum og rétti í sambandi við það hægri höndina gegnum stórt tannhjól. P, sem aðgætti ekki, hvernig ástatt var um F, setti aflhjól skurðgröfunnar í gang. Tók tannhjólið þá að snúast, og áður en P samkvæmt kalli frá F tókst að stöðva vélina, hafði F hlotið brot á báðum framhandleggsbeinum hægri handar. Átti F lengi í meiðslum þessum, og var tímabundin örorka hans metin stiglækkandi 100 til 25% á tímabilinu frá slysdegi 12. júní 1955 til 30. júní 1957 og eftir það varanleg örorka 15%. F., sem á slysdegi var 24 ára, krafðist í dómsmáli skaðabóta, kr. 239.128.29, úr hendi V og R óskipt. Talið var, að P hefði með stórkostlegu gáleysi átt sök á slysinu og að háttsemi hans hafi verið með þeim ólíkindum, að F yrði ekki metið til vangæzlu, að hann var ekki við henni búinn. Fyrirsvarsmenn V höfðu ráðið þá F og P til starfsins, og ekki var leitt í ljós, að skurðgrafan hefði verið í leiguumráðum R. Var V samkvæmt þessu talinn bera ábyrgð á tjóni F, en R ekki. Var V dæmt að greiða F örorkubætur, kr. 125.000.00, og þjáningabætur kr. 20.000.00 .. 71
- Hinn 10. febr. 1958 vann G við mótunarvél á vélaverkstæði S. Kvaðst hann þá hafa hrasað um holu, sem var óvarin í gólfinu framan við vélina. Hafi hann borið hönd fyrir sig, en við það stutt óvart á ræsihnapp vélarinnar. Fór vélin þá í gang, og féll úr henni málmstykki, um 100 kg að þyngd, framan á G. Hlaut hann af því brot á hægri lærlegg og vinstra hælbeini. G, sem var 49 ára, var að meira eða minna leyti frá verki fyrstu tvö árin eftir slysið, en varanleg örorka hans frá 15. febr. 1960 metin 18%. G krafðist skaðabóta úr hendi S, kr. 262.157.00. Fyrirgreindur vanbúnaður á gólfi verkstæðisins var sagður brýnt brot á ákvæðum í 13. gr. laga nr. 23/1952. Þá var og ræsirofum vélarinnar áfátt samkvæmt umsögn Öryggiseftirlits ríkisins. Lagt var til grundvallar, að slysið hefði stafað af því, að G hrasaði um holuna, hvort sem það hefði gerzt áður eða eftir að hann studdi á ræsihnappinn. Var S talinn eiga að bera fébótaábyrgð, en einnig liðið svo á, að G, sem var kunnur aðstæðum á slysstað, hefði ekki gætt fullrar varkárni. Var sök skipt þannig, að S skyldi bæta G % hluta tjóns hans. Örorkutjón G metið kr. 120.000.00, þjáningabætur kr. 50.000.00 og ýmis kostnaður kr. 1.120.00. Námu % hlutar þessara fjár-

- hæða, sem S var gert að greiða, kr. 102.672.00 103
- Skipsskrúfa, 2100 kg. að þyngd, var á vegum vélsmiðjunnar H flutt innanbæjar í Reykjavík á vörubíl, sem H átti. Skrúfan var höfð óbundin á skjólborðslausum palli bílsins. S vélstjóri, starfsmaður H, 51 árs að aldri, stóð á palli vörubílsins, og átti hann að aðstoða við flutninginn. Er bifreiðin ók niður halla, tók skrúfan að renna til. S mun þá hafa ætlað að forða sér og stokkið út af pallinum, en skrúfan féll á eftir honum og lenti á honum með þeim afleiðingum, að hann hlaut bana. R, ekkja S, höfðaði mál gegn H og krafðist dánarbóta, kr. 724.802.79. Umbúnaður skrúfunnar á bílpallinum var talinn óhæfilegur, og var ábyrgð felld á H samkvæmt 1. málsg. 67. gr. umferðarlaga nr. 26/1958, enda átti regla 2. málsg. sömu greinar ekki við, þar sem S hafði verið í þjónustu H, er hann fylgdist með bílnum. Með því að S átti að aðstoða við flutninginn og hafði ekki gert athugasemdir við umbúnað skrúfunnar var sök skipt þannig, að H bæri að bæta tjónið að $\frac{1}{2}$ hlutum. Tjón R vegna missis framfæranda var metið kr. 300.000.00, og höfðu þá verið frá dregnar bætur frá Tryggingastofnun ríkisins, kr. 35.430.45. Tjón R vegna röskunar á stöðu og högum var metið kr. 40.000.00. Útfararkostnaður svo og kostnaður vegna útreikninga á tjóni o. fl. var tekinn til greina með kr. 6610.24, og hafði þá verið dreginn frá kröfu R kostnaður vegna útvarps á jarðarförinni, kr. 750.00, sem ekki þótti rétt að taka til greina. Var H samkvæmt þessu gert að greiða R $\frac{1}{2}$ hluta af kr. 346.610.24, þ. e. kr. 277.288.20 ásamt vöxtum 199
- Á vegum skipafélagsins E fór fram afferming á fódurmjöli með þeim hætti, að mjölið var á hafnarbakka sett á pall vörubifreiða, sem fluttu það í vöruskemmur. I og annar maður höfðu það starf að hagræða mjölpokunum á pöllum bifreiðanna. Rigning var, og urðu pallarnir hálir af mjölinu. Olli það því, að I skrikaði fótur, og féll hann út af bifreiðarpalli og hlaut meiðsli. Höfðaði hann mál gegn E til greiðslu skaðabóta. Með því að I var alvanur sams konar störfum og honum voru ljósar allar aðstæður við vinnuna og mátti því vera á verði gegn hálkunni, þá voru ekki talin efni til að leggja ábyrgð á slysinu á E, sem því var dæmd sýkna af kröfum I 210
- P, fæddur árið 1925, var starfsmaður hjá Héraðsrafmagnsveitum ríkisins (H). Hinn 19. marz 1955 var hann að setja stag á rafmagnsstaur, er tengja átti við húsvegg um 4 m frá jörðu. Stóð hann í lélegum stiga, sem var allt of stuttur og þurfti því að rísa mikið. Er hann var þarna að verki, losnaði sundur „strekkjari“, sem hann notaði við vinnuna.

Féll P þá úr stiganum, og brotnuðu báðar leggjarpípur á vinstra fæti hans. Var honum metin stiglækkandi örorka frá slysdegi til 30. nóv. 1955, en eftir það 5% varanleg örorka. Í skaðabótamáli P gegn H var talið, að flokksstjóri H hafi átt sök á því, að óhæfur stigi var notaður við verkið, enda var þá til þess lítið, að þar sem Öryggiseftirlit ríkisins hefði ekki verið tilkynnt um slysið, sbr. 26. gr. laga nr. 23/1952, þá yrði H að bera halla af upplýsingaskorti. P var einnig talinn hafa átt nokkra sök á slysinu. Var sök skipt þannig, að lagðir voru $\frac{2}{3}$ hlutar hennar á H og $\frac{1}{3}$ á P. Var tjón P vegna örorku metið kr. 55.000.00, en þar frá dregnar vegna bóta frá Tryggingastofnun ríkisins kr. 7.381.30. Þjáningabætur voru metnar kr. 10.000.00. Námu þeir $\frac{2}{3}$ hlutar, er H skyldi greiða, kr. 38.412.46.

P sótti H í sama máli um greiðslu bóta vegna slyss, er hann varð fyrir 14. nóv. 1958. Varð það með þeim hætti, að P var að rífa niður stauralínu á vegum H. Samstarfsmaður P sparn þá fæti við stauri, sem hann ætlaði að velta til P. en fóturinn slapp af staurnum og lenti á vinstra auga P með þeim afleiðingum, að hann missti að mestu sjón á því. Með tilliti til þess, að P hafði ekki áður fulla sjón á auganu, var örorka hans vegna slyssins metin 17%. H var talinn eiga að bera fulla ábyrgð á tjóni P vegna slyssins. Örorkutjón P metið kr. 160.000.00, en þar frá dregnar bætur frá Tryggingastofnun ríkisins, kr. 45.414.20. Bætur vegna þjáninga og lýta metnar kr. 20.000.00. Bætur, er H bar að greiða P vegna beggja slysanna, námu samtals kr. 172.998.26 333

A, gift kona, 53 ára að aldri, vann að pressun fatnaðar í þvottahúsi varnarliðsins á Keflavíkurflugvelli. Hinn 22. des. 1959 var hún að vinna við tiltekna pressu. Kvað hún samstarfsstúlku sína, B, þá hafa, án þess að gera sér áður viðvart, stutt á ræsisrofa pressunnar, er leiddi til þess, að hún (A) lenti með báðar hendur inni í pressunni, sem var glóandi heit. Hlaut A 3. stigs bruna handarbaksmegin á báðum framhandleggjum og höndum. Voru meiðslin grædd að nokkru með húðflutningi, en ekki að fullu, og urðu mikil ör eftir brunasárin. Varanleg örorka vegna meiðslanna var metin 15%. A höfðaði mál gegn ríkissjóði (R) og krafðist skaðabóta með skírskotun til laga nr. 110/1951. Enginn var viðstaddur slysið nema B, en hún var farin af landi brott og náðist ekki til hennar, er lögreglurannsókn hófst út af slysinu í marz 1960. Ekki hafði vinnuveitandi tilkynnt lögreglu né Öryggiseftirliti ríkisins um slysið, sbr. 26. gr. laga nr. 23/1952, og var skýrsla A lögð til grundvallar um aðdraganda þess. Var R talinn eiga að bera fulla bótaábyrgð. Atvinnutjón A vegna örorku metið kr. 65.000.00, eftir að

frá höfðu verið dregnar bætur frá Tryggingastofnun ríkisins, kr. 32.249.20. Bætur vegna þjáninga og lýta ákveðnar kr. 45.000.00. Var R gert að greiða fjárhæðir þessar auk kostnaðar við lækningar o. fl., samtals kr. 113.400.00 561

Hinn 18. jan. 1959 var togarinn Ú á leið frá Nýfundnalandsmiðum til Reykjavíkur. Veður var allhvasst, og gengu sjóir öðru hvoru yfir skipið. Um nóttina kom E háseti við á stjórnþalli og lét stýrimann vita, að hann ætlaði fram eftir þilfarinu til klefa síns fremst á skipinu. Var ljós kveikt, og gekk E fram þilfarið bakborðsmegin. Er hann var á miðri leið, reið sjór yfir skipið. Varð E fyrir ólaginu og lærbrotnaði. E var 63 ára, er slys þetta bar að höndum. Greri brotið illa, og var varanleg örorka E metin 40%. E sótti J h/f, eiganda togarans, um skaðabætur. Það var talið aðgæzluleysi af hálfu skipstjórnarmanna, að ekki var strengd líflína frá vindu skipsins fram fyrir siglu, svo sem þó hefði átt að vera samkvæmt árstíma og siglingaleið skipsins. Mátti ætla, að slík líflína hefði gert för E eftir þilfarinu öruggari. Einnig var talið, að stýrimaður hefði ekki gætt þess nægilega að haga siglingu skipsins með tilliti til ferðar E fram eftir þilfarinu. Á hinn bóginn var það sögð mikil óvarkárni af E, sem var vanur sjómaður, að fara fram eftir skipinu bakborðsmegin, með því að vindur og sjór stóðu á bakborðskinnung þess. Var sök skipt þannig, að E skyldi bera tjón sitt sjálfur að % hlutum, en að % hlutum skyldi h/f J bæta honum það. Var örorkutjón E metið kr. 95.000.00 og þjáningabætur kr. 50.000.00. Var h/f J dæmt að greiða E % hluta greindra fjárhæða, kr. 58.000.00 603

Aðfaranótt 14. júní 1952 var lögreglustöðinni í Reykjavík tilkynnt um óeirðir ölvaðra manna á B-götu. Tveir lögreglumenn fóru á vettvang. Lá þá maður, sem síðar reyndist vera Á tónskáld, 46 ára að aldri, rænulaus á götunni. Ekki sáust aðrir áverkar á honum en smáskeina á enni. Í návist hans voru þrír ölvaðir menn, þar á meðal J. Lögreglumennirnir hugðu ástand Á stafa af ofurölvun hans. Fluttu þeir hann fyrst á lögreglustöðina, en síðan heim til sín, þar sem eiginkona hans tók við honum. Var henni tjáð, að vissara væri að ná í lækni. Að afliðandi hádegi kom læknir heim til Á, og var hann þá í djúpu meðvitundarleysi. Sama dag var hann fluttur í sjúkrahús, og reyndist hann þá lamaður hægra megin. Við nánari læknisrannsóknir síðar kom í ljós, að Á hafði fengið mar á heilann vinstra megin og að blætt hafði undir heilabasti yfir báðum heilahvelum. Eftir þetta fékk Á hvorki mál né skilning nema að mjög litlu leyti. Var örorka hans 100%. Talið var sannað í opinberu máli, er höfðað var á hendur J, að hann hefði umrædda

- nótt greitt Á höfuðhögg á B-götu, en að dómi lækna og Læknaráðs stafaði lemskur Á af áverka á höfuð. Var J í sakamáli dæmd refsing fyrir verknað sinn. Af hálfu Á var höfðað mál á hendur J og ríkissjóði til greiðslu skaðabóta in solidum. Var krafa á hendur ríkissjóði reist á því, að meðferð lögreglumanna á honum hefði verið óhæfileg. Með vottorðum lækna, sem staðfest voru af Læknaráði, var talið, að meðferð lögreglumanna hefði ekki átt þátt í afleiðingum slyssins. Var ríkissjóði því dæmd sýkna. Hins vegar var J gert að greiða Á örorkubætur, kr. 700.000.00, og bætur fyrir þjáningar, lýti og röskun á stöðu og högum, kr. 200.000.00, samtals kr. 900.000.00 618
- H, sem var framkvæmdastjóri h/f A og prókúruhafi h/f B, hafði fé af félögunum með verknaði, sem varðaði m. a. við 247. gr. laga nr. 19/1940. Í sakamáli gegn H var honum dæmd refsing og gert að greiða félögunum bætur fyrir tjón það, sem hann hafði bakað þeim 674

Skiptamál.

- M höfðaði í héraði mál gegn fráskilinni konu sinni K f. h. ólög-ráða sonar hennar, B, til vefengingar því, að hann væri faðir B, sem K hafði alið, meðan hjónabandið stóð. M and-aðist, áður en dómur gekk í málinu, og tók þá skiptaráð-andi f. h. dánarbús hans við aðild þess. Héraðsdómi í mál-inu áfrýjaði skiptaráðandi f. h. dánarbús M til Hæstaréttar 7
- Við uppskrift á dánarbúi G var talinn meðal eigna sumarbú-staðurinn S. A taldi sig hafa fengið S að gjöf frá G og gerði kröfu til að fá hann afhentan úr búinu, en því var mótmælt af H, einkaerfingja G. Með því að A tókst ekki að sanna eignarrétt sinn að S, var kröfu hans hrundið með úrskurði skiptaráðanda. A skaut málinu til Hæstaréttar og stefndi H. Í Hæstarétti var úrskurður skiptaráðanda staðfestur .. 23
- Kröfuhafarnir R og D í þrotabúi h/f Á deildu um efni sjóveð-réttar í skipi þrotabúsins. Var máli þessu vísað til sjó- og verzlunardóms samkvæmt 2. málsg. 200. gr. laga nr. 85/1936. R skaut héraðsdómi í málinu til Hæstaréttar og stefndi D og skiptaráðanda f. h. þrotabús Á 155
- Úrskurði skiptaráðanda um arftöku aðilja í dánarbúi skotið til Hæstaréttar. Sjá erfðir 437

Skjalafals.

- S hitti A að máli, sagðist heita Jón Bjarnason, sem ekki var hið rétta nafn hans, og sagði einnig rangt til um atvinnu sína. Fékk hann A til að lána sér kr. 410.00. A lét S hafa fjárhæð þessa í tékka, sem gefinn var út til handa Jóni Bjarna-syni. S seldi síðar C tékkann og falsaði þá nafnið Jón

Bjarnason á bakhlið hans. Fyrir athafnir þessar var S dæmd refsing samkvæmt 248. gr. og 155. gr. laga nr. 19/1940	390
---	-----

Skuldamál.

A og B, sem heitið höfðu hvort öðru eiginorði, hófu sambúð í júní 1957 og bjuggu saman óslitið til ágústmánaðar 1960. Konan A höfðaði síðar mál gegn B og krafðist m. a. ráðs- konukaups fyrir greint tímabil. Þóttu laun fyrir störf hennar í þágu heimilis hennar og B hæfilega ákveðin kr. 35.000.00, og var B dæmt að greiða henni þá fjárhæð	41
Kröfu barnakennara á hendur ríkissjóði um laun fyrir eftir- vinnu vísað frá héraðsdómi, með því að nefnd samkvæmt 25. gr. laga nr. 92/1955 hafði ekki um kröfuna fjallað	115
Kröfu A á hendur stofnendum félagsskapar nokkurs um laun fyrir vöruflutninga var hrundið, með því að ósannað var, að maður sá, sem samdi við A um flutningana, hefði haft umboð til að binda félagsskapinn eða stofnendur hans með samningsgerð	179
M og K, sem birt höfðu trúlofun sína, héldu bú saman, fyrst frá maí 1951 til ágúst 1952 og aftur frá nóvember 1953 til ágúst 1957. Með héraðsstefnu, birtri 12. júní 1961, krafðist K ráðskonulauna úr hendi M fyrir bæði framangreind tíma- bil. Krafa til launa fyrir fyrra tímabilið var fyrnd, en launakrafa fyrir síðara tímabilið var tekin til greina, og þóttu launin hæfilega ákveðin kr. 55.000.00	232
A var dæmt leigugjald fyrir dráttarvél úr hendi B, enda varð ekki séð, að leigukrafan væri ósanngjörn, sbr. meginreglu 5. gr. laga nr. 39/1922	276
S, húseiganda, dæmt að greiða B laun fyrir múrverk. Mótbárur gegn skuldinni, sem hafðar voru uppi í Hæstarétti, taldar of seint fram komnar, með því að unnt var að koma fram með þær í héraði, en það var ekki gert	307
Krafa S lögreglumanns á hendur bæjarsjóði A-kaupstaðar vegna vangoldinna launa ekki tekin til greina. Sjá lögreglumenn	366
Kröfu váttryggingarfélags á hendur bifreiðarstjóra til endur- greiðslu tjónbóta samkvæmt 73. gr. laga nr. 26/1958 vísað frá héraðsdómi, með því að nefnd samkvæmt 76. gr. sömu laga hafði ekki kveðið á um, hvort endurkröfurétti skyldi beitt	414
A bifreiðarstjóra, sem valdið hafði ökuslysi með stórkostlegu gáleysi, dæmt að endurgreiða váttryggingarfélagi útlagðar tjónbætur samkvæmt 8. málsg. 36. gr. laga nr. 23/1941. Í máli þessu voru B og C sóttir til greiðslu kröfunnar in solidum með A, þar sem þeir hefðu verið sameigendur A að bifreið þeirri, sem hann ók, er slysið gerðist. En þar sem	

ekki voru leidd rök að því, að þeir B og C hefðu af ásetningi eða stórkostlegu gáleysi orðið samsekir A um ökuslysið, var þeim dæmd sýkna. Í sama máli var þeim A, B og C dæmt að greiða váttryggingarfélaginu vangreitt tryggingariðgjald	417
Krafa A á hendur B um þóknun fyrir arkitektsstörf tekin til greina, enda var endurgjald það, sem A reiknaði sér fyrir starfið, ekki talið óeðlilega hátt	456
Lögmanni dæmt að greiða viðskiptaaðilja eftirstöðvar innheimtufjár. Sjá málflutningsmenn	480
P, til heimilis í Belgíu, sótti I til greiðslu á eftirstöðvum láns, sem hann kvaðst hafa veitt I samkvæmt beiðni, er hann var á ferð í Belgíu. I, sem var framkvæmdastjóri h/f G, kvaðst hafa tekið við hinni umdeildu fjárhæð upp í viðskipti h/f G við verzlunarfyrirtæki P. Þar sem I hafði kvittað fyrir fjárhæðinni í eigin nafni og ekkert kom fram, sem renndi stoðum undir þá staðhæfingu hans, að hann hefði tekið við fénu fyrir hönd h/f G, þá var krafa P tekin til greina	655

Skuldaskvik.

S kom í verzlun C kaupmanns, sagði honum rangt til um hagi sína ok fékk hann til að lána sér 400 krónur, en afhenti úr sitt að handveði. Síðar sama dag kom S aftur í verzlunina og kvaðst ætla að greiða skuld sína. Er C lagði úrið á búðarborðið, greip S það og hvarf á brott án þess að greiða skuldina. Var S dæmd refsing fyrir brot þetta samkvæmt 2. tl. 1. málsg. 250 gr. laga nr. 19/1940	390
--	-----

Stjórnarskráin.

Ákvæði í 40. gr. laga nr. 34/1947 og 16. gr. laga nr. 24/1952 um, að landeigandi þurfi að leita leyfis hreppsnefndar til að loka hliði á girðingu, sem liggur yfir veg á landi hans, ekki talin brjóta í bága við 67. gr. stjórnarskrárinnar	238
Ekki var fallizt á þá málsástæðu aðilja, að ákvæði í 36. gr. laga nr. 54/1957 um bann gegn því, að stóðhestar séu látinir ganga lausir í heimahögum eða afréttum, brjóti í bága við 67. eða 69. gr. stjórnarskrárinnar	319

Sveitarstjórn.

Sveitarfélagið S hafði leigt tvær samliggjandi lóðir, aðra A og hina B. Höfðu íbúðarhús verið reist á lóðunum. Ekki síðar en árið 1939 reif A niður girðingu, sem var milli lóðanna, og girti af nýju svo nálægt húsi B, að staðsetning þess á lóðinni hefði brotið í bága við byggingarsamþykkt S, ef nýrri girðingin átti að ráða lóðamörkum. Gerði A þetta á ein-	
--	--

dæmi sitt og án þess að leita úrlausnar yfirvalda eða dómstóla. Í máli, sem B höfðaði gegn A árið 1960, kom fram, að spilda af lóð B var A-megin við girðinguna. Þar sem færsla A á girðingunni hafði gerzt með framangreindum hætti og hún braut í bága við lóðamörk, sett af réttum stjórnvöldum, þá þótti fyrir það girt, að A hefði unnið afnotahefð á spildu þeirri, sem um var deilt 63

El- og hjúkrunarheimilið G höfðaði mál gegn H-hreppi og krafðist vistgjalds fyrir F frá 1. apríl 1955 til 1. okt. 1956. F, aldraður maður, sem framfærslurétt átti í H-hreppi, hafði sumarið 1954 leitað til hreppsnefndar, er gegndi skyldum framfærslunefndar, og æskt atbeina hennar um að útvega honum vist á elliheimili ásamt ábyrgð á greiðslu vistgjalds. Þessu synjaði nefndin, en útvegaði F tiltekna vist haustið 1954, og bar F sig ekki upp undan þeirri ráðstöfun, sbr. 2. málsgr. 29. gr. laga nr. 80/1947. Nokkru síðar fluttist F á elliheimilið G, án þess að H-hreppur ætti þar hlut að máli. Með dómi Hæstaréttar var H-hrepp talið óskýlt að greiða vistgjald F, með því að hann eða ættingjar hans hefðu á eindæmi sitt ákveðið dvöl hans á G., enda ósannað, að heilsu F hafi á þessum tíma verið þannig háttað, að eigi hafi mátt biða aðgerða framfærslunefndar, sbr. 37. gr. og 2. málsgr. 30. gr. laga nr. 80/1947. Var H-hreppi dæmd sýkna 549

Sönnun.

Tveir piltar, A 16 ára og B 19 ára, tilkynntu lögreglumönnum hinn 16. ágúst 1960, að þeir hefðu hinn 30. júlí s. á. keypt saman tvær flöskur áfengis af S bifreiðarstjóra. Í opinberu máli gegn S neitaði hann sök sinni. Við próf málsins gætti mikils ósamræmis í framburði A og B, bæði innbyrðis og við samanburð á vætti þeirra. Var framburður þeirra svo gallaður, að með honum var ekki talin fram komin sönnun fyrir sök S. Runnu ekki heldur aðrar stoðir undir áburðinn. Var S dæmd sýkna 16

E krafðist afhendingar sumarbústaðar úr dánarbúi G, með því að G hefði gefið honum eign þessa. G, sem andaðist 12. nóv. 1959, hafði fengið afsal fyrir eigninni 22. marz 1959 og þinglýst því á sitt nafn 27. apríl s. á. E hafði ekki nein skrifleg skilríki til stuðnings kröfu sinni, en nokkur vitni báru, að G hefði haft miklar mætur á E og við ýmis tækifæri eignað honum sumarbústaðinn. Brunatrygging bústaðarins hafði eftir lát G verið færð á nafn E, en ekki var leitt í ljós, eftir hvers tilmælum það var gert. Þá hafði E og í sínum vörzlum lykil að sumarbústaðnum. Með framangreindum gögnum þóttu ekki gegn mótmælum erfingja G fram komnar nægilegar sannanir fyrir því, að G hefði endanlega yfir-

- fært eignarréttinn til E. Var því kröfu E hrundið 23
- A var sakaður um ölvun við akstur. Í fyrsta þinghaldi skýrði hann frá áfengisneyzlu sinni, áður en hann hóf aksturinn. Í þinghaldi tæpum tveimur mánuðum síðar, kvað hann áfengisneyzlu sína ekki hafa verið eins mikla og hann hafði áður borið. Var ekki tekið mark á þessum breytta framburði 401
- A sætti ákæru fyrir að hafa fimm sinnum á tímabilinu frá 14. apríl 1962 til 1. júlí s. á. verið ölvaður á almannafæri. Rannsókn máls fyrir dómi hófst 27. nóv. 1962. Voru próf öll ófullkomin og andstæð ákvæðum laga nr. 82/1961. A neitaði sakargiftum, og þóttu vitnaframburðir svo ófullkomnir, að þeir yrðu ekki metnir honum til sakaráfellis. Var A dæmd sýkna af þessum ákæruatriðum 409
- Konan A, sem vann í þvottahúsi, kvað samstarfsstúlku sína, R, hafa ræst þvottapressu án þess að gera sér viðvart áður. A var með báðar hendur inni í pressunni, og skaðbrenndist hún á þeim, er pressan fór í gang. Engin vitni voru að slysinu nema R, en hún var farin af landi brott og náðist ekki til hennar, er rannsókn hófst út af slysinu um þremur mánuðum síðar. Ekki hafði vinnuveitandi tilkynnt lögreglu né Öryggiseftirliti ríkisins um slysið, sbr. 26. gr. laga nr. 23/1952, og var því í skaðabótamáli halli af upplýsingaskorti lagður á aðilja þann, sem ábyrgur var fyrir tjónbótum. Samkvæmt því var skýrsla A um aðdraganda slyssins lögð til grundvallar 561
- Í sakamáli á hendur J var talið sannað, að hann hefði veitt Á líkamsáverka, og var J dæmd refsing. Í skaðabótamáli Á á hendur J var lagt til grundvallar, að J bæri ábyrgð á líkamstjóni Á, sbr. 1. málsg. 196 gr. laga nr. 85/1936 og 2. málsg. 168. gr. laga nr. 27/1951 618

Tolllög.

- H, framkvæmdastjóri h/f A og prókúruhafi h/f B hafði um margra ára skeið flutt til landsins vörur, sem voru eign félaganna og hagnýttar af þeim eða H persónulega, en á farmskirteinum, sem framvísað var við innflutningsyfirvöld, og á tollinnflutningsskýrslum sagðar vera eign varnarliðs Bandaríkja Norður-Ameríku á Íslandi. Voru með þessum hætti höfð af ríkissjóði aðflutnings- og tollgjöld. Var H m. a. refsað fyrir verknað þenna samkvæmt 1. málsg. 38. gr laga um tollheimtu og tolleftrilít nr. 68/1956. Framkvæmdastjóri h/f B, sem einnig var prókúruhafi h/f A, svo og stjórnarmenn beggja félaganna taldir hafa sýnt skort á eftirliti með rekstri félaganna, að því er innflutning þenna varðaði. Var þeim því ásamt H dæmd refsing

samkvæmt greindu lagaákvæði. H hafði einnig gerzt sekur um rangar skriflegar tilkynningar til yfirvalda um innflytjanda vörunnar. Varðaði það brot hans við 147. gr. laga nr. 19/1940. Loks var samkv. 4. mgr. 38. gr. laga nr. 68/1956 gerður upptækur til ríkissjóðs ólöglegur ágóði beggja félaganna A og B vegna framangreinds innflutnings 674

Tómlæti.

Ó var með sérstökum samningi ráðinn málflutningsmaður skipa-
útgerðarinnar S frá 17. apríl 1942 til 17. apríl 1947. Starfi Ó í þágu S lauk þó ekki fyrr en á árinu 1948, og endanleg reikningsskil af hans hálfu voru dagsett 17. okt. 1950. S, sem ekki vildi una reikningsskilunum, höfðaði mál gegn Ó til heimtu eftirstöðva innheimtufjár með stefnu birtri 13. apríl 1955. Með tilliti til afstöðu Ó sem fasts málaflutningsmanns S um árábil svo og mótmælabréfa, er S hafði sent honum, þóttu ekki næg efni til að telja kröfur S á hendur Ó niður fallnar vegna tómlætis 480

K hafði tekið verzlunarhúsnæði á leigu af S frá 1. febr. 1960 til 1. febr. 1965. Eftir lát K 16. nóv. 1961 hélt ekkja hans, Ó, verzluninni áfram, og tók S fyrst í stað við húsaleigu frá henni án fyrirvara. Síðar mótmælti S leigurétti O og krafðist útburðar á henni árið 1963. Talið var, að atvik, er lágu að samningsgerðinni 1960, sýndu, að það hefði verið forsenda af hendi K, er S mátti greina, að O héldi leiguréttinum út hinn umsamda leigutíma, þó að K félli frá. Þóttu fyrirvaralausar kvittanir S á leigu úr hendi O styðja tilvist samningsforseðunnar 659

Tryggingarfé.

Þegar B fékk löggildingu sem rafvirki í Reykjavík, afhenti hann Rafmagnsveitu Reykjavíkur (R) fjárupphæð til tryggingar því, að hann rækti skyldur sínar sem löggiltur rafvirki. B fékk síðar leyfi til að leggja rafmagnslagnir í tiltekin hús í Reykjavík, en hvarf frá verkinu ófullgerðu og með miklum vanbúnaði á þeim hluta þess, er þegar var unninn. Var R talið heimilt að nota tryggingarféð til að bæta úr göllunum, sbr. 143. og 144. gr. reglugerðar um raforkuvirki nr. 61/1933 553

Umboð.

Kröfu A á hendur stofnendum félagsskapar nokkurs um laun fyrir vöruflutninga var hrundið, með því að ekki var leitt í ljós, að maður sá, sem samdi við A um flutningana, hefði haft umboð, hvorki sérstaklega gefið né samkvæmt stöðu sinni, til að binda félagsskapinn eða stofnendur hans með samningsgerð við A 179

*Umferðarlög. Sjá áfengislög, bifreiðar.**Umferðarréttur.*

- Býlið L var byggt árið 1947 á lendu, sem skipt hafði verið úr landi jarðarinnar B. Lá L að heimakstursvegi, sem um langan aldur hafði verið sameiginlegur jörðunum B og K. Vegur þessi lá frá Þjóðvegi, fyrst um land K og síðan áfram að B og endaði þar. Höfðu eigendur L haft afnot af veginum frá því að L var byggt og til ársins 1961, en þá höfðaði R, eigandi K, mál gegn M, eiganda L, og krafðist viðurkenningar á því, að M ætti ekki umferðarrétt um veginn, þar sem hann lá yfir land K. Talið var, að umferðarréttur til handa M hefði stoð í 40. gr. vegalaga nr. 34/1947 og 16. gr. girðingarlaganna nr. 24/1952 svo og almennum lagarökum, þar á meðal reglum nýbýlisréttar. Ekki þótti skipta máli, þó að ítakslýsing samkvæmt lögum 113/1952 hefði ekki verið gerð. Var kröfu R hrundið 238
- Úrskipt heimalönd nokkurra jarða, sem áður höfðu verið hjáleigur höfuðbólsins G, lágu milli heimalands G og sameiginlegs úthaga G og hinna fyrri hjáleigna. Með dómum Hæstaréttar 25. okt. 1961 og 1. okt. 1963 var eiganda hálf-lendu G dæmdur umferðarréttur um 20 faðma breitt svæði frá heimalandi sinu til úthaga. Var eiganda hinnar hálf-lendunnar G svo og þremur eigendum hinna fyrri hjáleigna áskilinn umferðarréttur um sama svæði. Er ákveðið í hinum síðara hæstaréttardómi, hvernig umferðarsvæðið skuli afmarkað 499

Uppboð.

- Með úrskurði uppboðshaldara var ákveðið, að uppboð skyldi fram fara m. a. til lúkningar kostnaði af fjárnámi því, sem var grundvöllur uppboðsins. Með því að áður hafði verið ákveðið í dómi Hæstaréttar, er dæmt var um gildi fjárnámsins, að kostnaður af því skyldi falla niður, var umrætt ákvæði í úrskurði uppboðshaldara fellt úr gildi 12
- Áfrýjað úrskurði uppboðsréttar um ákvörðun kröfufjárhæða í sambandi við reikningsskil um uppboðsandvirði 128
- Hreppstjóri hafði auglýst samkvæmt 2. málsg. 37. gr. laga um búfjárrækt nr. 54/1957 uppboð á stóðhesti, sem honum hafði verið færður samkvæmt 2. málsg. 36. gr. sömu laga. Á uppboðsdegi mótmælti eigandi hestsins framgangi uppboðsins. Vísaði hreppstjóri þá málinu til uppboðsdóms, er felldi úrskurð á þá leið, að hreppstjóra bæri að framkvæma uppboðið. Var úrskurðurinn staðfestur í Hæstarétti 319

Upptaka eigna.

Afli og veiðarfæri togbáts gerð upptæk	544, 592
Ólöglegur ágóði hlutafélaga vegna brota á innflutningslöggjöf og tollmálalöggjöf gerður upptækur	674

*Útburðargerðir. Sjá húsaleiga.**Varnarlið Bandaríkjanna á Íslandi.*

Árekstur varð milli varnarliðsbífreiddar og bífreiddar, sem B lög-reglumaður ók. Hlaut B meiðsli og höfðaði mál gegn ríkissjóði til greiðslu skaðabóta samkvæmt lögum nr. 110/1951. Ríkissjóður var sýknaður, með því að B átti alla sök á árekstrinum	47
Kona, er vann í þvottahúsi varnarliðsins á Keflavíkurflugvelli og varð þar fyrir slysi, fær dæmdar bætur úr ríkissjóði samkvæmt lögum nr. 110/1951	561
Á vegum tveggja hlutafélaga voru vörur fluttar til landsins, sem ranglega voru sagðar eign varnarliðs Bandaríkjanna. Voru þannig höfð toll- og innflutningsgjöld af ríkissjóði. Var forráðamönnum félaganna dæmd refsing og ólöglegur ágóði gerður upptækur til ríkissjóðs	674

*Vatnsréttindi. Sjá veiði.**Vátrygging.*

Vátryggingarfélagið S hafði greitt bætur vegna ökuslyss, sem það taldi G bífreiddarstjóra eiga sök á með stórfelldu gáleysi. Höfðaði S mál gegn G til endurgreiðslu á tjónbótum samkvæmt 73. gr. laga nr. 26/1958. Með því að nefnd, sem um ræðir í 76. gr. sömu laga, hafði ekki kveðið á um, hvort endurkröfurétti skyldi beitt, vísaði héraðsdómur málinu sjálfkrafa frá dómi. Staðfesti Hæstiréttur þá niðurstöðu ..	414
M, K og Þ áttu bífreiddina X í sameign, að $\frac{1}{3}$ hluta hver. X var tryggt skyldutryggingu hjá vátryggingarfélaginu S samkvæmt 36. gr. laga nr. 23/1941, sbr. lög nr. 7/1952. Var tryggingin tekin á nafn K eins, en hann hafði þó æskt þess við umboðsmann S, að vátrygging yrði skráð á nafn allra sameigendanna, en umboðsmaðurinn ekki komið því í verk. M ók X með miklum hraða og að öðru leyti ógætilega um götur V-kaupstaðar hinn 18. maí 1958, og var K með honum í bílnum. Ók M á bífreiddina Y og síðan á steingarð og olli tjóni á eignum þessum, sem S bætti með kr. 13.753.75. S höfðaði mál gegn þeim M, K og Þ og krafði þá óskipt um greiðslu á greindri fjárhæð samkvæmt 8. málsg. 36. gr. laga nr. 23/1941 og einnig um greiðslu á tryggingargjaldi, kr. 800.00. M var talinn eiga sök á slysinu með stórfelldu	

gáleysi, og var honum dæmt að greiða S kr. 13.753.75. Hins vegar voru ekki leidd rök að því, að K og Þ hefðu af ásetningi eða stórkostlegu gáleysi orðið samseki M um ökuslysið, og var þeim dæmd sýkna af þessum kröfuflið. En tekin var til greina krafa S á hendur sameigendunum öllum um greiðslu in solidum á iðgjaldi, kr. 800.00. X var einnig húftryggð hjá S. Urðu á henni skemmdir við ökuslysið, sem metnar voru kr. 32.142.00. Höfðuðu þeir M, K og Þ gagnsök gegn S og kröfðust greiðslu á nefndri fjárhæð. Með skírskotun til ákvæðis í húftryggingarskilmálum var M talinn hafa með gálausum akstri firrt sig rétti til vátryggingarbóta, að því er tók til hans eignarhluta í X. Hins vegar höfðu K og Þ ekki fyrirgert bótarétti, og var S dæmt að greiða þeim $\frac{2}{3}$ hluta af kr. 32.142.00 417

Veð.

Við reikningsskil á uppboðsandvirði skips, er selt hafði verið á nauðungaruppboði, varð ágreiningur milli veðhafanna R og L. Vildi R láta miða fjárhæðir veðbréfa sinna við gengi í erlendri mynt, en því mótmælti L. Þar sem upphæðir hinna þinglesnu veðbréfa R voru eingöngu teknar fram í íslenskum krónum og ekkert var í texta þeirra, sem benti sérstaklega til, að þau hefðu verið gefin út til að tryggja ábyrgð á skuld í erlendum gjaldeyri, var krafa R ekki tekin til greina 128

Vegir. Sjá umferðarréttur.

Véfenging barnsfaðernis. Sjá foreldrar og börn.

Veði.

G seldi A með afsali 14. sept. 1909 hálfa jörðina X, en undanskilin sölunni var allstór lenda, Y, sem lá að veiðiánni S. Í afsalinu var veiðiréttinda ekki getið. G seldi T lenduna Y með afsali 7. okt. 1911, og er þá tekið fram, að henni fylgi öll réttindi „til lands og vatns“. T gaf U með gjafa-bréfi 18. okt. 1911 lenduna Y með öllum sömu réttindum og hann hafði eignast hana. Við landskipti á jörðinni X árið 1955 kom í hlut A allur veiðiréttur fyrir landi X í S, þar á meðal fyrir lendunni Y, ef henni fylgdi ekki veiðiréttur. Með stefnu 25/5 1960 höfðaði U mál gegn A og krafðist viðurkenningar á því, að U ætti allan veiðirétt og önnur vatnsréttindi í S fyrir landi Y. A krafðist sýknu fyrst og fremst vegna þess, að veiði- eða vatnsréttindi hefðu ekki fylgt Y samkvæmt afsalinu frá 14. sept. 1909. Þeirri varnarástæðu var hrundið, með því að það sé forn regla í íslenskum rétti,

að hver maður eigi vatn og veiði fyrir sinni jörðu, sbr. ákvæði 56. kap. Jb., sem síðar hafi verið staðfest með lögum nr. 15/1923 og nr. 53/1957. Samkvæmt því beri að telja að veiði- og vatnsréttindi hafi fylgt Y, er lendan var skilin frá X. Í öðru lagi byggði A rétt sinn á því, að hann hefði unnið hefð á veiðiréttinum. Kvaðst hann hafa stundað veiði fyrir landi Y óslitið frá 1909 til 1938, en þá var stofnað fiskiræktar- og veiðifélag, sem eitt hafði rétt til að ráðstafa veiði í S. Hvorttveggja var, að ekki þótti leitt í ljós, að A hefði stundað veiðina samfelld á greindu tímabili, og að hér mundi vera um ósýnilegt ítak að ræða, þannig að notin hefðu þurft að standa í 40 ár, til þess að hefð ynnist á afnotaréttinum, sbr. 8. gr. laga nr. 46/1905. Var þessari varnarástæðu því einnig hrundið og krafa U tekin til greina 173

Veitingar.

Auglýsing, sem birtist í vikublaði frá veitingahúsinu G, talin áfengisauglýsing, sem saknæm sé eftir 16. gr. sbr. 41. gr. áfengislaga nr. 58/1954. Sætti framkvæmdastjóri G, sem samþykkti gerð auglýsingarinnar og hlutaðist til um birtingu hennar, sekt samkvæmt nefndum lagagreinum 1

Veitingamaður í Mosfellshreppi sáttir sekt fyrir að hafa veitingastað sinn opin eftir lokunartíma kl. 11 að kvöldi samkvæmt 30. gr. lögreglusamþykktar Kjósarsýslu nr. 146/1941. Að vísu var í sömu grein heimilað að selja ferðamönnum greiða á hvaða tíma sem er, en það var talið undantekningarákvæði, sem ekki veitti heimild til að halda veitingastað opnum fyrir almenning eftir hinn lögmælda lokunartíma 539

Verksamningar.

Verktaki, er tók að sér að leggja linotolslitlag á steingólf, dæmdu til að greiða skaðabætur vegna galla á slitlaginu, bæði húseiganda áætlaðan viðgerðarkostnað og leigutaka, sem rak matsölu í húsinu, áætlað tjón vegna rekstrarstöðvunar, meðan viðgerð færi fram 259

B, löggiltur rafvirki, hafði tekið að sér að leggja rafmagnslagnir í tiltekin hús í Reykjavík, en hvarf frá verkinu ófullgerðu. Þegar B fékk löggildingu til starfsins, hafði hann afhent Rafmagnsveitu Reykjavíkur (R) sparisjóðsbók með 3000 króna innstæðu til tryggingar því, að hann rækti skyldur sínar sem löggiltur rafvirki. R lét bæta úr göllum á hinu ófullgerða verki og varði til þess tryggingarfénu. B krafðist síðar í dómsmáli, að R yrði dæmt að endurgreiða 3000 krónur inn í sparisjóðsbókina. R var talin hafa haft bæði rétt og skyldu til að bæta úr frámunalegum og hættu-

legum vanbúnaði á verki B. Var henni þá og heimilt að nota tryggingarféð til þess. Var kröfu B hrundið 553

Vettvangsmál.

Mál um lóðamörk í kaupstað	63
Mál um umferðarrétt um neimastursveg frá Þjóðvegi	238
Landamerkjамál	499, 568
Krafizt var innsetningar í lóðarréttindi í Reykjavík með beinni fógétagerð. Fyrir Hæstarétti kom fram, að aðilja greindi á um lóðamörk. Þar sem málið bar undir fasteignadóm samkvæmt lögum nr. 35/1914, sbr. III. kafla laga nr. 41/1919, var úrskurður fógeta ómerktur og málinu vísað frá fógétadómi	613

Vinnusamningar. Vinnulaun.

M og K, sem heitið höfðu hvort öðru eiginorði, hófu sambúð í júní 1957 og bjuggu saman óslitið til ágústmánaðar 1960. K höfðaði síðar mál gegn M og krafðist ráðskonulauna fyrir greint tímabil. Þóttu laun fyrir störf hennar í þágu heimilis hennar og M hæfilega ákveðin kr. 35.000.00, og var M dæmt að greiða henni þá fjárhæð	41
M og K, sem birt höfðu trúlofun sína, héldu bú saman, fyrst frá maí 1951 til ágúst 1952 og aftur frá nóvember 1953 til ágúst 1957. Með héraðsstefnu, birtri 12. júní 1961, krafðist K ráðskonulauna úr hendi M fyrir bæði framangreind tímabil. Krafa til launa fyrir fyrra tímabilið var fyrnd, en launakrafa fyrir síðara tímabilið var tekin til greina, og þóttu launin hæfilega ákveðin kr. 55.000.00	232
Krafa A á hendur B um þóknun fyrir arkitektsstörf tekin til greina, enda var endurgjald það, sem A reiknaði sér fyrir starfið, ekki talið óeðlilega hátt	456

Vitni.

Tveir piltar, annar 16 og hinn 19 ára, kváðust hafa keypt saman áfengi af bifreiðarstjóra, er neitaði sök sinni. Við próf málsins gætti svo mikils ósamræmis í framburði piltanna um ýmis atvik málsins, bæði innbyrðis og við samanburð á vætti þeirra, að ekki var unnt að leggja frásögn þeirra til grundvallar um sök bifreiðarstjórans. Og þar sem ekki runnu aðrar stoðir undir áburðinn, var hann sýknaður	16
Samkvæmt frumskýrslum lögreglumanna var A sakaður um að hafa fimm sinnum á tímabilinu frá 14. apríl 1962 til 1. júlí s. á. verið ölvaður á almannafæri. Voru lögreglumennirnir ekki kvaddir vættis fyrr en í desember 1962, og er þeir komu fyrir dóm til heitfestingar á árinu 1963, var sakar efni sumum þeirra með öllu úr minni liðið. Ekki voru lög-	

reglumennirnir samprófaðir við A, sem neitaði öllum sakargiftum. Þótti vætti lögreglumannanna að svo vöxnu máli ekki verða metið A til áfellis, og var honum dæmd sýkna af þessum ákæruatriðum 409

Víxilmál.

Dómum í víxilmálum áfrýjað til staðfestingar 5, 537
 A, sem áfrýjaði dómi í víxilmáli til breytingar, hafði fengið frest í því fyrir Hæstarétti og síðar æskt framhaldsfrests, en stefndi neitað frestveitingu. Með því að A hafði ekki hreyft neinni vörn, sem að mátti koma í víxilmáli, sbr. 208. gr. laga nr. 85/1936, var frestbeiðni hans hafnað, en málinu vísað frá Hæstarétti 455

Ærumeiðingar.

Í þremur tölublöðum vikublaðsins N birtust nafnlausar greinar um starfrækslu G, opinbers starfsmanns. Var hann sakaður um ódugnað, hæfileikaskort og vanrækslu í starfi og einkum nefnd til tvö dæmi. Reyndust ummælin um annað þeirra sannanlega röng. Hitt dæmið hafði við nokkur rök að styðjast, en réttlætti þó engan veginn fullyrðingar í greinunum um siendurtekna og stórfellda vanrækslu af hálfu G í framkvæmd hins opinbera starfs hans. Var B, ábyrgðarmanni blaðsins, dæmd í opinberu máli samkvæmt 108. gr. laga nr. 19/1940 3000 króna sekt til ríkissjóðs. Einnig skyldi B greiða G kr. 10000.00 í miskabætur. Ummælin voru ómerkt samkvæmt lögjöfnun frá 241. gr. nefndra laga. Loks var B gert skylt samkvæmt 22. gr. laga nr. 57/1956 að birta forsendur héraðsdóms og forsendur og niðurstöðu dóms Hæstaréttar í fyrsta tölublaði, sem út kæmi af N eftir birtingu dóms Hæstaréttar 30
 Í einkamáli ómerkti héraðsdómari sjálfkrafa móðgandi ummæli í aðiljaskýrslu stefnanda um stefnda. Staðfesti Hæstiréttur þessa ákvörðun dómarans 238

Ættleiðing. Sjá erfðir.

Öryggiseftirlit ríkisins.

Álitsgerðir um umbúnað tækja og aðstöðu á slysstað 71, 103
 Vinnuveitandi vanrækir að tilkynna Öryggiseftirliti ríkisins um slys samkvæmt 26. gr. laga nr. 23/1952. Í skaðabótamáli hafði þetta áhrif á sönnunarbyrði um atvik að slysinu 561

Örorka.

Örorkumat framkvæmt af læknum 47, 71, 103, 333, 561, 603

